

Тиждень

український www.ut.net.ua

ПОСОЛ США ВІЛЬЯМ
ТЕЙЛОР ПРО КДБ,
ПУТІНА
Й НАТО.
СТОР. 14

№ 31 (40) 1 — 7 СЕРПНЯ 2008 р.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

Її немає, є інформаційні
інтереси. Стор. 24

ЛЬВІВСЬКЕ САФАРІ

Триває полювання на кримінальних
авторитетів. Стор. 26

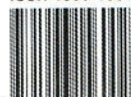
ПОТОП

Західна Україна
під водою. Стор. 36

ПРАВОСЛАВ'Я

ISSN 1996-1561

Україна – найбільша православна країна світу. Стор. 40, 58

Оформити передплату ви можете:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію;
- оплатіть її у будь-якому найближчому відділенні банку;
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):
- факсом: (044) 503-37-41, 258-88-48
- поштою: ТОВ «Український тиждень», вул. Васильківська, 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

- 1 місяць — 14 грн;**
- 3 місяці — 42 грн;**
- 4 місяці — 56 грн**

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта».

Передплатний індекс – 99319

3. У передплатних агенціях:

- АТЗТ «САММІТ» (м. Київ) (044) 254-50-50 (багатоканальний)
- ДП «САММІТ-Крим» (м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56
- Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35

ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк) (062) 304-20-22

«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчук» (0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»: (м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80 (м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика» (м.Київ) (044) 278-00-24

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»: (м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88 (м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»: (м. Дніпропетровськ) (056) 721-93-93, 721-93-94 (м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93 (м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ» (м. Донецьк) (062) 345-15-92, 345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости» (м. Полтава) (0532) 50-90-75

ТОВ «ВПА» (м. Київ) (044) 502-02-22

ЗАТ «Передплатна агенція "KSS"» (м. Київ) (044) 585-80-80

Агентство передплати та доставки «Бліц-Преса» (м. Київ) (044) 205-51-16, 205-51-50

ДП «Фактор-Преса» (м. Харків) (057) 738-75-33

ТОВ Передплатна агенція «Статус» (м. Київ) 391-74-51

повідомлення	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»		26007026823721	35392656	
		поточний рахунок отримувача		код отримувача		
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»		322012		
				МФО банку		
	Прізвище, ім'я та по батькові платника					
	Адреса платника, телефон					
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»					
	період:					
	касир				сума, грн	
		платник (підпис)				

квитанція	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»		26007026823721	35392656	
		поточний рахунок отримувача		код отримувача		
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»		322012		
				МФО банку		
	Прізвище, ім'я та по батькові платника					
	Адреса платника, телефон					
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»					
	період:					
	касир				сума, грн	
		платник (підпис)				

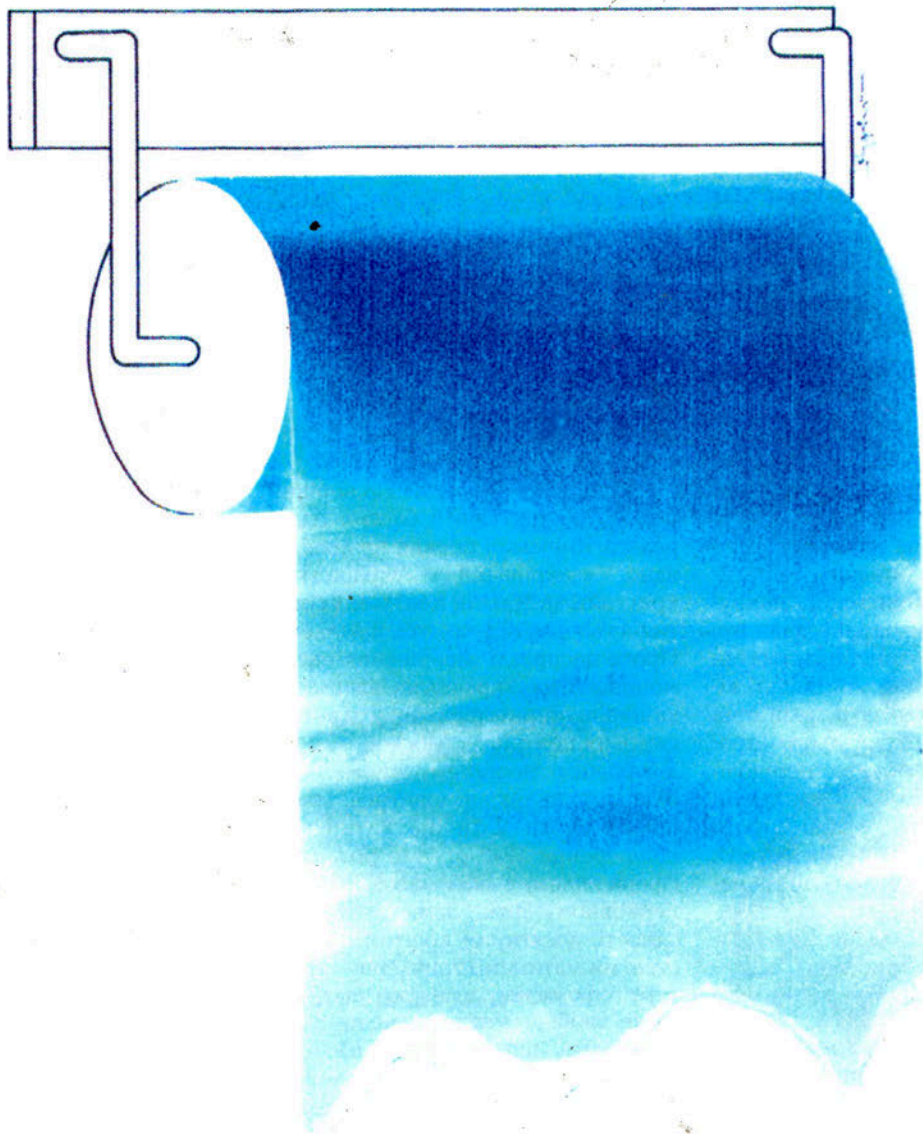
За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 503-37-41 менеджер з передплати
Кашук Тетяна
kta@ut.net.ua

ОБРАЗ

Ми вирішили, що нічого страшного не станеться, й вирубали ліси в Карпатах – дощова вода стекла з гір без затримки, спричинивши

тому, що сточатку вирішили, мовляв, зможемо дихати й не дуже чистим повітрям – колір неба ж не зміниться... Мамчнок Віктора Кудіна.

жовтві повені з людськими жертвами, відток прогнозуєтьь масові епідемії через бруду воду, хвороби легенів через вологість та новіть психічні

розв'язу живіть, чині будувати ініціативи заважає створення бізнесу, і вже припинилися всі інші види діяльності, не маючи ніяких обсягів продажів.

Тижень
Україна

Засновник ЕСЕМ Медіа ГМБХ
Видавець ТОВ «Український Тижень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчинський
Заступник головного редактора Павло Солодзько
Редактори Анатолій Бондаренко, Наталія Васютин,
Роман Кабачий, Ігор Кручій, Андрій Лаврик, Катерина Ліпа,
Сергій Лук'янчук, Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент Марія Старожицька
Журналісти Анна Бабенць, Богдан Буткевич,
Василь Васютин, Сергій Гузь, Інна Загородня,
Антон Звора, Вероніка Кіфчак, Олександра Киричук,
Наталія Петринська, Олена Чебан
Літературний редактор Олександр Григор'єв
Контент-редактор сайта Таяна Овчар

Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Юрій Коломицев
Арт-директор Надія Кельм
Дизайнери Ганна Єрмакова,
Тимофій Молодчиков, Сергій Сторчай
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більд-редакція Анатолій Белов,
Кирило Хайлов, Вікторія Буянова
Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Стоглова
Відділ реклами Олена Карпенко
Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва
Відділ маркетингу Ганна Кашейда

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
Друк ЗД «БІЛЦ-ПРИНТ»,
Київ, вул. Довженка, 3
№ зам. 56513
Наклад 30 700
Адреса для листування
03040, Київ,
вул. Васильківська, 2 А
Телефон (044) 503 3740
Виходить щоп'ятниці
Розповсюджується
в роздрібній торгівлі
та за передплатою
Ціна договірна
Передплатний індекс 99319

РОЗІЙТИСЯ, щоб об'єднатися

МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ

директор Інституту релігії і суспільства Львівської Богословської академії,
член Українського Богословського наукового товариства

Ще в середині 1990-х років можна було передбачити, що напруга головної на той час лінії православно-католицького протистояння поволі зміниться на напругу лінії внутрішньоправославного, тобто московсько-константинопольського протистояння. Липневий візит в Україну обох патріархів став певною кульмінацією цього процесу. Звичайно, обидва першоієрархи мають цілком конкретні власні інтереси в Україні, проте складна динаміка стосунків змушує їх щоразу більше враховувати настрій серед українських християн. Утім, якими вони власне є, оті настрій українських християн?

Опитування засвідчують, що ідею об'єднання українського православ'я підтримують майже стільки українських православних, скільки підтримують ідею мирного співіснування різних православних юрисдикцій. Іншими словами, найбільш вірогідною для України на найближчі роки є консолідація українських християн київської традиції довкола трьох ядер — проконстантинопольського, промосковського і, не забуваймо, проримського (греко-католицького). Те, що відбувається останніми роками, — це, власне, оформлення константинопольського ядра, до якого рано чи пізно ввійдуть більшість «неканонічних» православних, котрі сьогодні перебувають «поза огорожею» Української православної церкви (Московського патріархату). У стилістиці патріаршої Москви — це розкол світової всеправославної єдності. Насправді це радикальна зміна загальнохристиянського статус-кво, кінець епохи ледь

не монополюючого царювання Москви у світовому православ'ї.

А що це дає Україні? На перший погляд, не так уже й багато. Адже розкол Київської церкви не ліквідовано. «закріплення» українських християн за трьома центрами християнства навіть у чомусь підсилено. Проте насправді завершення епохи монополії на Україну як на власну канонічну територію з боку одного зі світових центрів — Москви — є радикальним поступом уперед. Це, якщо можна так висловитися, завершення епохи Ялти (на Ялтинській конференції 1945 р. було розділено сфери впливу в світі — *прим. ред.*) на церковному полі. Замість позірної єдності, досягнутої коштом насильства, ми матимемо триядерну структуру, оформлену в умовах свободи. Саме свобода увиразнила на злам тисячоліть, що орієнтації на Константинополь, Рим і Москву є природними для більшості українських християн.

А що тоді буде з єдністю Київської церкви? Як не дивно, увиразнення триядерної структури — це великий крок саме до цієї єдності. Той факт, що в українських справах голос здобуває Вселенський (Константинопольський) патріарх, радикально змінює характер усього київського «вузла». Замість лінійного протистояння «Москва — Рим» починає діяти значно складніша конфігурація «Константинополь — Рим — Москва». У двочленній структурі всі екуменічні ініціативи Риму швидко паралізувалися неспоступливістю Москви. У тричленній структурі взаємозв'язків натомість з'являється широке поле для маневрування. Адже будь-яка ініціатива з боку бо-

третьої центр зайняти якусь позицію, вийти зі своєї «фортеці». Щоб бути успішною (тобто підтриманою народом), кожна така ініціатива повинна враховувати інтереси цього народу. Тому хоч якими егоїстичними будуть інтереси кожного зі згаданих центрів, інтереси українських християн будуть захищені значно більше, ніж досі. Цю особливість швидко вловлять першоієрархи українських церков київської традиції, і сама ситуація спонукатиме їх виробляти певний *modus vivendi*, тобто спільно скоординовану політику, яка, почавшись як середнє арифметичне егоїстичних прагнень кожного ядра, об'єктивно вироблятиме «чуття єдиної родини». Так у центрі уявного трикутника, вершинами якого є згадані світові центри, нарешті проявився б досі не помітний і довго ігнорований центр — Київ.

А як почувалися б при цьому українські християни, які не належать до київської традиції, тобто християни римо-католицької та протестантських гілок? Не секрет, що ті моделі адміністративної єдності Київської церкви, що пропонуються сьогодні, такі загрожують обом церковним групам порушенням балансу релігійної свободи. Одна потужна й адміністративно єдина церква в посттоталітарних умовах, без сумніву, прагнула б для себе значних преференцій. Натомість триядерна структура немислима без релігійної свободи: вона є породженням цієї свободи й водночас найбільшим її гарантом.

Отже, головні події в церковному житті України ще попереду... ■

стор. 38 — про сьогодні та історію українського православ'я

У НОМЕРІ

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАКІВ

ФОТО: REUTERS

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

20 **ВАРФОЛОМІЇВСЬКІ ДНІ**
ПАТРІАРХИ, ПОЛІТИКИ
ТА ЗАГАДКОВА ВЕСЕЛКА

30 **ЧИТАЙ І ПЛАЧ!**
У БАГАТІЙ АМЕРИЦІ АВТОМОБІЛ НА ТРЕТИНУ
ДЕШЕВШІ, НІЖ У НАС

68 **НЕ ТІЛЬКИ ДО ПИВА**
СУШЕНА РИБА
НА БУДЬ-ЯКИЙ СМАК

ОБРАЗ

1 **КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.**
МАЛЮНОК ВІКТОРА КУДІНА

ОСОБИСТА ДУМКА

2 **РОЗІЙТИСЯ, ЩОБ ОБ'ЄДНАТИСЯ.**
АВТОРСЬКА КОЛОНКА МИРОСЛАВА МАРИНОВИЧА

НА ЧАСІ

- 4** **ФОТО ТИЖНЯ.**
ВИПРОБУВАННЯ СТИХІЄЮ
- 6** **ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.**
ПРОГНОЗОВАНИЙ АПОКАЛІПСИС
- 11** **ОЦІНКА.** РАСИЗМ БЕЗ КОНСЕНСУСУ
- 12** **СУБ'ЄКТИВ.** РОМАНТИКА «ВЕЛИКОЇ ДОРОГИ»

ВПРИТУЛ

- 14** **АМЕРИКАНСЬКИЙ ІНТЕРЕС.**
ЧОМУ ПОСЛА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ
ВІЛЬЯМА ТЕЙЛОРА ХВИЛЮЄ УКРАЇНА
- 20** **ВАРФОЛОМІЇВСЬКІ ДНІ.**
ПАТРІАРХИ, ПОЛІТИКИ ТА ЗАГАДКОВА ВЕСЕДКА
- 22** **БОЙОВА НІЧИЯ.**
ЧЕРГОВА СУТИЧКА УКРАЇНИ ТА РОСІЇ –
З 1020-РІЧНОГО ПРИВОДУ
- 24** **ПОЛІТИЧНІ ВІЙНИ.**
ЩО ТАКЕ ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА
- 26** **ПОЛЮВАННЯ НА «ЛЕВІВ».**
КУЛІ ДЛЯ ЛЕВІВ ЯН ІЗ КРИМІНАЛЬНИМ МИНУЛИМ
- 30** **ДОПЛАТА ЗА П'ЯТЕ КОЛЕСО.**
ЧОМУ ТІ САМІ АВТОМОБІЛІ В АМЕРИЦІ ДЕШЕВШІ
НА ТРЕТИНУ?
- 34** **ЧІЛАЙ, НАРОДЕ!** ПАТРІОТИЗМ У КИТАЇ
ДО ОЛІМПІАДИ Б'Є ВСІ РЕКОРДИ
- 36** **ПІСЛЯ ВОДИ.** ПОВІНЬ НА ВЛАСНІ ОЧІ:
ЯК УТОПИВСЯ РИНОК У ЧЕРНІВЦЯХ

ТЕМА ТИЖНЯ

40 **УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я.**
ЦЕ ЩЕ СКЛАДНІШЕ, НІЖ ПОЛІТИКА

МИ

- 52** **ЕЛЕКТРИЧКА НА ЖМЕРИНКУ.**
ПОЇЗДКА **Тижня** ПРИМІСЬКИМИ ПОТЯГАМИ
З ПРОГУЛЯНКАМИ НА СТАНЦІЯХ
- 57** **ЖИТЕДАЙНІ ПИРІЖКИ.** СВИТЛАНА
ПІРКАЛО ЖЕБРАЛА НА ВОЗКАЛІ В РОМОДАНІ
- 58** **МИТРА Й ШАБЛЯ.**
ПІДПІЛЬНЕ ВИСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВНИКІВ

НАВІГАТОР

- 62** **П'ЯТЬ ДНІВ У КАНЬЙОНІ.**
ВЛАСНИЙ ДОСВІД СПЛАВУ ПО ДНІСТРУ
НАПЕРЕДОДНІ ПОВЕНІ
- 68** **СОЛОНІ ЛАСОЦІ.** ВИБІР СУШЕНОЇ
РИБИ – ОДИН ІЗ ГОЛОВНИХ У ЖИТТІ
- 70** **ШИЛО НА МИЛО.** ПОЧАТОК ФУТБОЛЬНИХ
СТРАЖДАНЬ В УКРАЇНІ
- 72** **«ЗАПАСНОГО СВІТУ В НАС
НЕМАЄ».**
ПИСЬМЕННИК ГЕРБЕРТ РОЗЕНДОРФЕР ПРОРОКУЄ
КІНЕЦЬ УСЬОМУ
- 73** **СУДДЯ І ЙОГО ТАЛАНТ.**
«ЗНАНАЦЬКА» ЯК ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРИЙОМ
- 74** **КИТАЙЦІ Й КІПЛІНГ.**
АВТОРСЬКА КОЛОНКА ІДИ ВОРС
- 76** **ВІДГУКИ.**
ВИСТАВИ, ФІЛЬМИ, ВИСТАВКИ,
КНИГИ, МУЗИЧНІ ЗАПИСИ
- 78** **АНОНСИ.** КОРОТКО ПРО КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ

НАШІ ТИЖДЕНЬ

80 КІЛЬКА СЛІВ ВІД ЖУРНАЛІСТІВ **Тижня**

58 **АФЕРА САГАЙДАЧНОГО**
ЄРУСАЛИМСЬКИЙ ПАТРІАРХ ПІДПІЛЬНО
ВИСВЯЧУВАВ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВНИКІВ

РОЗП'ЯТТЯ. ІКОНА З ПИРЯТИНА. КІНЕЦЬ ХІЛ СТ.

Випробування стихією

Коли несподівано стається біда, думаєш, передусім, про цю конкретну хвилину та про порятунок життя – свого і своїх рідних. Коли життя врятоване й лихо відступає, як вода після повені, починаєш вже міркувати: «Як жити далі?». Страшно навіть уявити, які зараз гіркі думки у мешканців фактично половини нашої країни, в яких природна стихія забрала близьких, зруйнувала будинки, знищила врожай, убила худобу. Можливо, це саме та мить, коли українцям пора показати, що вони єдиний народ. Для цього достатньо, щоб друга половина країни скинулася на допомогу потерпілим від лиха.

На стор. 36 – репортаж із Буковини та список рахунків, на які можна переказати кошти потерпілим

ФОТО: UNIAN, УРНИВОРМ, ЛЕОНІД РАКОВСЬКИЙ

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ДАВИД ЖВАНІЯ
 кум підозрює його
 в отруєнні

Віктор Ющенко повідомив, чому він підозрює в причетності до свого отруєння Жванію. По-перше, саме Жванія наполягав на поїзді до Сацюка на вечерю без охорони. І, по-друге, він був єдиний, хто рекомендував «нічого не робити й заспокоїтися, бо все пройде».

КОНСТАНТІН
ЗАТУЛІН
 втретє персона
 нон-грата

Депутатів Держдуми Росії заборонили перетинати український кордон протягом року. Заборону видсла СБУ й порушила кримінальну справу. Політика звинувачують у спробі дестабілізувати ситуацію під час святкування 1020-ї річниці хрещення Київської Русі.

ОЛЕКСІЙ ІВЧЕНКО
 купив «Єврогазбанк»

Про те, що экс-голова правління НАК «Нафтогаз України» став власником «Єврогазбанку», стало відомо з фінансового звіту банку за II квартал 2008 року. На 1 липня Олександр Івченко, його дружина, а також дві доньки одержали контроль над 50,9% банку.

САВІК ШУСТЕР
 іде з «Інтеру»

Шустер та частина співробітників компанії «Пірат Продакшн», які робили для телеканалу «Інтер» програми «Свобода Савіка Шустера» і «Великі українці», подали заяви про звільнення. Сам Шустер від коментарів відмовився, та подейкують, що команда працюватиме на ТРК «Україна».

ЄЛЕНА БАТУРІНА
 може купити
 «Київміськбуд»

Будівельний холдинг «Київміськбуд» можуть придбати компанії, які працюють на дружину мера Москви Юрія Лужкова. Переговори з цього приводу ще ведуться, однак оформлення операції з продажу вже перебуває на фінальній стадії.

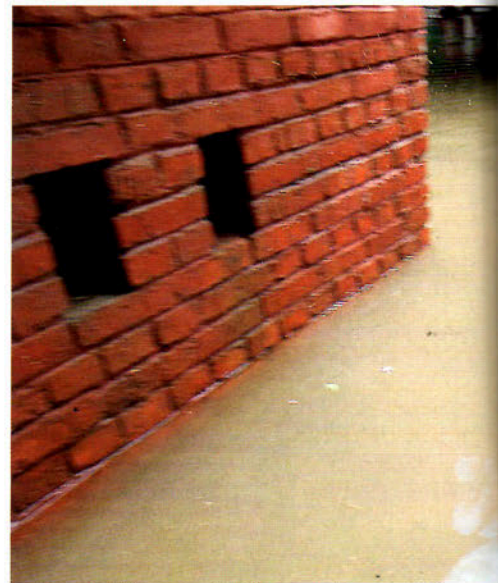
Прогнозований апокаліпсис

Винних у трагедії, як завжди, немає. У МНС плачуться, що немає грошей на утримання техніки, в місцевих радах – на утримання дамб

З початком повені українські керманічі поспішили відвідати затоплені регіони. Президент в підвернутих штаних та прем'єрка на табуретці посеред затопленої вулиці обіцяли з екранів телевізорів швидко та ефективно допомогти людям побороти наслідки стихії. Проте ніхто не обіцяв знайти винних у тому, що природа так легко змогла знищити поля та зруйнувати житла мешканців цілком цивілізованої країни. Ба, навіть саму тему про причини таких колосальних наслідків політики обходять, наголошуючи при цьому, що все могло бути гірше, якби не наші доблесні рятувальники.

Тільки міністр із надзвичайних ситуацій Володимир Шандра почав говорити про це, а вже його можуть зробити цапом-відбувайлом, шукаючи винних у загибелі під час повені 30 людей.

Озвучені ним причини, як не дивно, зовсім не стосуються ані надмірно

щедрих опадів, ані тотальної вирубки лісів. До речі, ліси в Карпатах вирубували дуже активно у 1990-х роках, з 2000-го ж (після руйнівної повені на Закарпатті 1999 року) діє 10-річний мораторій на промислово вирубку лісу, до того ж, проводять роботи з його відновлення. Шандра не був оригінальний, він скиглив про недостатнє фінансування. Власне, міністр зауважив, що протягом усього періоду незалежності України не велися роботи з насипання дамб. Якби їх щороку досипали на 30 см, як це мало б робитися, то на сьогодні вони були б на 5 м вищі.

ХРОНІКИ ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА
ПОП-ЗВЕЗДА

БАТЮШКА ЗЛОВИВ ТАЧКУ З ДРАЙВЕРОМ

КАВЕРЗНЕ ПИТАННЯ

НА ЧАСІ

Окрім цього, міністр повідомив, що не оновлювався парк машин-амфібій. Частина старих технічних засобів просто розвалилася, тільки-но була виведена з гаражів. До того ж, за словами міністра, робота з прогнозування та попередження стихійних лих у край слабка. Показово, що людей попередили лише про шторм, який насувається, абсолютно не зазначивши, якими можуть бути його наслідки.

Тепер міністр сподівається, що наслідки повені примусять урядовців закласти в бюджет-2009 кошти на будівництво дамб і на потреби МНС.

Донині дамби, зведені ще в радянські часи, утримувалися коштом переважно місцевих рад, які в першу чергу мали б бути зацікавлені в безпеці своїх виборців. Однак, як зізналися депутати Львівської облради, грошей на ремонт старих та побудову нових гідроспоруд або не виділяли взагалі, або вони надходили за «залишковим» принципом. А про той факт, що ціна на землю в багатьох затоплених місцевостях почала наздоганяти київську, депутати скромно промовчали. Хоча за умови її справедливого продажу коштів на укріплення дамб у місцевих громадах було б більше ніж достатньо.

Та пік повені минув, і вода потроху спадає. Всі зрозуміли, що значить недооцінити силу природи й, сподіваємося, будуть намагатися якось їй протидіяти. Тепер же слід подумати над новим викликом — можливістю поширення епідемій інфекційних хвороб у зоні стихійного лиха. Адже ризик їх появи, за словами експертів Міністерства охорони здоров'я, після повені зріс на 30%. І, мабуть, ніхто не здивується, коли санітарно-епідеміологічні служби в постраждалих регіонах виявляться неготовими до проведення масштабного моніторингу довкілля на предмет поширення інфекцій.

Наталія Васютин

П'ЯТЬ ПОДІЙ

БЕБІ-БУМ. У Києві вперше за кілька років народжуваність перевищила смертність.

ТРАГЕДІЯ. У горах Кабардино-Балкарії загинули три альпіністи з України. Тіла двох із них доставлені в м. Донецьк.

ПЕРЕКЛАД. Роман Михайла Булгакова «Біла гвардія» буде перекладено українською мовою Юрієм Некрутенком.

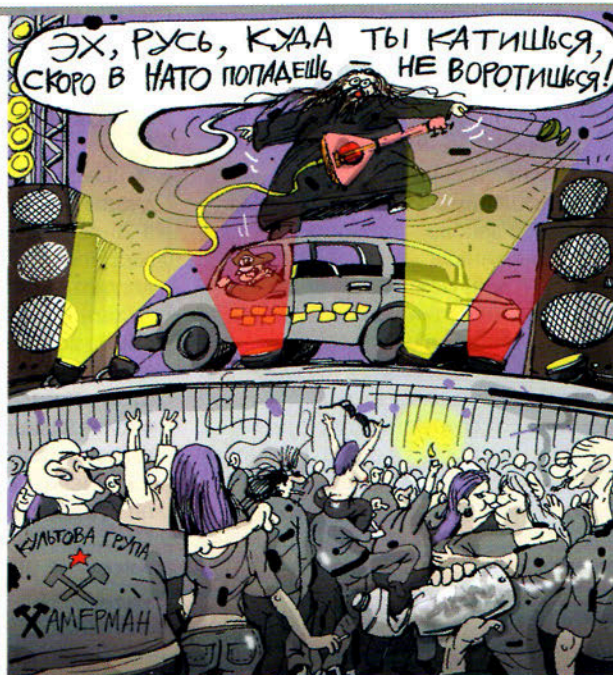
НІЖКИ ВІД ЮЛІ. На столичних прилавках уже з'явилася курятина з держрезерву по 13 грн за 1 кг.

МОРЕ ПО КОЛІНО. Міліція затримала п'яного депутата Тернопільської облради від БЮТ. Він погрожував автоматом Калашникова співробітникам готелю.

ТЕОДОРА

ВИСТУПАЄ ПОП-ЗВЕЗДА АНДРІЙ КУРАЄВ

Падіння цеглини

Навряд чи криза ринку нерухомості пришвидшить обвал цін на житло

Минулий тиждень позначився рекордною кількістю новин на тему кризового стану на ринку нерухомості. Так, компанії-забудовники заявили про намір зупинити проекти з будівництва житла внаслідок падіння попиту й звернулися до держави з вимогою полегшити умови кредитування для покупців. Натомість аналітики «Інституту приватизації» вважають, що квартири в Києві продають за ціною в 3,1 рази дорожче від собівартості, й очікують падіння цін наприкінці 2008-го — на початку 2009 року на 25-35%.

Те, що стагнація на житловому ринку перейшла в кризу, сумніву вже не викликає. Але парадокс у тому, що ця криза не означає неминучого обвалу цін, на який уже років зо три сподіваються «безквартирні» українці. Це справді було б так, якби в нас діяла західна модель ринку, за якою головним пріоритетом забудовника є задоволення попиту з боку кінцевого споживача. Натомість в Україні найцікавішим для будівельних компаній клієнтом був аж ніяк не

той, хто купував квартиру для власного проживання. Попит формували дві інші категорії. Перша — спекулянти, які купували житло, щоб його перепродати (в умовах стрімкого здорожчання квадратного метра це гарантувало 1,5-2-разовий прибуток). Друга — люди, котрі використовували нерухомість як найбільш надійний спосіб захистити свої заощадження.

Однак, аби ця схема працювала, в ній обов'язково повинна бути «фінальна ланка» — ті, хто куплять квартиру для себе. А ціни зросли настільки, що стали недоступними для «кінцевих» покупців. Але власники житла на продаж не мають намірів системно знижувати ціни, натомість будівельні фірми зупинять нові проекти, а по тих, що вже в роботі, покладатимуться на пільгові програми іпотечного кредитування й акційні знижки. Спекулянти ж просто триматимуть квартири до кращих часів — податку на нерухомість немає, відповідно, і витрат майже ніяких. У такому режимі «цеглина» української нерухомості не впаде ще дуже довго.

Нота за стрілянину

Україна засудила дії росіян під час святкування Дня Військово-морського флоту

Українське МЗС вважає, що Чорноморський флот РФ грубо порушив законодавство, влаштувавши стрілянину з кораблів та БТРів під час святкування Дня Військово-морського флоту Росії в Севастополі. Відповідна нота протесту вже надіслана до Москви.

МЗС України попереджувало командування російського флоту, що така форма святкування суперечить українським законам. Нагадаємо, що в 1997 році російська сторона зобов'язалася поважати суверенітет України і узгоджувати усі дії своїх військових на українській території.

Зумисний наїзд

Сварка перехожого з водієм джипа ледь не закінчилася вбивством

У Києві біля супермаркету водій джипа Toyota Land Cruiser побився з 28-річним хлопцем, який нібито заступив йому дорогу. Як стверджують у ДАІ, перехожий рухався згідно з правилами. Програвши в бійці, водій не розгубився, сів у джип, включив задню передачу й навмисне (!) збив хлопця. Його з численними травмами госпіталізовано, водій із місця події втік.

«За моєї пам'яті таких випадків ще не було, — розповідає Володимир Поліщук, начальник ЦГЗ ГУ МВС Києва, — зброю в конфліктах застосовували, але щоб машиною — таке вперше». Джип належить 75-річній жінці, проте в техпаспорті записані кілька осіб. Саме їх зараз шукують.

Стережіться псевдогідів

«Ліві» гіді заповнили Крим і роблять антирекламу офіційним екскурсоводам

Туристів Феодосії закликають бути обачними, купуючи квитки на екскурсії Південним берегом Криму, й не гнатися за дешевизною. Річ у тім, що цього року неофіційні «подорожіві агенції» знахабніли, збиваючи ціни на екскурсії, і заважають працювати тим, хто займається екскурсійним бізнесом легально.

«Переважно вони роблять це в селищах: стають поруч із «офіційними точками» й продають свої квитки вдвічі дешевше. Потім десять заощаджених вами гривень перетворяться на дуже неприємні враження від поїздки», — застерігає відпочивальників Ольга Полуніна, начальник Феодосійського управління з туризму. За її словами, курортники опісля скаржаться, що до місця екскурсії їх везли в технічно несправному й брудному автобусі, з обіцяного показали лише частину й висаджували з автобуса за кілометр або й більше від місця призначення.

Фестивалю не буде

Свято в Старому Самборі скасувала негода

Проведення Міжнародного фестивалю «Левада Дністер-2008» у Старому Самборі, що на Львівщині, відтермінується на невизначений час. Організатори, які очікували на святі до 50 000 відвідувачів, ухвалили таке рішення через повінь у Західній Україні. За словами Віталія Кімака, заступника голови Самбірської райради, негода скасувала також святкування Дня міста Нового Калинова. Що стосується фестивалю, то він обов'язково відбудеться, ймовірно, на День Незалежності.

ФОТОГРАФІЯ ЛОМАКІВ, КИРИЛО ХАЙЛОВ, РН

Слоняче шоу

В Одесі гастролює російський цирк

«На слонах навколо світу» — саме так називається циркова програма народної артистки РФ Таїсії Корнілової, яку привезли до Одеси. Щоб прорекламувати своє шоу наочно, акробати, жонглери, клоуни, а головне — індійські слони (!) — пройшлися центром міста з маленькою виставою. «Останнього разу ми виступали в Одесі 25 років тому, коли трупом керував ще мій батько», — сказала Корнілова.

Це шоу — один із найвідоміших атракціонів зі слонами в усьому світі. За більш ніж 60 років свого існування подивитися його змогли в Японії, США, Франції, Китаї, Швеції та Австралії.

УКРСОЦБАНК
Member of UniCredit Group

**"У ВІДПУСТКУ
НА АВТО"**

АКЦІЯ
з 01.07.08
по 30.09.08

8-800-5000-200

(безкоштовно зі стаціонарних телефонів на території України)

ОПАНТА
ОБІДНАВА ПІДПРИЄМСТВА

АА
СТАРАША

БЕССКО
БІЗНЕС

ВУСО
СІЛЬСЬКА КОЛОДЦІ

Помста

За арешт Каддафі-молодшого Лівія запровадила санкції проти Швейцарії

Заборона відправляти нафту до Швейцарії, закриття офісів швейцарських компаній Nestle й АВВ та арешт її іноземних працівників. Це лише частина санкцій, якими відповіла Лівія на затримання швейцарською поліцією Ганнібала Каддафі, сина лівійського президента. Не виключено, що будуть вжиті ще суворіші заходи. Зокрема, уряд пригрозив, що може вивести зі швейцарських банків усі гроші лівійських компаній, якщо Швейцарія не вибачиться за арешт Каддафі-молодшого. З Берна до Триполі терміново вилетіла делегація дипломатів, адже Лівія є найбільшим постачальником нафти до Швейцарії. Однак швейцарська сторона поки що не визнає дії своєї поліції неправомірними. Ганнібала Каддафі та його вагітну дружину затримали 15 липня в женевському готелі. Подружжя звинувачують у побитті персоналу готелю. Через два дні їх випустили під заставу в €313 тис. У 2005 році Ганнібала арештовували у Франції за образу дівчини. Лівія подібних санкцій тоді не запроваджувала.

Загроза з Інтернету

Знайдено діру в протоколі DNS, за допомогою якої вас можуть заразити вірусом та пограбувати

Минулого тижня широкому загалу стала відома інформація, яка викликала загрозу масштабних атак на службу Domain Name System (DNS). Відомий фахівець з кібер-безпеки Дан Камінський півроку приховував дані про випадково знайдену величезну вразливість у протоколі DNS. Ця служба є одним із китів, на якому тримається сучасний Інтернет. Вона відповідає за те, щоб правильно транслювати зручні для людини доменні імена, наприклад google.com, в зрозумілу для комп'ютерів IP-адресу, що, наприклад, має вигляд 64.233.167.99.

Діра, знайдена Камінським, дозволяє зловмисникові скеровувати користувачів на зовсім інші сайти, ніж ті, на які вони збиралися зайти. Там із вами можуть трапитися найрізноманітніші халепи. Так, якщо вас скерували на фальшивий сайт банку, то можуть вкрасти ваші гроші.

Камінський тихо працював над подоланням цієї діри. Проте на початку липня він анонсував своє відкриття, не наводячи деталей, а лише попередивши про серйозність загрози. Однак інформація вийшла назовні, хоч і не з вини Камінського. Швидше за все, в кіберзлочинному середовищі вже продаються відповідні інструменти для використання цієї вразливості.

Кривавий Стамбул

У Туреччині стався подвійний вибух

17 людей загинули і 154 отримали поранення в результаті вибухів у європейській частині Стамбула – Гюнгорен. Перший вибух пролунав у телефонній будці, другий – у смітцевому баку. Людей розкидало по всій площі. Турецька влада вважає, що вибухи могли підготувати бойовики Курдської робітничої партії або місцеві радикальні угруповання, які проти Туреччини як світської держави.

Мігрантів на нари

Нелегальну міграцію в Італії визнано кримінальним злочином

«Вони прийняли емігрантів і опинилися в резервації» – сповідають плакати в центрі Риму

В Італії набув чинності закон, суперечки довкола якого велися кілька місяців. Відтепер нелегальна міграція тут – кримінальний злочин. Нелегалам в Італії загрожуватиме від двох до чотирьох років ув'язнення. Урядовці переконані – ухваливши такий закон, вони знизять рівень злочинності та зроблять життя італійців безпечнішим. Адже понад 30% нелегальних мігрантів з усього світу живуть і працюють саме в цій країні. Серед них – щонайменше 450 000 українських заробітчан.

Цим законом італійська влада також сподівається зменшити кількість циганських таборів, розташованих у Римі та на його околицях. Асоціація Червоного Хреста вже розпочала офіційний перепис ромів. Виявилося, що з 150 000 італійських циган лише половина мають громадянство. Втім, не всі парламентарі підтримали закон. Представники лівого крила вважають його дискримінаційним і наполягають на тому, що в держави забракне коштів утримувати всіх нелегалів в італійських в'язницях. Восени італійські депутати мають розглянути ще один законопроект, за яким незаконний в'їзд до Італії вважатиметься злочином.

ОЦІНКА

НИКОЛА ДАКВОРТ
директор програми
Amnesty International у Європі
та Центральній Азії

Расизм без консенсусу

Український уряд має створити суспільство, у якому різноманітність рас розглядатимуть не як загрозу, а як джерело збагачення

В Україні, попри тривожне зростання насильницьких нападів, спрямованих проти іноземців та представників етнічних і релігійних меншин, влада не бажає визнати расистський характер подібних злочинів і, тим більше, не вживає рішучих дій, спрямованих на викорінення расизму.

Згідно з даними неурядових та міжурядових організацій, 2007 року в Україні було скоєно 60 расистських нападів, шість із них призвели до загибелі жертв. Протягом цього року зафіксовано 30 расистських інцидентів, чотири з яких – убивства. Більшість жертв – африканського або азійського походження. Найчастіше міліція не спромоглася достатньо швидко відреагувати на прохання жертв расистських нападів про допомогу або відмовилася реагувати. В багатьох випадках жертви не повідомляють про злочини, тому що вони просто не вірять у можливість справедливо розслідування їхніх справ.

Людей «немісцевої» зовнішності без причини зупиняють для перевірки документів. Міліція брала відбитки пальців та фотографувала всіх членів деяких ромських громад, включно з жінками та дітьми, вочевидь, лише через їхню етнічну належність. Подібний расовий профайлінг (виокремлення тільки на основі расової чи етнічної належності – прим. пер.) порушує міжнародні зобов'язання України.

Україна не єдина країна, що виявляється неспроможною виконувати свої

міжнародні зобов'язання стосовно проблем расизму та расової дискримінації, однак Amnesty International дуже занепокоєна відсутністю консенсусу між українськими урядовцями щодо зростання проявів расизму.

Без офіційної статистики справжній масштаб та характер проблеми й надалі лишаються прихованими, а отже – не можна вести мову про будь-який осмислений діалог.

Ключем до попередження та викорінення расизму і дискримінації є чітка, послідовна та недвозначна політична воля, спрямована на подолання цих явищ, виявлена на всіх рівнях уряду й органів влади. А це вимагає чітких, недвозначних та публічних заяв – з найвищого до найнижчого рівня – про те, що расизм та дискримінація не є явищами, які толеруватимуть в Україні.

Amnesty International, як всесвітня організація, висловлюватиме свої побажання та рекомендації міжнародній спільноті, як-от: ООН, Раді Європи та Європейському Союзу, закликаючи їх натиснути на українську владу, щоб вона поважала свої міжнародні та внутрішні зобов'язання.

Український уряд має намагатися створити суспільство, в якому різноманітність рас розглядатимуть не як загрозу, а як джерело збагачення. Урядові заходи, спрямовані на це, лише посилять позиції України та роль, яку вона може відігравати на міжнародній арені в усіх сферах.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Всяля

Щось я не вловила моралі з цієї колонки. Ганна Павлович мусила вирішити, як облаштувати Україну? Людина має право не хотіти вступу в НАТО і говорити тією мовою, якою її

виростили в родині. Й не бити собі на голові трипільські горщики, доводячи свою «українізованість». Інша річ, що всі вони варті одне одного — що родина, що дівка, яку допустили до столу.

Володимир

Знаєте, яка влада, такі й куми і, пардон, «кохані». Пан президент чотири роки приймав цю дівачу в своїй сім'ї, не переймаючи її родинними зв'язками і похощенням статків. Єдине, що хотів, аби говорила українською.

савр

Мені здається, що в українській владі та навколо неї аж кишить племінниками офіцерів ФСБ або кумами, які носять у кишенях діоксин. Потрібно мати якісь фільтри проти їх інфільтрації в український політикум.

jesfor

Звернув увагу на дуже тлумачний та правильний висновок: «...Імперські нації зазвичай не визнають законність захисного націоналізму й представляють його як злочин або беззаконня. Отже, росіяни не розуміють, що цілком нормально впроваджувати в Україні закони, наприклад, на користь української мови, літератури, культури тощо. Вони вважають це дискримінацією». Як на мене, американська дослідниця дуже точно поставила діагноз.

gurvinyk

Насправді українці мають більшу традицію імперіалізму, ніж московити. Українці кайфують від імперіалізму. Навіть в дрібницях це можна помічати. Бачив фури з написом «Росинка — імперія соків» чи щось таке?

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** — uf-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.uf.net.ua

ВАСИЛЬ ВАСЮТИН
журналіст відділу розслідувань

РОМАНТИКА «ВЕЛИКОЇ ДОРОГИ»

Про період великого кримінального переділу у Львові середини 1990-х я знаю не з третіх вуст. Саме на той час припало моє навчання в університеті (тоді єдиному в місті) та перша робота в газеті. Нестачі в гарячих темах не бракувало — життя їх підкидало мало не щомісяця.

Розвал СРСР «галицький П'ємонт» зустрічав не тільки мітингами під синьо-жовтими стягами. Відкоригували свою роботу й тутешні авторитети, раптом усвідомивши свою окремішність. І вподобали нове амплуа — таких собі новоявлених опришків, послідовників Олекси Довбуша. Звичайно, я не схильний ідеалізувати тогочасних лідерів злочинного світу, часто вони вдавалися до жорстких і жорстоких методів роботи, але до великої бійні, як в інших українських містах, у Львові не доходило. Переважно відбувалося об'єднання проти зайд із інших міст, які посягали на їхню територію.

«Вори» мали добрі стосунки з представниками культурно-мистецького бомонду, відвідували концерти й вистави. Займалися анонімним меценатством, а також доброчинністю, за що їх любили місцеві злидарі. Пам'ятаю, як на поминках після смерті Завіні на вулиці виставили столи з наїдками, до яких підходили безпритульні вшанувати пам'ять убієнного.

Іншим фанклубом стали підлітки. На перервах між уроками неповно-

літні жителі Левандівки (одного з найкримінальніших районів Львова) обмінювалися чутками про нові «подвиги» ватажків бригад. Смакували подробиці, демонструючи свою псевдообізнаність. Задля досягнення кращого ефекту пересипали свою мову словечками з арго. Поза школою розважалися в компаніях, де діяли адаптовані правила тюремного кодексу честі й існувала чітка ієрархія. Поява прізвища в міліцейському нотатнику вважалася героїзмом, адже саме з хуліганки розпочинали свій шлях їхні кумири, серед яких, до речі, не було жодного «мокрушника» (того, хто відсидів за вбивство). Справжнім щастям була пропозиція попрацювати на підхваті.

Полуда з очей юнаків спадала, коли вони впритул зіштовхувалися зі злочинськими реаліями. На щастя, більшість відмовилися стати частиною цього світу, інакше цвинтарі переповнилися б молодими мешканцями (до слова, львівські «авторитети», які загинули у час, коли на зміну «поняттям» прийшов «беспредел», не встигли дожити й до сорока років). Дехто затримався й навіть здобув певний статус до того, як полишити ці недитячі ігри. Але минуле любить нагадувати про себе найнесподіванішою миті.

стор. 26 — версії останнього резонансного вбивства у Львові

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко,
Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко,
Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@uf.net.ua

Редакція залишає за собою право на літредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються.

СИЛА ТРАВ

Дотримання здорового способу життя – одна з тенденцій, що все помітніше впливає на ринок продуктів та алкогольних напоїв. Обираючи певну продукцію, сучасна людина звертає увагу на цілющі складові, а не лише обмежується її смаковими чи поживними характеристиками. Тому у сегменті лікєро-горілочаних напоїв все більше людей обирають бальзами, що поєднують у собі компоненти з корисних рослин, плодів та ефірних олій.

Цей унікальний напій відомий людям ще з давніх часів. Слово «бальзам» має грецьке походження і означає «лікувальний». У рукописах різних народів бальзами згадуються як засоби, що допомагають подолати численні захворювання. В Україні бальзами з'явилися у кінці XVIII ст, і були доступні лише для заможних людей, оскільки коштували надзвичайно дорого. Виробництво цих напоїв активізувалося вже у Радянському Союзі, де у 1980-х роках, окрім популярного «Ризького», випускали ще 12 видів бальзамів.

Сьогодні вітчизняний ринок бальзамів і біттерів (гірких настоянок) невпинно зростає, відповідно збільшується і конкуренція на ньому. Крім того, у сегменті елітних бальзамів закріпилися імпорتنі виробники – чеська «Бехерівка» та естонський «Старий Таллінн», які акцентували свою промоцію на унікальності рецептури та багаторічних традиціях виробництва. Втім, українські виробники нічим не поступаються імпортним алкогольним брендам. Так, Золотоніський завод «Златогор» – одне з найстаріших підприємств горілочаної галузі в Україні, засноване 1896 року, весь час приділяє велику увагу розробці та виробництву бальзамів і настоянок. Відмінність бальзаму від настоянки полягає в тому, що кожний компонент підсилює дію інших складових, що можливо досягти тільки завдяки точному дотримуванню пропорцій та рецептури. Тому виробництво бальзамів вимагає особливих знань, досвіду та навичок. Напої ЛГЗ «Златогор» виготовляються з натуральної сировини з використанням новітніх технологій та стародавніх рецептів. До того ж, у бальзамах Золотоніського заводу використовуються рослини, що вирощуються у екологічно чистих регіонах нашої географічної зони, тому позитивно сприймаються організмом.

Нині ЛГЗ «Златогор» пропонує споживачам вісім видів бальзамів, які поєднують доступну ціну та високу якість. Нещодавно, вивчивши уподобання українців, компанія презентувала два нових бальзами ТМ «Давній рецепт» міцністю 35%: «Сила

ФОТО СЕРГІЙ КОВТУНЕНКО

трав» та «Рецепт молодості». Розробка цієї продукції здійснювалася у співпраці з фахівцями Національної Академії наук та Київського ботанічного саду. Рецепт напою «Сила трав» складається з десяти компонентів цілющих рослин, що сприяють корекції ваги та стимулюють обмін речовин. Бальзам має надзвичайно м'який смак, тому його можна вживати у чистому вигляді, а не лише як додаток до чаю чи кави. Бальзам «Рецепт молодості» створений на основі вербени, що має омолоджувальні властивості.

Аби наочно підтвердити, що завод «Златогор» є високотехнологічним сучасним підприємством, під час презентації нових напоїв працівники ЛГЗ «Златогор» влаштували екскурсію на виробництві. Керівництво компанії та технологи заводу поетапно продемонстрували як створюються лікєро-горілочані напої, що на сьогоднішній день нараховують понад 50 найменувань. Підприємство має штат висококваліфікованих спеціалістів, власну хімічну лабораторію та артезіанську свердловину глибиною 250 м, де видобувається вода, що згодом проходить 16 рівнів очищення та пом'якшення. Ці чинники, а також зростання обсягів виробництва, допомогли підприємству закріпитися у числі лідерів галузі, що не тільки забезпечують український ринок якісною продукцією, а й експортують напої до більш ніж 20 країн світу.

Американський інтерес

ПОСОЛ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ ВІЛЬЯМ ТЕЙЛОР ПРАЦЮ В УКРАЇНІ ВВАЖАЄ ЗА ПРИВІЛЕЙ

СПІЛКУВАВСЯ

ЮРІЙ МАКАРОВ

ФОТО: Андрій ЛОМАКІН

Перше, що впадає в око в кабінеті посла США в Україні, — це величезна фотографія «помаранчевого» Майдану і помаранчева футболка донецького «Шахтаря» під склом, вишиті українські серветки та килимки і впізнаваний перстень Військової академії у Вест Пойнті на пальці власника.

У.Т.: Якщо подивитися на ваше резюме, побачимо вельми цікаві пункти: В'єтнам, Німеччина, Гарвард, Вест Пойнт, Афганістан, Ірак, Єрусалим... Чи не означає це, що праця в Україні потребує таких виняткових навичок кризового менеджера?

— Аж ніяк. Я бував у важких місцях. Це було корисно, цікаво, складно, але приїзд в Україну, як на мене, став компенсацією за моє перебування в деяких складніших точках. Тому що Україна — насправду надзвичайна. Мені подобається ця країна, я неодноразово бував тут раніше, коли працював у Державному департаменті. Тож дивлюся на це, як на винагороду. Гадаю, саме тому мені дозволили приїхати сюди.

У.Т.: «Україна — лідер демократії на пострадянському просторі» — так ви казали в одному зі своїх **►**

інтерв'ю. Але українці мають щоденне підтвердження, що демократія – така, як вона є в Україні – досить не ефективна. Дехто вже починає ностальгувати, а дехто – мріяти про нового де Голля, якщо не про Піночета...

КДБ І НІМЕЧЧИНА

У. Т.: Американці, так само, як і весь світ, очікують за кілька місяців нового президента, нову адміністрацію. Що ви можете сказати про тяглість американської зовнішньої політики, особливо стосовно України?

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТРУКТУР НЕ Є ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ РОСІЯН

– Демократія ніколи не претендувала на «ефективність» й здебільшого не була «ефективною». Той, хто прагне від неї виключно ефективності, буде розчарований. В нашій країні демократія також неефективна – в нас іноді виникають труднощі з прийняттям рішень. Демократія може бути заплутаною. Вона заплутана в Україні, подекуди вона заплутана в Сполучених Штатах, подекуди вона заплутана в Італії. Отже, демократія важка, складна, але вона краща за будь-яку іншу альтернативу. Що ж стосується якогось диктатора – я його не бачу. Я не боюся, що ця країна отримає диктатора.

У. Т.: Можливо, не диктатора, а якогось харизматичного лідера авторитарного типу...

– Україна для цього надто «горизонтальна», вона має багато центрів влади – говоримо ми про фінансову чи політичну владу, – Україна різна на Сході й Заході, і в цьому її сила. У вашому регіоні є менш «горизонтальні» й більш «вертикальні» країни, але вертикальна влада менш стабільна. Горизонтально організована держава із сильною пресою, сильним громадянським суспільством, реальною опозицією у Верховній Раді (іноді настільки сильною, що там взагалі нічого не вдається ухвалити) – має ці різні центри влади, що врівноважують один одного. В Сполучених Штатах демократія та формування уряду ґрунтуються на принципах стримувань і протигав з тієї ж причини: щоб не було однієї інституції або однієї особи, яка має забагато впливу. Такі системи із взаємозалежністю та взаємообмеженням пілок влади набувають різних виглядів, але це слугує одній меті: уникати і стримувати виникнення вертикальної влади.

– Обидва наші кандидати, обидва сенатори, зовсім різні, і не лише за віком та партійною приналежністю. Загалом, одного вважають більшим консерватором, а іншого – більшим лібералом. Однак і з питань зовнішньої політики, а також із деяких питань внутрішньої – їх погляди не так уже й відрізняються. І вони, здається, рухаються до середини, тобто до поміркованих позицій щодо зовнішньої політики. Навіть щодо Іраку та Афганістану. Сенатор Обама говорив про важливість Афганістану та збільшення там військових сил. Сенатор Маккейн зараз говорить про те саме. Навіть з питань, з приводу яких вони не мають спільної думки, обидва кандидати намагаються надати аргументи, що будуть прийнятні для широкого прошарку поміркованих людей – адже кампанія спрямована на велику кількість американців, котрі перебувають у центрі, які не є ані правими, ані лівими екстремістами.

Стосовно України, то це легко для них обох. І сенатор Обама, і сенатор Маккейн були в Україні. Сенатор Маккейн – навіть двічі. Сенатор Обама приїхав із сенатором Лугаром, здається, наприкінці 2005 року, їх цікавили питання контролю над озброєнням й таке інше. Отже, по-перше, обидва вони знають країну та зацікавлені в ній. По-друге, наприкінці зими – початку весни в сенаті пройшли кілька акцій, пов'язаних з Україною, які підтримували й за які голосували як сенатор Маккейн, так і сенатор Обама. Вони у своїх виступах зазначили, що підтримують суверенітет України, її незалежність і територіальну цілісність. Також, коли вони вже були кандидатами, під час своїх кампаній, незалежно один від одного й незалежно від акцій у сенаті, вони зробили заяви

«Що ж стосується якогось диктатора – я його не бачу. Я не боюся, що Україна отримає диктатора»

на підтримку Плану дій щодо членства в НАТО напередодні саміту в Бухаресті.

У. Т.: Це було розраховано лише на виборців – етнічних українців...

– Ні. Це прояв відповідальної зовнішньої політики, яка була послідовною та постійною від 1992 року.

у жодному разі не драгувати Росію, що дуже нагадує позиції деяких європейських країн. Це означає, що всі двосторонні відносини України з будь-якою іншою країною радше нагадують трикутник «інша країна–Україна–Росія». Як ви можете прокоментувати російський фактор у цій комбінації?

— Ми не вважаємо, що Україна має вибирати між Сполученими Штатами та Росією, або Європою та Росією. Україна може мати гарні відносини з росіянами, і при цьому мати дуже гарні — з європейцями, вести перемовини щодо угоди про вільну торгівлю з європейцями, прагнути до членства в Європейському Союзі, прагнути членства в НАТО. Нам здається, що все це цілком сумісне з гарними відносинами з росіянами. Ми не розуміємо проблеми росіян у зв'язку з інтеграцією України до європейських структур. Це не є загрозою для росіян. Чому їх це непокоїть? Якщо Україна — насправді суверенна незалежна країна, територіальна цілісність якої не піддається сумніву, країна, віддана принципам демократії та гармонійних відносин із сусідами, то в чому ж проблема?

Звичайно, німці та французи, як ви кажете, матимуть щодо цього власну думку. В них свої відносини з росіянами — економічні, історичні. У випадку з Німеччиною ми знаємо, що її колишній канцлер тепер є членом правління «Газпрому». Ми знаємо, що прем'єр-міністр Путін дуже добре знає Німеччину з часів своєї роботи в КДБ, звідси й порозуміння, й ми це усвідомлюємо. Але нам здається, що це не впливає на суверенітет України. І якщо Україна всередині країни дійде згоди, що вона таки хоче приєднатися до Європи, вступити до європейських інституцій, орієнтувати свою зовнішню політику, свою економічну політику так, як це найкраще їй підходить, ми гадаємо, потрібно не заважати їй це робити.

ПИЛКИ ДЛЯ БОМБАРДУВАЛЬНИКІВ

У. Т.: Ви спираєтеся на раціональні міркування, але іноді на прийняття рішень впливають нерозумні, ірраціональні речі. І мені цікаво, чому так багато людей, особливо на сході країни, так підозріло ставляться до Сполучених Штатів. На інтернет-форумах ви можете прочитати абсолютно дикі висловлювання. При-

ДОВГИЙ ДОЛАР

Гранті для України

На що давав гроші уряд США

\$400 млн — на покращення безпеки українських ядерних реакторів протягом останніх років. Ця допомога спрямована на підвищення рівня безпеки АЕС та збільшення коефіцієнта використання встановленої потужності.

\$45 млн — на низку програм боротьби з корупцією в Україні. У межах цієї програми кошти виділяють українським правоохоронцям, прикордонникам, а також освітянам на боротьбу з корупцією у своїй галузі.

\$10 млн — на охорону праці шахтарів Донбасу протягом останніх кількох років. Виділення цих коштів було пов'язане з аваріями на шахтах. Сам Вільям Тейлор неодноразово відвідував Донбас.

\$1,5 млн — на покращення доступу українців до Інтернету протягом останніх п'яти років. На ці кошти в бібліотеках столиці та інших міст відкрито центри доступу до Інтернету.

чина такого ставлення у відмінності культур чи це продукт певної пропаганди?

— Певне ставлення до Сполучених Штатів, НАТО й, мабуть, деяких країн Європи є продуктом радянських часів. Багато людей мого віку, а також молодші, — але кому вже за 45, — у молоді роки, на початку професійної діяльності зростали зі знанням, розумінням, «правдою», що Сполучені Штати — це ворог, НАТО — це теж ворог; мав місце непримиренний конфлікт. Але оскільки люди подорожують світом, дізнаються більше про американців, НАТО, європейців, ці уявлення, ці міфи змінюються. Ми часто з цим стикалися, і ви також це помічали. Ми всі побачили результати подорожей. Американці також багато дізнаються, коли приїждять до України, й розуміють, що все змінилось у пострадянському просторі. Це новий світ, в якому Україна — це Європа.

У. Т.: На жаль, не кожен українець може поїхати до США.

— Правда.

У. Т.: Люди, про яких я говорив, вірять, що Майдан організували американці, що саме американці в Україні керують усіма проце-

У. Т.: У такому разі, як продовження теми: нещодавно ми прочитали в американських газетах принаймні кілька статей впливових лідерів громадської думки — таких, як Генрі Кіссінджер, Стівен Коен та інших: мовляв, у відносинах між Сполученими Штатами та Україною слід ґрунтуватися на тому, щоб

«І сенатор Обама,
і сенатор Маккейн
були в Україні»

сами за допомогою агентів впливу та доларів, які вони роздають валізами. Вони вірять у те, що українська влада виконує вказівки — можливо, ви чули цей вислів — «Вашингтонського обкому». Можете сказати, як часто ви спілкуєтеся з українськими лідерами та назвати суми американської фінансової допомоги урядовим та неурядовим організаціям?

— Ідея, що американці мають такий великий вплив, — це також міф. Я набагато вищої думки про українську владу, український народ, українське суспільство, і я знаю, що саме український народ разом із частиною влади змінили Україну на краще чотири роки

тому. З того часу були й політичні розчарування. Але український народ — навіть дехто з тих, хто були на іншому боці, — зараз ви-

була чудова підтримка. І вона все ще є.

Сполучені Штати надавали економічну допомогу для розвитку де-

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР ПУТІН ДУЖЕ ДОБРЕ ЗНАЄ НІМЕЧЧИНУ З ЧАСІВ СВОЄЇ РОБОТИ В КДБ, ЗВІДСИ Й ПОРОЗУМІННЯ

знає, що цих змін домоглися українці, які відстоювали свої права. Звичайно, демократи всього світу побачили, що є країна, де люди хочуть жити за демократичними принципами, хочуть демократичну владу, і всі вони аплодували. Це

мократії, незалежних ЗМІ, політичного плюралізму для того, щоб розвинути «горизонтальний» характер суспільства. Ми допомагаємо як урядовим, так і неурядовим організаціям. Проте ми ніколи не намагалися — та й були б не взмозі — зму-

БІОГРАФІЧНА НОТА

Вільям Тейлор

Народився 1947 року в штаті Нью-Мексико, США. Закінчив військову академію у Вест Пойнті, як офіцер піхоти армії США служив у В'єтнамі та Німеччині. Згодом здобув політологічну освіту (магістр публічної політики) у Гарварді. Наприкінці 1970-х років працював у штаті сенатора Білла Бредлі, потім заступником радника з оборонних питань у місії США в НАТО (Брюссель). На роботу до Держдепартаменту потрапив 1992-го – протягом 10-ти років координував державну допомогу США країнам колишнього Радянського Союзу та Східної Європи. Як дипломат працював у Афганістані та Іраку (керував Офісом з відбудови Іраку). Перед тим, як у травні 2006 року обійняти посаду посла США в Україні, був американським представником у процесі розмежування територій в Єрусалимі. Одружений, виховує двох дітей.

сити будь-яку українську організацію робити те, чого вона сама не хоче.

У. Т.: Але ж ви вимагаєте певних звітів. Це не безконтрольні гроші...

– Ми ніколи не даємо гроші готівкою. Здебільшого нашу допомогу отримують розумні люди, яким небайдужа Україна й які знають дещо про те, як боротися з корупцією, які знають дещо про економіч-

ний розвиток, бо вони є експертами з цих питань. Насправді, в деяких випадках ми також допомагали матеріально – зокрема у справі знешкодження небезпечних боєприпасів, небезпечної зброї. Але, знову ж таки, ніякої готівки. Іноді нам самим доводилося купувати якісь речі – наприклад, пилки та автогени для розбирання бомбардувальників або комп'ютери та принтери.

ПАРТІЙНИЙ КОНСЕНСУС

У. Т.: Ви та інші представники Заходу весь час говорите про важливість іноземних інвестицій. Але ми знаємо, що тепер, на відміну від того, що було 17 років тому, Україна не страждає від браку коштів, у бізнесі – зовсім інші проблеми. Чи ви все ще вірите, що іноземні інвестиції, іноземні підприємства в Україні настільки важливі для зростання економіки України?

– Іноземний бізнес намагається ввійти в країну, яка сама в себе інвестує. І він Україні також потрібен. По-перше, розвиток чи то металургії, чи то хімічної промисловості, чи то сільського господарства, чи то харчової галузі потребує багато грошей. Розробка покладів нафти та газу – також дуже дорогий бізнес. У будь-якій країні для цього необхідне об'єднання інвесторів з усього світу. По-друге, інвестиції – це ще й прихід передових технологій. Наприклад, буріння у глибоководних ділянках Чорного моря дуже складне й дуже дороге. На ділянках, де нафта і газ залягають на глибині 2000 метрів, потрібні дуже ретельні дослідження, здійснені ще навіть до

початку буріння. Є не така уж і велика кількість бурових суден. Отже, потрібні світові технології, експертиза, капітал та структури управління, які знають, як цим слід керувати. Інші країни Центральної Європи отримали ті самі переваги, залучивши іноземний капітал. І думаю, це вже приходиться і в Україну.

У. Т.: Зустрічаючись з іноземцями, не тільки з американцями, я бачу деякі ознаки якщо не розчарування, то втоми від України, порівнянно з досить-таки оптимістичними поглядами 2004 та 2005 років. Чи ви ще досі оптимістично налаштовані? Звісно, ви відповісте «так», але які перспективи України на кілька наступних років?

– Так. Я не здивую вас, якщо скажу, що налаштований оптимістично. Причина мого оптимізму – це українські люди, а саме молодь. Я об'їхав усю країну, й скрізь намагаюся розмовляти з молодими людьми – студентами, молодими політиками. Загалом вони хочуть бути в Європі.

Інша підстава – це те, що три основні партії (або навіть чотири, включно з партією пана Литвина) мають у цілому подібні погляди на ключові питання: хочуть знищити корупцію, розширити економіку, залучити іноземні інвестиції, стати членами європейських інституцій, врешті-решт хочуть, щоб їхні діти ходили до європейських шкіл та університетів. Отже, існує широке розуміння спільного напрямку, що, я гадаю, є дуже здоровим для цієї країни. ■

Щасливі з годинниками

Завершилася «роздача слонів» за підсумками передплатної кампанії на друге півріччя

Люди віддавна вірять, що годинники якось пов'язані зі щастям. Отримати справжній швейцарський годинник від **Тижня** справді міг тільки той, до кого воно прихильне. Визначили щасливчиків під час розіграшу 20-ти годинників серед учасників акції, які передплатили журнал на друге півріччя 2008 року.

Спонсором акції став інтернет-магазин CLOCKSНОР, який з 2003 року займається роздрібним продажем оригінальних швейцарських годинників в Україні. За п'ять років роботи асортимент магазину збільшився в десятки разів і нині становить 1500 моделей, до яких додаються й відповідні сертифікати.

«Я встигла познайомитися по телефону майже з кожним передплатником, – ділиться враженнями Тетяна Кашук, менеджер з передплати, – а деякі стали справжніми друзями журналу. Вони частенько телефонують і намагаються брати участь у його житті. Наприклад, один з переможців розіграшу – Роман Зінь з Тернополя – наш постійний передплатник. Спершу він просив почитати пілотні номери, а під час «Дня передплатника» у Тернополі допомагав у організації свята і навіть вихолошував промову про **Тиждень**».

За результатами розіграшу годинники отримали не тільки передплатники з різних областей України, але й

фірми і навіть Полтавська міська центральна бібліотечна система. «Шість годинників отримали передплатні агенції, які за умовами акції мали право на участь в розіграші. Через агенцію «Самміт» журнал передплатили багато фірм. Тож не дивно, що сама агенція виграла два годинники» – говорить Тетяна.

Усім іншим передплатникам залишається тішитися тим, що відсутність годинника часом теж робить людину щасливою. Тим більше, що, крім участі в акції кожен передплатник міг безкоштовно отримати книгу Ольги Ковалевської «Іван Мазепа у запитаннях та відповідях» від офіційного партнера акції – книгарні «Є».

Переможці акції:

- Зінь Роман Михайлович, с. Великі Гаї, Тернопільська обл.; АТЗТ «САММІТ» ПП Телерадіокомпанія НБМ; АТЗТ «САММІТ» Крафт Фудз Україна; Горобченко Юлія Вікторівна, м. Біла Церква, Київської області; ТОВ «НВП» Ідея Полтавська міська центральна бібліотечна система; Матишак Тетяна, м. Київ; ТОВ «Передплатна агенція СТАТУС» АО «МЭА ЭЛТА»; Пилипчук Н.М., м. Львів; Берест Павло Михайлович, м. Київ; Магей Максим Миколайович, смт Коцюбинське, Київська обл.; ТОВ «ПресЦентр Київ» Олена Лобова; Касяненко Володимир Іванович, м. Харків; Вірковська Галина, с. Оброшино, Львівська обл.; Чернявський М.В., м. Ужгород; Синиця Андрій Юрійович, м. Тернопіль; Солонийчук Роман Степанович, м. Львів; Шевчук Андрій, м. Львів; Лівиний Павло Петрович, с. Краснопілка, Житомирська обл.; ТОВ фірма «Меркурій» ТОВ «Прес-Максимум»; Зоц Ігор, м. Донецьк

Варфоломійські дні

ВІЗИТ ПАТРІАРХА. ПОЛІТИКАМ І СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЯМ ВДАЛОСЯ
І РИБКУ З'ЇСТИ, І КІСТОЧКОЮ НЕ ПОДАВИТИСЯ

АВТОР: АНТОН ЗІКОРА

Якби сам не побачив, то, певно, й не повірив би. Веселка з'явилася в ясному сонячному небі близько сьомої вечора й висіла в ньому десь хвилин з 15. Найдивовижніше те, що вона була перевернутою, і виглядала, як усмішка. Люди проходили поблизу Софійського собору, де йшла служба за участю Вселенського Патріарха Варфоломія, і вражені, милувалися небом. Навіть

циніки, які говорили про те, що це результат роботи американських або російських спецслужб, осяяли себе хрещенням. Тут же відбулося ще одне невелике диво: на Володимирській дмухнув вітерець, приборкавши спеку. Це було 25 липня, в перший день візиту Варфоломія в Україну, через 1020 років після хрещення Київської Русі.

Служба тривала недовго. Незабаром політики вийшли з собору й

розсілися по машинах, що стояли біля самої Софії, а високі чини православних церков зі всього світу попрямували до своїх автобусів. Поки священики всідалися, Вселенський Патріарх знічев'я стояв на вулиці Володимирській. Повз нього проходив одягнений у національну сорочку Валентин Наливайченко. Кореспондент **Тижня** провів шефа СБУ до місця його роботи. Дорогого трохи побалакали:

— Пане Наливайченко, як проходила зустріч Патріарха?

— Світло й радісно.

— Як вам служба, з якої ви зараз ідете?

— Дуже дивна. Я давно такої не бачив. А ви бачили веселку?

— Так. Якби хто сказав, не повірив би.

— Я вражений. Простий запорізький хлопець, я не думав, що колись побачу таке. Вселенський Патріарх справляє дуже позитивне враження. Він володіє різними мовами, в нього гарний голос. Водночас ми могли насолоджуватися тим, як чудово співав грецький хор.

— А ось ми сперечалися, чи це нова грецька, чи давня?

— Знаєте, мені здається, що це давньогрецька. Дуже красиво.

— Диво. А ось говорили, що вжиті безпрецедентні заходи охоронців, де вони?

— А навіщо нам охоронці? У вільній країні охоронці не потрібні, якщо служба безпеки працює нормально.

ЗНОВУ ДВА МАЙДАНИ?

Втім, охороняли Патріарха іноді навіть дуже завзято, й деколи це себе виправдовувало. Під час служби Варфоломія в Києво-Печерській лаврі дві жінки намагалися прорватися до нього з плакатом «Варфоломію, не порушуй канонів!» Їх тут же відтіснили міліціонери в цивільному. Жінки, представниці Всеукраїнського православного братства Александра Невського, сказали, що прийшли сюди, аби виступити проти автокефалії, а на них накинута «пси Ющенко».

А взагалі людей, котрі прийшли 25 липня «на Патріарха», в Лаврі було небагато. Значно більше їх зібралось наступного дня — зустрічали Алексія II. Судячи з реакції парафіян, можна було зробити висновок, що медична служба в Києві працює дуже погано. «Автокефалія — дорога в пекло!» «Вимагаємо відновлення Українського екзархату!» — тримали плакати віряни. Алексія, шлях якого від головної брами Лаври встелили квітами, чекали кілька годин: літак із Патріархом запізнився. За цей час на спеці в людей почали здавати не-

рви. Одна жінка впала на коліна з іконою й почала молитися, обливаючись слізьми. Люди вигукували антиавтокефальні гасла.

І ось кульмінація очікування: в брамі Лаври з'явився Віктор Янукович у супроводі Блаженнішого Митрополита Володимира та єпископа Одеського й Ізмаїльського Агафангела, відомого «фодудиста» [див. словничок]. Так і зустріли Алексія: головний регіонал стояв у центрі, ліворуч — голова УПЦ, праворуч — Агафангел, нагороджений, до речі, нещодавно орденом Пошани російським президентом. Прикметно, що за кілька годин до цього на Софійській площі, де був присутній і Віктор Ющенко, службу провів Варфоломій. Туди прийшли багато вірян, які приїхали з західних областей України. А прихильники автокефалії стояли з гаслами: «Україна окупована московською церквою. Правда». Символічно, що тут був присутній Леонід Кравчук, перший президент України, з подачі якого й заснований Київський патріархат. На якусь мить Києвом знову промайнув дух протистояння двох майданів. Виходило, що начебто в одному місці зібралися «біло-блакитні» православні, а в іншому — «помаранчеві».

У Лаврі на Алексія чекав неймовірних розмірів коровай. Патріарх з'явився — віряни одразу кинулися до нього. Місцеві козаки (теж «фодудисти») й охорона ледве стримували натовп. Алексій немов плів Лаврою, повз людей ішов і Янукович. Якийсь чоловік сів на шию священнику й почав знімати любительською відеокамерою. Позаду Алексія крокував гламурний заступник київського мера Віталій Журавський.

«ПРОКИНЬСЯ, НЕО!»

А ось на Хрещатику ввечері цього дня боролися з гламуrom і попсою. Багатообіцяючий рок-концерт, присвячений усе тій же річниці хрещення Київської Русі, почався з натужних і мудрованих речитативів групи С.К.А.Й. Потім були «Брати Карамазови». Слухачі вимахували російськими триколорами й червоно-зеленими білоруськими прапорами.

Виступ професора Московської духовної академії й одного з ідеологів Російської православної церкви диякона Андрея Кураєва спочатку сприйняли без ентузіазму. «Навіщо тут потрібний цей піп?» — чулося

поміж слухачів. Але Кураєв почав говорити мовою пастви: він засудив поп-культуру від Поплавського, після чого сказав, що найголовніша SMS, яку може отримати у своєму житті людина, це SMS, яка попереджає: «Прокинься, Нео: матриця має тебе». Ця фраза, яку священник сьогодні повторює скрізь, викликала такий напад ейфорії, що у православної молоді ледь бульблятори [див. словничок] з рук не повипадали. Оскільки більшість слухачів були так звані нефорами, коноплю на концерті вживали вільно.

Не так давно хтось писав про Юрія Шевчука, що в нього такий багатозначний вираз обличчя, ніби він знає щось особливе. На концерті, присвяченому річниці хрещення Русі, можна було зрозуміти: він знає все. «Татарін на лице, но с фамілією хохляцкой» заспівав свої хіти, як старі, так і нові. За давньою доброю традицією після концерту на Хрещатику залишилися купити сміття.

Святкування тривало й наступного дня. В неділю вранці на Володимирській гірці Варфоломій I зустрівся з Алексієм II, щоб разом провести святкову божественну літургію. В цілому все було чинно й благородно, тільки багато простих прочан не змогли побачити цього. Ті, кому не вдалося пройти крізь міліцейські кордони, матюкали президента.

Слід визнати, що візит Вселенського Патріарха пройшов вдало. Україні вдалося уникнути загострення внутрішніх суперечностей. Крики радикально налаштованих вірян з різних сторін залишилися непоміченими, а патріархи й політики втрималися від різких випадів. Ще одне диво? ■

СЛОВНИЧОК

Бульблятор — саморобний пристрій для куріння анаші.

Фодудья — інтернет-спільнота, <http://community.livejournal.com/fodudja>, яка виникла після того, як Петрові Симоненкові в чаті поставили запитання: «Здравствуйте, я из Херсонской области, русский по национальности. Моей дочери в школе запретили носить такой атрибут русской культуры, как фодудья. Аргументировал это тем, что государственный язык — украинский. Хочу спросить, Петр Николаевич: ДОКОЛЕ?»

Бойова НІЧІЯ

ВІДЗНАЧЕННЯ 1020-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ СТАЛО СВІЖИМ ПРИКЛАДОМ ІНФОРМАЦІЙНИХ СУТИЧОК МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РОСІЄЮ. СВЯТА «СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ЄДНОСТІ» НЕ ВІДБУЛОСЯ. ТАК САМО, ЯК І ЄДНОСТІ ЦЕРКОВНОЇ.

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

«**П**одивися, це що, правда?» — запитав молодий хлопець років 25-26 у свого приятеля, показуючи на першу шпальту свіжої газети. Газета російська, але як це часто в нас буває, виходить і в Україні. У голосі хлопця відчувалося щире обурення. Приятель подивився на центральний заголовок, що кричав великими червоними літерами: «Концерт ДДТ на Майдані скасується, тому що Ющенкої не подобається російський рок», — трохи подумав і сказав: — «Гонево це все. Не звертай уваги».

Розмова, підслухана автором **Тижня** на вулиці, була лише відгомном одного з епізодів інформаційної кампанії, що проводилася російськими ЗМІ, МЗС і найвищими церковними ієрархами РПЦ — Російської

лише невеликими епізодами політичної битви за українську православну церкву. А починалася ця остання кампанія по-іншому, досить тихо, більше року тому.

КУПАЛЬНІ НА ДНІПРІ

У травні 2007 року громадська організація «День Хрещення Русі» на прес-конференції ініціювала щорічне проведення одноіменного свята. Організатори поділилися планами зі створення тематичного мультфільму, й не менш тематичного храму з купальнями, що має з'явитися на набережній Дніпра, біля пам'ятника засновникам Києва. На прес-конференції були присутні, серед інших, історик Петро Толочко та генпродюсер каналу «Ентер Мюзик» Юрій Молчанов.

Саме ця громадська організація відповідальна за сітілайти з російським патріархом Алексієм II, на

одну конференцію, на якій з-поміж організаторів свята з'явилися депутати-регіонали Дмитро Табачник та Василь Горбаль, який повідомив про підготовку звернення до Верховної Ради та президента з проханням підтримати відзначення хрещення Київської Русі на державному рівні.

І президент підтримав — своїм указом про 1020-річний ювілей.

ПРИВИД «РОЗКОЛУ»

Однак зовсім неочікувано для ініціаторів Віктор Ющенко запросив Патріарха Константинопольського, й таким чином перехопив ініціативу в тих, хто планували перетворити ювілей хрещення на святкування єдності трьох «братніх, слов'янських та православних» народів.

У відповідь РПЦ почала розсилати листи в усі інші помісні церкви з проханнями не споряджати своїх представників до Києва, оскільки українське керівництво збирається використати свято з політичною метою, а Варфоломій хоче визнати православну церкву Київського патріархату як канонічну. Водночас було розпочато пропаганду щодо загрози «розколу православ'я».

Сама РПЦ, готуючись до внутрішньої інформаційної кампанії, стояла перед досить складним вибором: з одного боку, Варфоломій I — канонічний православний патріарх, формально за статусом навіть вищий, ніж Алексій II; з іншого боку, його потрібно було представити як якоегось неправильного патріарха, котрий, допомагає «розкольникам» в Україні й навіть збирається взяти «боговідступників» із УПЦ (КП) та УАПЦ під своє, константинопольське, крило.

ДЛЯ РПЦ ВТРАТА ВІР'ЯН З УКРАЇНИ ОЗНАЧАЄ ВТРАТУ СТАТУСУ, ВТРАТУ ВПЛИВУ, ВТРАТУ ФІНАНСІВ

православної церкви. Для російського керівництва, як політичного так і церковного, на кону стоїть статус своєї церкви як найбільшої православної у світі. Для РПЦ втрата віруючих з України означає втрату статусу, втрату впливу, втрату фінансів.

Стаття в тій газеті, як і багато інших публікацій російських ЗМІ, як і дрібне протистояння з приводу переносити чи ні з майдану Незалежності рок-концерт, присвячений 1020-й річниці хрещення Русі, були

яких було написано: «Україна вітає свого патріарха». Напис значно одіозніший, ніж «Україна святкує 1020-річчя хрещення Київської Русі», що з'явився на білбордах з Віктором Ющенко та Константинопольським Патріархом Варфоломієм. Хоча б тому, що далеко не всі православні вважають Алексія «своїм», не кажучи вже про вірян інших конфесій та релігій.

Повертаючись до організації «День Хрещення Русі», — в лютому поточного року вона провела ще

ВПРИТУЛ

Вихід знайшли — російські ЗМІ поширили інформацію про те, що Варфоломій служив у турецькій (мусульманській) армії, тому він не зовсім правильний православний. А ще — для нього важливі лише гроші. А ще — шоумен і диякон Андрей Кураєв заявив про Варфоломія, що той — ледь не американський агент впливу. «Як польський президент — провідник американських ідей у політиці, так Константинопольський Патріарх — провідник американських ідей у релігії, й навіть більше, ніж Папа Римський». Представники УПЦ (МП) продовжили лінію повідомлень про розкол. Газета «Сьогодні» 22 липня ретранслювала заяву речника церкви архімандрита Кирила, що Україна знову перебуває на межі серйозного конфлікту між церквами. Конфлікту, подібного до того, що був у 1990-х роках, але цього разу між Московським і Константинопольським патріархатами. Що знову

буде і захоплення храмів, і фізичне протистояння вірян.

Подібні повідомлення повторили й деякі політики. 25 липня заяву в стилі російських МЗС та РПЦ зробив депутат від Партії регіонів Вадим Колесніченко, який закликав Константинопольського Патріарха Варфоломія «не брати участі в можливих провокаціях проти Української православної церкви».

Навіть після того, як візит Варфоломія в Україну закінчився, МЗС Росії звинуватило українську сторону в «нешанобливому ставленні» до ієрархів РПЦ, ані трохи не переймаючись тим, що влазить у церковні справи, та ще й іншої країни.

НІ ВАШИМ, НІ НАШИМ

Під час служби на Володимирській гірці частина натовпу вигукувала «Алексій», а інша — «Варфоломій». Своєрідний паритет або нічия — ось таким є наслідки відвідування Варфоломієм Києва. Він як досвідче-

ний дипломат не зробив жодних радикальних заяв і лише обіцяв молитися за єдність Української православної церкви.

Однак, сам факт приїзду Варфоломія до Києва, як уже було зазначено, є гарним прикладом перехоплення ініціативи. Тим більше, що такі приклади, коли президентів Ющенку вдається перехоплювати ініціативу, трапляються дуже рідко.

Водночас РПЦ добре розуміє, що боротьба за контроль над Українською православною церквою — попереду. Звідси й заява митрополита Смоленського і Калінінградського Кирила на прес-конференції в Москві, вже після святкування, що об'язково «хтось захоче взяти реванш за те, що відбулося». ■

 Як протистояти інформаційним атакам, читайте на стор. 24

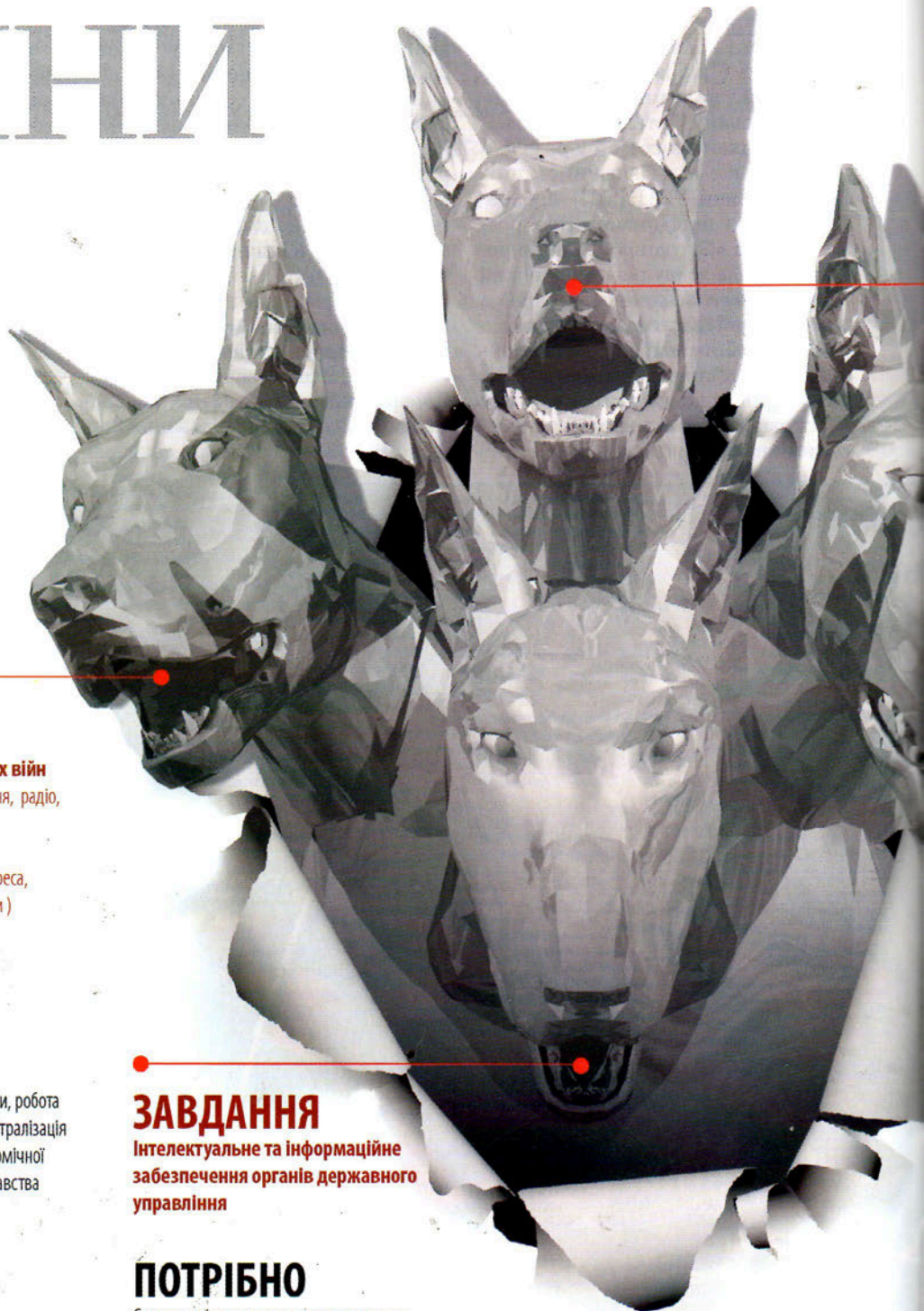
Про сьогоднішню та історію українського православ'я читайте на стор. 40

Червоний прапор СРСР на грудях і російський православний патріарх в голові

Політичні ВІЙНИ

ЗАВДАННЯ

Інформаційна складова політичних війн

Психологічні операції (преса, телебачення, радіо, Інтернет, інші канали)

Піар, зокрема, й щодо іміджу країни (преса, телебачення, радіо, Інтернет, інші канали)

Нейтралізація діяльності агентів впливу й ворожої розвідки

ПОТРІБНО

Висококласні державні піар та прес-служби, робота розвідки і контррозвідки, економічна нейтралізація агентів впливу. Жорстка перевірка їх економічної діяльності, в межах спеціального законодавства

ЗАВДАННЯ

Інтелектуальне та інформаційне забезпечення органів державного управління

ПОТРІБНО

Створення інтелектуального середовища: експертних центрів, наукових установ, спецвидань. Інформаційна відкритість влади

ЗАВДАННЯ

Захист інформації та кібер-безпека

Захищений зв'язок та зберігання інформації, захист від кібер-атак, вірусів, троянів, захист державних інформаційно-телекомунікаційних систем. Розвиток і захист інформаційної інфраструктури

ПОТРІБНО

Функціонування спеціальних підрозділів у складі збройних сил та органів безпеки, залучення кращих кадрів з «іншого», хакерського боку. Сприяння розвитку телекомунікацій, інформаційних систем

ЗАВДАННЯ

Захист інформаційного простору

Захист від інформаційного впливу інших держав, які нав'язують потрібні їм рішення, та захист від спотворення змісту інформації

ПОТРІБНО

Підтримка створення власного інформаційного продукту, забезпечення його конкурентності. Конкурентна присутність на інформаційному ринку інформаційних виробників із різних країн. Моніторинг телеканалів, преси, покарання за пропаганду насильства, війни, розпалювання міжнародної, расової ненависті, поширення дитячої порнографії. Ефективна робота державних контролюючих і правоохоронних органів. Можливість для громадян мати доступ до об'єктивної інформації

В УКРАЇНІ Є 16 ВИЗНАЧЕНЬ ПОНЯТТЯ «ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА» Й ВЕЛИЧЕЗНА КІЛЬКІСТЬ БЕЗЗМІСТОВНОГО ШУМУ НА ЦЮ ТЕМУ

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

Інформаційної безпеки немає. Точніше, інформаційна безпека в сенсі захисту інформації. Наприклад, нездатність держави захистити свої інформаційні мережі, навіть на короткий проміжок часу, як це було у випадку з атакою на кібер-інфраструктуру Естонії у 2007 році, призводить до зменшення ефективності, а інколи навіть до зупинки систем, необхідних для діяльності держави.

Кажуть, що в українських нормативних документах і в науковій літературі налічується 16 визначень поняття «інформаційна безпека» — за цією кількістю можна оцінити масштаб беззмістовного шуму на цю тему.

Ситуація ускладнюється тим, що українські дослідження в галузі безпеки, зокрема інформаційної, занадто слабкі й вторинні. Фактично, всі головні поняття тут привнесені з дуже сумнівної якості робіт російських експертів. Яка ж це може бути безпека, якщо наші фахівці використовують понятійний апарат, нав'язаний ззовні? Прагматичні країни створюють необхідне інтелектуальне середовище, центри розробки рішень (think tanks), стимулюють попит на нецікаві для загалу, але важливі для

появи якісної аналітики спеціалізованих ЗМІ.

Вторинність виявляється і в тому, що під час психологічних операцій, які є інформаційною частиною політичних війн, Україна занадто часто виступає в ролі пасивної сторони, яка змушена реагувати на чужі спецоперації.

Водночас не можна робити дурниць — реагувати на провокації супротивника. Варто перехоплювати ініціативу й діяти так, як із святкуванням 1020-річчя хрещення Русі. При цьому залишається необхідність у тому, щоби піар-та прес-служби були високопрофесійними і якісно виконували свою роботу.

До описаного кола проблем належать також такі делікатні питання, як робота з впливовими агентами впливу інших держав. Можливо, варто запровадити особливий статус діяльності зареєстрованих іноземних агентів впливу, що передбачатиме спеціальний режим фінансової перевірки, як це роблять у США.

Отже, ми вирішили трохи змінити словник, відмовитися від поняття «інформаційна безпека» й натомість зобразити на малюнку низку головних завдань, які входять до сфери наших державних інформаційних інтересів. ■

Полювання

У ЛЬВОВІ ТРИВАЄ «ВІДСТРІЛ» БІЗНЕСМЕНІВ ІЗ КРИМІНАЛЬНИМ МИНУЛИМ

АВТОР: Василь ВАСЮТИН

На цвинтарі у Рясному, передмісті Львова, було людно. Півтораста людей, кавалькада із сорока автовок супроводжували в останню путь 35-річного Ігоря Кульчицького (відомого також на прізвисько Куля) — місцевого підприємця, сина легендарного гравця футбольного клубу «Карпати». Днем раніше, 17 липня, бізнесмена розстріляли в самісінькому центрі галицької столиці. Ця смерть доповнила список (*див. Тиждень, №1, 2008*) досі не розкритих замовних убивств, які почастішали в місті останнім часом. Не виключено, що приїзд кілера у Львів пов'язаний із боротьбою за підряди на будівництво об'єктів для Євро-2012.

РАНКОВИЙ РОЗСТРІЛ

Убивство сталося близько 10-ї години ранку. Співзасновники «Львівської інвестиційно-будівельної компанії» (ЛІБК) Ігор Кульчицький та Павло Федів саме йшли до офісу своєї фірми, що на вул. Фредра, коли назустріч їм виїхав темно-синій Volkswagen Golf. Із відчиненого вікна пролунала автоматна черга, після чого машина рвонула з місця.

НЕ ВИКЛЮЧЕНО, ЩО ПРИЇЗД КІЛЕРА У ЛЬВІВ ПОВ'ЯЗАНИЙ ІЗ БОРТЬБОЮ ЗА ПІДРЯДИ НА БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ ДЛЯ ЄВРО-2012

Міліція та швидка прибули за кілька хвилин. Проте врятувати життя Кульчицькому не вдалося — від поранень у груди він помер на шляху до лікарні. Федіву поталанило більше — кулі влучили в ногу, і

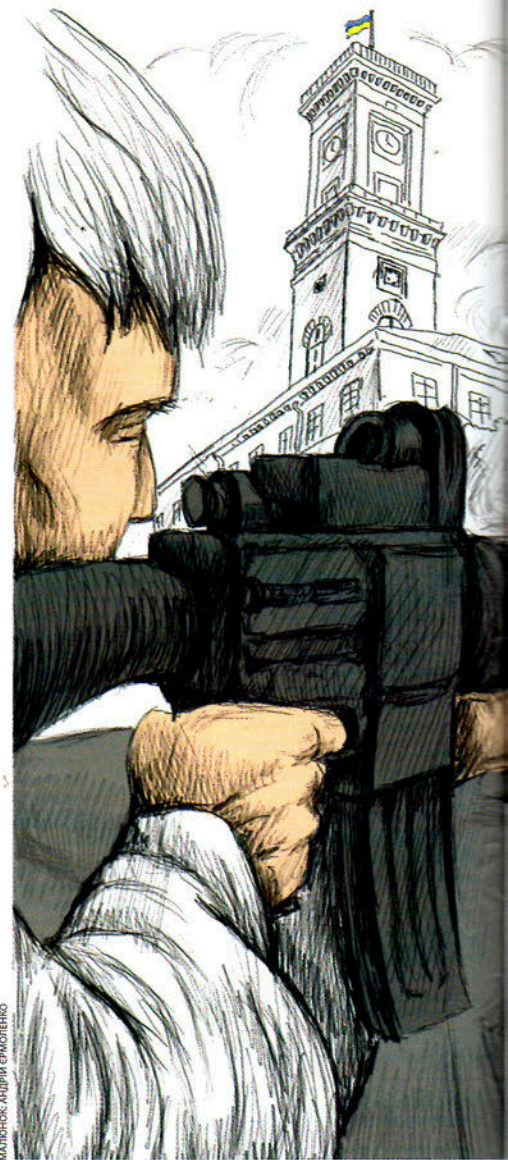
його успішно прооперували. Вочевидь, партнер Кулі не був мішенню кілера й потрапив під вогонь випадково.

Впродовж кількох годин правоохоронці вивчали місце пригоди. Під час виконання слідчих дій людей навіть не пропускали до офісів та квартир. Усі сили спрямували на пошуки авто, і вже надвечір його знайшли покинутим у районі Високого Замку. До Львова вирушила міністерська бригада криміналістів на чолі з начальником департаменту карного розшуку генералом Василем Паскалем. Міліціонери припускають, що за кермом сидів нелів'янин. Вони пропонують \$100 тис. за інформацію, яка допоможе розкрити злочин.

Міністр внутрішніх справ Юрій Луценко, коментуючи цей інцидент, заявив: «Ми розглядаємо версію про зведення рахунків у зв'язку з бізнесовою діяльністю. Також можлива версія внутрішньокланових розборок на території Львівщини. Ми сподіваємося на оперативну удачу, яка допоможе якнайшвидше розкрити це вбивство. Фактично, такі вбивства або розкривають швидко, або ні».

ВІДЛУННЯ 1990-Х

Журналісти одразу схопилися за кримінальне минуле загиблого. Нібито він під прізвищем Куля колись був активним членом рекетирської бригади в злочинному угру-

МАЛЮНОК: АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО

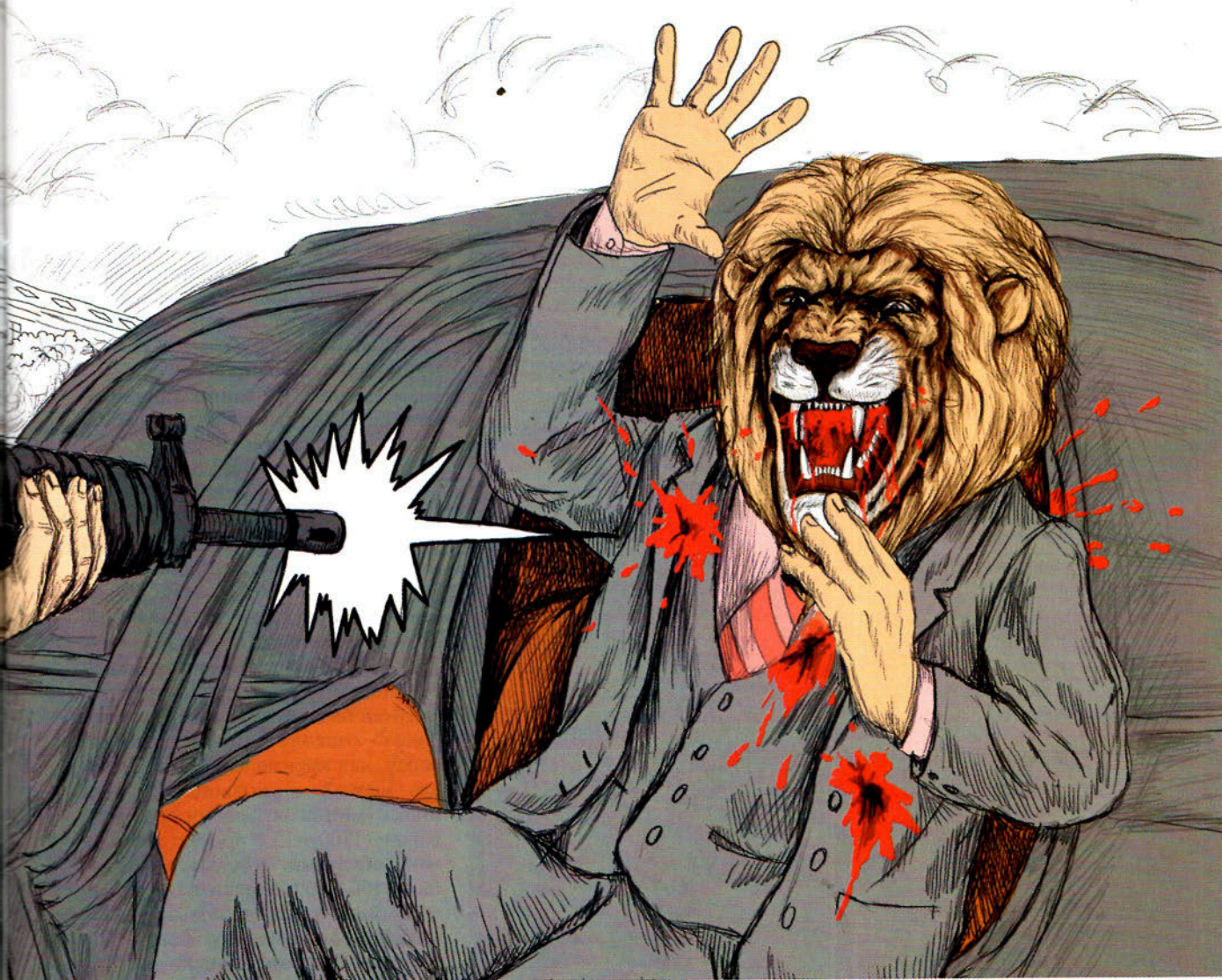
пованні Ореста Завінського (він же Завіня), навіть встиг отримати ножове поранення. Дивним чином смерть Кульчицького збіглася з річницею від дня загибелі Завіні — того розстріляли наприкінці липня 1994 року на порозі власної квартири.

Про Завіню сьогодні згадують майже як про легенду Львова. Коронований у Москві «зłodий у законі», він мало чим нагадував своїх «колег». Одягом і манерами був більше схожий на інтелігента, ніж на кримінального боса, жив доволі скромно, не любив шикувати. По-

| ВПРИТУЛ |

НА «ЛЕВІВ»

дейкують, ніби його перший арешт стався навіть з політичних мотивів — по лінії КДБ. Але якихось конкретних подробиць із цього приводу ніхто не може розповісти. За офіційними міліцейськими паперами, вперше Завіню «пов'язали» за хуліганство та опір міліції, вдруге — за здирництво. «Злодійський» титул отримав уже в 32 роки — після цих двох «відсидок».

Завіня не був прихильником силових методів залагодження конфліктів. Саме завдяки його зусиллям у 1992 році різні угруповання уклали своєрідний пакт, який чітко розмеж-

овував сфери й території впливу, що значно зменшило статистику смертності. На момент своєї загибелі бандит-інтелектуал уже дозрів до того, щоб від злочинного бізнесу перейти до легального. Вбивство Завінського було першим резонансним замовним злочином у Львові часів незалежності. Похорон Завіні зібрав натовп людей, попрощатися зі «зłodієм у законі» приїхали «авторитети» з інших міст країни.

«Рокс», як іменували угруповання Завінського, був найпотужнішим у регіоні до середини 90-х. Назва походить від будинку культури

залізничників, де часто збиралися керманічі ОЗУ. За польських часів там була Polska Kolejowa Spółka (Польська залізнична спілка), своєрідне прочитання абрєвіатури якої і дало назву цілому району.

У ті роки серед роківських фігурували такі відомі в кримінальному світі особи, як Птенець (Олександр Пстига), Базила (Олег Василенко), Роман «Глухий», Помідор, Артур (Артур Козьмін), Муха (Ігор Милославський), Хімік (Василь Тимчук), Чобіт. Один за одним вони з не надто великим інтервалом повторили долю Завіні. Помідор помер за дивних об-

Останній путь
Ігоря Кульчицького

ставин у шпиталі під час нескладної планової операції. Птенця розстріляли в кафе «Східна кухня». Базилу — на Привокзальній площі в барі «Мама Мія», Глухого підірвали в його ж джипі. З особливою жорстокістю розправилися з Артуром: його розстріляли у власній квартирі разом з родиною та охоронцями. Муха загинув від рук найманця за кордоном, де перебував від правосуддя. Чобота вбили біля готелю «Дністер» контрольним у голову. Аналогічно Хіміка — біля готелю «Тус-тань». Згодом з кулемета розстріляли Олега Леніва. Останнім стало вбив-

«зłodіями в законі», котрі жили «по поняттям», втратив нині свій статус. У місті навіть немає «смотрящего».

Фактично всі, хто були наближені до Завіні, нині або мертві, або за ґратами. Останнім минулого місяця затримали Зиновія Доктора, його сина та трьох підопічних. Власникові мережі аптек «Доктор» інкримінують незаконну торгівлю трамадолом. Цікаво, що арешт відбувся ще 4 червня, а постанову про визнання трамадолу наркотичним засобом Кабмін ухвалив наступного дня. Доктор встиг пережити

СТРІЛЯЮЧИ В КУЛЮ, ХТОСЬ, МОЖЛИВО, СИГНАЛІЗУВАВ ЛЬВІВСЬКИМ ЧИНОВНИКАМ: ТРЕБА БУТИ БІЛЬШ ЗГОВІРЛИВИМИ

ство у січні минулого року — серед білого дня в центрі Львова — Миколи Лозинського (Рокіро). Загалом же, починаючи з середини 1990-х, загинули 20 львівських кримінальних «авторитетів».

Таку масову загибель правоохоронці намагалися списати на внутрішні розборки. Проте навряд чи це так. Найімовірніше, хтось ззовні розчищав простір для себе. Грішили на чеченську мафію, представників дніпропетровських чи московських солдцевських. Мусувалися найнеймовірніші чутки про діяльність спеціального «ескадрону смерті» МВС.

Львів, який у кримінальних колах вважався воровським (не бандитським) містом, контрольованим

кілька замахів — у 1994 році підклали вибухівку під його автомобіль, а минулої зими дві автівки — його та сина — спалили.

Малоймовірно, що Куля став жертвою боротьби за якийсь міфічний спадок Завіні. На час смерті останнього йому був лише 21 рік і в злочинній ієрархії він не відіграв особливого ролі. Пізніше Ігор Кульчицький взагалі намагався не конфліктувати ані зі злочинним світом, ані з владою.

КРИВАВИЙ СПОРТ

Імовірнішим виглядає зв'язок смерті Ігоря Кульчицького з його професійною діяльністю (між іншим, тут про загиблого відгукуються як про

чесного бізнесмена). Створена ним у 2005 році «Львівська інвестиційно-будівельна компанія» веде сьогодні будівництво на п'яти об'єктах. Це житлові будівлі, торговельні та готельні комплекси. Також ЛІБК претендує на підряд із ремонту львівських доріг, за який нині змагається в суді.

Але найбільшого розголосу набула суперечка за право реконструювати споруди спортивної дитячо-юнацької школи №4 між ЛІБК та Фондом розвитку спорту Олега Лужного (тренер київського «Динамо»). Вона безпосередньо пов'язана з підготовкою до проведення в Україні Євро-2012. Обидві фірми мали власні інвестиційні проекти будівництва спортивної інфраструктури біля школи, яка могла б стати тренувальною базою під час проведення чемпіонату.

У підходах до вирішення проблеми реконструкції школи, що потерпає від недофінансування, між обома претендентами є одна суттєва відмінність. Якщо проект ЛІБК передбачає залишити 2,8 га землі з усіма будівлями в комунальній власності, то її конкурент близько гектара пропонує віддати для комерційних цілей. При цьому обидві структури звинувачують одна одну в плагиаті самої ідеї реконструкції.

Фонд Лужного пропонує створити на базі школи Академію футболу — школу олімпійського резерву, яка матиме чотири стадіони, два з яких — повноцінні, а два інші — міні-поля. Трибуни розраховано на 1700 осіб. У проекті заплановано збудувати готель-гуртожиток на 90-100 осіб, де за потреби проживатимуть вихованці школи, та комерційний готель. Крім цього, комплекс мав би включати поле для міні-футболу, басейн завдовжки 25 м на 5 доріжок, підземний паркінг на 80-90 авто, 6 роздягалень, кухню. Вартість будівництва — €15 млн.

«Львівська інвестиційно-будівельна компанія» пропонує зробити схожий сучасний спортивний комплекс із полями (щоправда, трьома), фітнес-залами, басейном, спа-центром тощо. Натомість школу планують частково дофінансувати. Загальний обсяг інвестицій — близько €8 млн.

Вірогідно, що ідею з реконструкцією спортивної школи підкинув Кулі його батько — Ігор Кульчицький-старший, який нині є досить впливо-

вою людиною у Львові, має власне лобі у міськраді. 67-річний футболіст свого часу був капітаном львівських «Карпат», зокрема, у 1969 році, коли клуб єдиний раз за свою історію здобув Кубок СРСР. У 1970-му увійшов до списку 33-х найкращих гравців СРСР – рідко коли туди потрапляв гравець нижчої ліги. Провів дві гри за збірну СРСР з футболу. Керував відновленими «Карпатами» у 1989 році. Тренував як дорослих футболістів, так і молоду зміну – в тій самій спортшколі №4.

Кілька разів проблему реорганізації спортивної школи обговорювали на сесії міськради. Проте депутати не проголосували за ідею перейменувати її в Академію, як і не оголосили тендер на найкращий проект. Натомість, за тиждень до загибелі Кульчицького, 10 липня, на сесію міськради винесли проект рішення, згідно з яким СДЮШОР №4 мали б передати Львівському державному університетові фізичної культури. За словами міського голови Андрія Садового, держава зобов'язується провести реконструкцію з перспективою використання комплексу як спортивної бази до Євро-2012. Не виключено, що на той час утаємниченим було відоме й ім'я потенційного підрядника на виконання робіт. Та попри це, депутати не підтримали рішення, що могло б свідчити про активну роботу з ними конкурентних бізнес-груп. Несподівана смерть Ігоря Кульчицького в цій складній грі може кардинально вплинути на їхні позиції.

Втім, наразі навряд чи можна стверджувати, що саме боротьба за спортшколу стала причиною вбивства Кулі. У Львові до Євро-2012 мають реалізувати чимало будівельних проектів і не виключено, що на деякі з них претендував Ігор Кульчицький. Також припускаємо, що бізнесмена вбили не через його діяльність, а через зв'язки. Львів посідає третє місце в країні за вартістю землі і, звісно, без теплих стосунків із місцевою владою отримати земельну ділянку тут вельми важко. Кульчицький отримав землю під свої проекти без особливих проблем, тобто ймовірно, такі стосунки він мав. Тож не можна заперечувати, що, стріляючи в Кулю, хтось сигналізував львівським чиновникам: треба бути більш зговорливими й менше вимагати. ■

ЛЬВІВСЬКІ РОЗСТРІЛЬНІ ХРОНІКИ

ЧЕРВЕНЬ 1994 РОКУ

На порозі власної квартири двома пострілами з пістолета вбито Ореста Завінського (Завіну). Початок «відстрілу» львівських авторитетів

СЕРПЕНЬ 1995 РОКУ

Під час лікування в одній із кримських клінік за незрозумілих обставин помер Помідор

СЕРПЕНЬ 1995 РОКУ

У власному джипі висаджено в повітря авторитета на прізвисько Глухий

ТРАВЕНЬ 1997 РОКУ

Застрелено Василя Тимчука (Хіміка). Убивство сталося біля готелю «Тустань», контроль над яким Хімік отримав у спадок від Помідора

ЧЕРВЕНЬ 1998 РОКУ

Серед білого дня на автостоянці, куди прийшов забирати своє авто, отримав 15 куль Петро Фесенко (Кірпіч)

ЛИПЕНЬ 1998 РОКУ

У барі «Східна кухня» впритул з пістолета розстріляли Олександра Пстигу (Птенця)

ГРУДЕНЬ 1998 РОКУ

У власній квартирі з автомата розстріляли авторитета Романа Щадилу (Романа)

ЖОВТЕНЬ 1999 РОКУ

У центрі Львова вбито Тиновця (Китайця), який частково контролював бензиновий та гральний бізнес, контрабанду авто в Середню Азію

ГРУДЕНЬ 1999 РОКУ

Загинув Олег Карпа (Карась). Убивця зробив 11 пострілів, п'ять куль поцілили в голову

ГРУДЕНЬ 1999 РОКУ

У власній автівці в районі селища Рясного вбито однокласника Карася – Ореста Скольського на прізвисько Форель

КВІТЕНЬ 2000 РОКУ

Убито Олега Василенка (Базилу), який контролював торгівлю на Привокзальному ринку

СЕРПЕНЬ 2000 РОКУ

Убито «смотрящего» по Львову Володимира Зінченка (він же Зеня та Сухумський)

ЛИСТОПАД 2000 РОКУ

У власному помешканні вбито Артура Козьміна, його матір та п'ятьох охоронців

ЛИСТОПАД 2000 РОКУ

Застрелено завідувача «общака» львівських гангстерів, відомого на прізвисько Гриб

ЛИСТОПАД 2001 РОКУ

У Празі вбито Ігоря Милославського (Муху) На той час Муха розширив свій вплив на кримінальний бізнес у Польщі, Чехії та Словаччині

ЛИСТОПАД 2003 РОКУ

У центрі Львова з кулемета обстріляли авто Олега Леніва, який «тримав» місто Стрий. Ленів загинув

ГРУДЕНЬ 2005 РОКУ

Під час прогулянки з собакою застрелили Сергія Ушакова (Ушастого), який на момент убивства відійшов від справ

СІЧЕНЬ 2007 РОКУ

Убито Миколу Лозинського (Рокіро). Під час замаху також постраждала його дружина

ДОПЛАТА за

БАГАТА АМЕРИКА КУПУЄ НОВІ
АВТІВКИ НА ТРЕТИНУ ДЕШЕВШЕ, НІЖ БІДНА УКРАЇНА

АВТОР: Микола Лузенко

П'ЯТЕ КОЛЕСО

Сьогодні ми купуємо автівки, які у США узгальнено коштують на 30% дешевше, а в Європі — на 10–15%.

Щоб було наочніше — уявіть собі Daewoo Lanos за ціною \$7 тис. замість реальних \$10–12 тис. Звідки беруться такі ціни, і, головне, чому за такого лояльного ціноутворення Америка опинилася на межі колосального спаду купівлі автомобілів? Спробуємо з'ясувати.

ВИРІШАЛЬНІ 60 ДОЛАРІВ

США завжди були самодостатньою автомобільною державою. Більшість усіх автомобілів, що там виробляються, реалізують на внутрішньому ринку. Що це дає, пояснювати не треба: авта позбавлені ввізних податків і витрат на доставку, як і самого розмитнення — тому на виході ціна різко відрізняється «в мінус» не тільки від україн-

Ринок США перевищує 10 млн нових автомобілів на рік. Він настільки насичений пропозицією, що кожен продавець діє в умовах жорсткої, як ніде, конкуренції. Тому цінові перегони у США доходять майже до маразму. Знижка у \$60, скажімо, для найпопулярнішого в Америці пікапа Chevrolet Silverado вартістю \$18 515 настільки вагома, що для багатьох може бути вирішальною. Адже \$60 — це 15 галонів (близько 56 л) пального. Зрозуміло, цей чинник має працювати лише на ємних ринках, коли специфіка масових продажів може суттєво впливати на ціноутворення.

ПОВНИЙ ПОДАТКОВИЙ ФАРШ

Натомість в Україні найбільший вплив на ціну мають зовсім інші чинники. Жалітися можна скільки завгодно, але наше законодавство буквально накручує вартість будь-якої іномарки в Україні. Розглянемо типо-

ВВІЗНЕ МИТО, АКЦИЗНИЙ ЗБІР, МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ, ТРАНСПОРТНИЙ ЗБІР І ПДВ ЗБІЛЬШУЮТЬ ЦІНУ ІНОМАРКИ В УКРАЇНІ ПРИБЛИЗНО НА 40%

ської, а й від європейської. Велика детройтська трійка — General Motors (Buick, Cadillac, Chevrolet, GMC, Hummer, Pontiac, Saturn), Ford (Ford, Lincoln, Mercury) і Chrysler (Chrysler, Dodge, Jeep) — це і є американський автопром. Якщо в цифрах, то приблизно 85% внутрішнього ринку — це автомобілі власного виробництва. Натомість найбільші європейські автовиробники розкидані по різних країнах. Чехія, Велика Британія, Угорщина, Бельгія, Німеччина, Італія — тотальна розпорошеність автопідприємств між кордонами, валютами й митними правилами призводить до подорожчання європейського автомобіля. Потрапляючи на ринок України, він зростає у ціні вже добряче.

вий приклад українського ціноутворення. Новий європейський автомобіль вартістю €20 тис. з бензиновим двигуном об'ємом 1,6 л при ввезенні в Україну коштуватиме €28,184 тис. Звідки ми отримуємо таку суму? Ввізне мито, акцизний збір, митне оформлення, транспортний збір і ПДВ збільшують ціну приблизно на 40%. Американське ж законодавство не передбачає таких жорстких митних і податкових виплат. Крім того, автомобільний дилер у США може заручитися підтримкою іноземного виробника, який має місцеве представництво, й лобювати за допомогою федеральних органів кращі умови для власного бізнесу. Та й то це стосується лише незначної частки ринку, — імпортої.

Окрема тема — дилерська маржа. Взагалі, у нас про це говорять українолюбці, адже це — живі гроші українського автомобільного бізнесу. Відомо одне: різниця між собівартістю й ціною (в умовах українського оподаткування) зводиться до мінімуму, а тому продавець змушений накручувати ціну для того, щоби мати можливість утримувати салон, працівників, технічні ділянки. Реальних цифр вам ніхто й ніколи не відкриє, але дилерська маржа може бути й вищою за 5%. Американці ж пішли інакше — шляхом концентрації кількох автосалонів в одному місці (так звані Auto-Village, тобто автоселище). Це дає змогу дилеру створити не тільки активну систему преференцій для клієнта у вигляді акцій чи знижок, але й суттєво знизити свої витрати на утримання салону і, завдяки цьому, мати можливість зменшити ціну на продукцію. Причому традиційно це мультибрендові центри, які пропонують і найбільший асортимент, і найбільшу кількість комерційних пропозицій для покупців.

Навіть вторинні послуги можуть давати непоганий прибуток. Допомога в оформленні кредиту, продаж запчастин, витратних матеріалів, супутніх товарів тощо — це все бізнес-рішення, які приносять гроші. Тому дилер в Америці може заробити і 2% з автомобіля, і навіть менше. Ємність ринку дозволяє

ПОРАДА

Купуй «американця»

Купувати американський автомобіль вигідно навіть приватній особі. Причому способів для цього достатньо, і найлегший із них — через інтернет-аукціони, яких у Мережі не бракує. Система CarFax, доступна в он-лайн-режимі, дозволяє відстежувати всю інформацію про всі автомобілі, випущені в США й Канаді з 1986 року й до сьогодні, тому знайти нового «американця» нескладно.

ДИВИСЬ І ПЛАЧ!

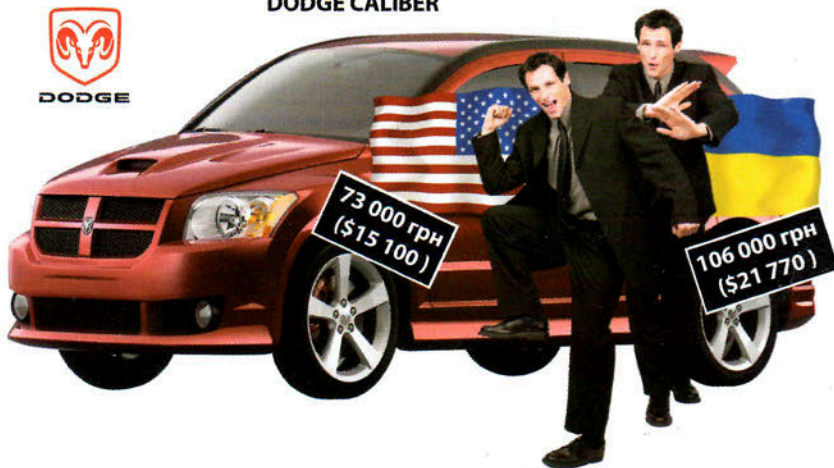
Тиждень порівняв українські та американські ціни на японський повнопривідний кросовер, американський універсальний хетчбек і європейський седан бізнес-класу. Усі ці автомобілі вироблено на різних континентах, і всі вони продаються на ринках США й України.

MITSUBISHI OUTLANDER XL

DODGE CALIBER

VOLKSWAGEN PASSAT

такий показник маржі. Крім цього, Америка позбавлена необхідності здійснювати типові для України валютні перерахунки в трикутнику «долар – гривня – євро».

Результат – жодних обмежень для покупця, лише можливість американця заробити на автомобіль чи придбати його в кредит під 3% річних. Крім того, американський дилер доволі суворо звітує перед виробником про верхній рівень своєї ціни, тому спекулятивні мотиви на ринку майже відсутні.

НЕ В ЦІНАХ ЩАСТЯ

На тлі цього фінансового благополуччя Америка перебуває на межі автомобільної кризи. Відомий усьому світу потяг до ненажерливих 6-літрових пікапів і джипів сьогодні виливається в паливну кризу. Крім того, що виробники потроху перепрофільовують підприємства на менш «літражні» автомобілі, самі американці виявляють бажання купувати економічно виправдані авто. Тому цілком логічним виглядає бажання Великої детройтської трійки Ford, General Motors і Chrysler вийти на ринок Європи зі своїм уже готовим продуктом. Цінова різниця між американськими і європейськими автомобілями може бути аргументом на користь США. Навіть в Україні, наприклад, Jeep Patriot коштує 174 тис. грн. Двигун об'ємом 2,4 л на 170 кінських сил, повний привід із блокуванням диференціала, автоматична КПП і пристойна комплектація – машини подібного класу виробництва Японії чи Європи набагато дорожчі.

За прогнозами експертів, ціни на автомобілі в Європі в найближчі кілька років зростатимуть. Ціна на метал, яка збільшиться на 30% вже до кінця 2008 року, ціни на енергоресурси, природна інфляція, вартість людської праці й перевищення попиту над пропозицією – все це чинники, що здатні вивісити нові ціни на автомобілі в європейських салонах. Хоч Україна після вступу до СОТ поступово зменшуватиме мито на ввезення машин, але економічні фактори діятимуть в іншому напрямку. Та очікувати американської навали найближчими роками, швидше за все, не варто. Паливна криза буде всюди – й змушуватиме 99% охочих придбати авто шукати економпропозиції. А автопром США навряд чи зможе швидко її надати. ■

20 – 23 серпня 2008

Барвіста Україна

Загальнодержавна виставкова акція

В рамках акції:

РЕГІОНАЛЬНІ ЕКСПОЗИЦІЇ

ГАЛУЗЕВІ ЕКСПОЗИЦІЇ

ЧЕТВЕРТИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС-ВИСТАВКА
«КРАЩИЙ ВІТЧИЗНЯНИЙ ТОВАР 2008 РОКУ»

ДРУГИЙ МІЖНАРОДНИЙ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ФОРУМ «СТРАТЕГІЧНІ ВИКЛИКИ СПОЖИВЧОГО РИНКУ
УКРАЇНИ-2008»

ЕТНОГРАФІЧНА ЕКСПОЗИЦІЯ «МІСТЕЧКО МАЙСТРІВ»

Організатори:

Кабінет Міністрів України,
Рада міністрів Автономної Республіки Крим,
обласні, Київська та Севастопольська міські
державні адміністрації,
Національний комплекс "Експоцентр України"

Національний комплекс "Експоцентр України"
Україна, м. Київ, пр-т Глушкова, 1

тел.:/факс: (044) 596-9116, 596-9111, 596-9221

E-mail: expo5@expocenter.com.ua;

zev@expocenter.com.ua; infoexpo@expocenter.com.ua

Генеральний медіа-партнер Конкурсу:

Ексклюзивний медіа-партнер Конкурсу:

Офіційні інформаційні партнери Конкурсу:

Генеральний інтернет-партнер Конкурсу:

ЧІЛАЙ*, народе!

НАПЕРЕДОДНІ ОЛІМПІАДИ ПАТРІОТИЗМ
У КИТАЇ ПРОПАГУЮТЬ «ДОБРОВІЛЬНИМИ»
ПОЖЕРТВАМИ ТА «ЗАЛІЗНИМИ ПІВНЯМИ»

АВТОР: ВЕРОНІКА КІФІЧАК

«**Ч**ілай, хто невірником стать не бажає! Зі своєї плоті Велику стіну побудуємо! Для долі нації настав грізний час. Із грудей рветься заклик наш останній: Вставай!» — саме такими словами розпочинається гімн Китайської Народної Республіки. Останні півроку Китай, мешканці якого становлять майже чверть населення планети, переживає не найкращі часи. Землетруси, повені, загострення ситуації в Тибеті, підготовка до літньої Олімпіади... Але справжній чжунгожень (кит. — громадянин Китаю) у прямому значенні слова живе рядками свого гімну.

«Уявляєш, які вони патріоти? — не міг вгамуватися мій друг, який щойно повернувся з відрядження до Пекіна. — Щодня в готелі, де я жив, увесь персонал о шостій ранку шикнувся на алеї й співав гімн, трима-

ючи руку на серці. Люди сплять, а вони співають — смішні китайці!»

А й справді, які б проблеми не спіткали Чжунго (кит. — Серединна держава), в цього народу патріотизму вистачить на всю планету.

ПЕКЛО В ПІДНЕБЕСНІЙ

За тиждень у Китаї розпочнеться Олімпіада. В Пекіні — шик і блиск, а в Мян'яні (провінція Сичуань) — траур. Фінансова ж столиця країни в очікуванні шторму Фунвон. Через нього на південному сході Китаю вже евакуйовано майже 400 тисяч людей. Всі цьогорічні нещастя китайців почалися ще в березні, коли Тибетом прокотилася хвиля демонстрацій із вимогою відокремитися від Китаю. Результат — десятки вбитих, поранених і заарештованих. Усі старання Китаю з облагородження свого іміджу в очах світової спільноти змарновано. Майже одразу після політичних

проблем країну знову трусонувало. В буквальному розумінні цього слова. З травня Китай потерпає від землетрусів. І якщо тепер підземні поштовхи не надто сильні, то наслідки перших зрушень землі були жахливі — тисячі загиблих, ще більше поранених, цілі містечка перетворилися на руїни.

«Ці землетруси стали для нас не лише кінцем світу, а й справжньою перевіркою, — розповідає, наче цитує повідомлення з партійної газети, «Жемінь Жебао» Ліу Юй, студент із міста Гуандун (провінція Гуанчжоу). — Ми на власні очі побачили, як працюють усі рятувальні та медичні служби. І треба сказати величезне «дякую» нашому урядові — допомогу почали надавати людям дуже швидко. Все було, як у кіно. Ця катастрофа дала значний поштовх для об'єднання народу по всій країні, люди простягали один одному руку допомоги через мільйони кілометрів».

Але згодом пожертви потерпілим від землетрусу в провінції Сичуань перетворилися з добровільного жесту на обов'язковий «оброк».

Правитель і стихія

Розпущеність правителя символізують постійні дощі, помилки правителя символізує надмірне сонячне світіння, лінощі правителя символізує постійна спека, його необачна поспішність символізується постійним холодом, дурість правителя символізується постійним вітром.

«Шу цзин»,
книга, яка входить у класичне конфуціанське
Тринадцятикнижжя, авторство приписують Конфуцію

* Чілай — кит. вставай.

На допомогу жертвам землетрусу скидалися вся країна

ФОТО: REUTERS

ДОБРОВОЛЬНО-ПРИМУСОВО

Сьогодні в Китаї важко зустріти людину, яка б не зробила пожертви в один із фондів допомоги.

«До мого чоловіка у відділ прийшло керівництво й повідомило: «Як мінімум по 100 юанів (приблизно \$15) з кожного на пожертви. Ми не повинні пасти задніх». У наших знайомих вираховували гроші на пожертви із заробітної плати. Причому не всі заробляють по чотири-п'ять тисяч юанів, є люди, які працюють за кілька сотень. Вираховували в усіх, — розповідає рясінка Надія, яка вже три роки проживає з сім'єю в Пекіні й працює в туристичній агенції. — Я не проти допомоги, але ж це виходить добровільно-примусово».

«ЗАЛІЗНІ ПІВНІ»

«Це така страшна трагедія! Все, що ми зараз можемо зробити, — це об'єднатися й діяти спільно. Ми віддавали людям на допомогу останні гроші, а величезні компанії поскупилися. Вони заробляють на нас гроші й не хочуть поділитися. Для них це копійки. Ганьба їм! Ми бу-

демо бойкотувати ринок», — наголошує Майкл Ву, бізнесмен із міста Цзянсин (провінція Чжецзян).

Ідеться про компанії, які поскупилися на допомогу постраждалим. У Китаї скупі й жадібні контори називають залізними півнями, з яких навіть «пір'я общипати не можна». До основного списку «півнів» належать: Samsung, Nokia, Gucci, LG, McDonald's, Procter & Gamble, Coca-Cola. Так, це дуже відомі міжнародні бренди, які активно продаються в Китаї. І треба зауважити, що гроші вони давали, та, на думку китайців, або запізно, або замало.

Спочатку внески були в межах 3-5 млн юанів (\$437 000), але після істерії на китайських форумах усі почали збільшувати пожертви. Nokia, наприклад, «відстібнула» приблизно 10 млн юанів. Найактивніші форумчани провели мітинги під McDonald's, а декілька китайських супермаркетів відмовилися від продукції компанії Procter & Gamble. Тут варто зазначити, що Інтернет у Піднебесній перебуває під жорстким урядовим контролем, тому в стихійність таких акцій віритися не дуже.

БІДИ КИТАЮ

21 – 22 липня – зливи в провінції Сичуань спровокували повінь. Постраждали 300 000 людей, троє загинули.

24 – 29 червня – тропічний шторм «Феньшень» знищив на півдні Китаю більше 1200 будинків та сотні тисяч гектарів посівів, постраждали 340 000 людей.

25 – 27 травня – у результаті двох землетрусів у провінції Сичуань зруйновано близько 500 000 будинків. Одна людина загинула, 400 поранені.

12 травня – в провінції Сичуань стався найсильніший за останні 30 років історії Китаю землетрус. Кількість жертв сягнула майже 70 000 осіб, поранення отримали близько 364 000 людей, близько 20 790 досі вважаються зниклими безвісти. Зруйновано 3 млн будівель, зокрема два хімічних заводи.

10 березня – у результаті акції протесту у тибетській столиці Лхасі, за різними даними, загинули від 20 до 100 людей, заарештували декілька сотень учасників демонстрацій за відновлення незалежності Тибету.

Очевидно, негативна реакція на європейські компанії викликана почуттям образи на Захід, що залишилося з часів опіумних війн. «Ми будемо купувати тільки вітчизняне!» — такі заклики можна побачити на інтернет-форумах.

«Взагалі, напередодні Олімпіади у людей прокинувся неабиякий патріотизм. А все чому? Бо по телебаченню йдуть пропагандистські програми, що китайський народ найсильніший, що спортсмени найкращі, що люди найдобріші. Звісно, це прихована пропаганда, але вона є. Більше того, в ресторанах, після замовлення клієнтом обіду, офіціанти чпляють на груди прапорець Китаю з патріотичним написом на підтримку Олімпіади», — каже Надія.

Сьогодні всі дуже заклопотані Олімпіадою, й історія з «залізними півнями» вщухає. Але патріотизм китайських споживачів вражає. До речі, в Інтернеті також є списки «правильних» компаній, на які слід рівнятися, наприклад, виробник напоїв Wanglaoji, який пожертвував 100 млн юанів, оператор мобільного зв'язку China Mobile — 52 млн юанів. Не виключено, що компанії, які поскупилися, згодом дуже пошкодують, адже залишитися без китайського споживача означає недоотримати мільярдні прибутки. ■

ПОТОП

ПОВІНЬ ТРИВАЛА КІЛЬКА ДНІВ,
ПОКИ НА НЕЇ ЗВЕРНУЛИ УВАГУ В КИЄВІ

АВТОР: ВІКТОР ДУДАР,
ЧЕРНІВЦІ, СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ **ТИЖНЯ**

Від повені, котра затопила Західну Україну в минулі вихідні, постраждали п'ять областей. Близько 30 людей загинули, кількість потопельників ще може зрости. За попередніми даними, стихія завдала збитків на 4 млрд грн. Репортаж із Буковини показує лише невелику частину того горя, з яким зіштовхнулися наші співвітчизники.

ПОЗА КАМЕРАМИ

Такої повені тут не пам'ятають із 1969 року. Чотири дні край заливало брудною водою, доки вище керівництво держави звернуло увагу, що тут таки лихо, й почало робити візити, заяви, підписувати укази,

збирати позачергові засідання. Інформацію про стихію люди могли отримати від місцевих та іноземних ЗМІ. Загальноукраїнські телеканали помітили стихію тільки разом із президентом і прем'єром — уся увага була прикута до Алексія, Варфоломія, олімпійців...

А стихійне лихо на Буковині розпочалося ще в ніч на 23 липня зі зливових дощів. Першими удар стихії прийняли гірські райони — Путильський, Вижницький, Сторожинецький. Вода підтоплювала будинки та городи, розмивала дороги і зривала мости. 24 липня стало зрозуміло, що «малою кров'ю» стихія не заспокоїться: з'явилися перші повідомлення про загиблих. У селі Терблече Гли-

боцького району блискавка вбила на пасовищі дев'ятирічну дівчинку, а в Черногузах Вижницького району 27-річний чоловік поліз у підвал свого будинку, а вибратися на поверхню він уже не встиг. Ранок 25 липня оптимізму не приніс. Поки паводки нищили дороги та мости, відрізаючи від зовнішнього світу найвіддаленіший Путильський район, стихія на повну розігралася в Чернівцях. Перший дзвінок був ще напередодні. Потужна течія зірвала газову трубу, прокладену через річку. Без газу залишилися три мікрорайони міста. Відремонтувати трубу комунальники не могли — на заваді став паводок. Наступного дня всі зрозуміли, що порівняно з ли-

Самооборона від стихії

ФОТО: ІРИНА ІВАНЮК

хом, яке насувається, це дрібниця. Вода почала заливати два перших — найближчих до Пруту — сектори Калинівського ринку. Оголосили евакуацію. Однак частина підприємців торгували й далі: хтось не мав можливості вивезти товар, хтось не підняв його нагору, бо вирішив, що до його контейнера вода не дійде. Натомість у Снятинському районі Івано-Франківської області, який розташований вище за течією Пруту, прорвало греблю, й увечері 25 липня Калинівський ринок пішов під воду. 25 продавців, які ризикнули охороняти своє майно на дахах контейнерів, ледь не втонули — їх урятували на човнах еменесники та міліція. Мені розповіли про жінку, котра тільки-но завезла в контейнер товару на 200 тис. грн. Коли він потонув у брудній воді, жінка ледь не кинулася в річку сама.

БТР — «ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ»

До вечора 25 липня Путільський район був повністю відрізаний від зовнішнього світу. Доріг нема, мостів теж. Райцентр Новоселиця, що за два десятки кілометрів від Чернівців, підтоплений. У селах Маршинці та Тарасівці, щоби не втонути, люди вилазять на дахи будівель. Їх рятують на човнах та плаваючій бронетехніці. Течія така сильна, що в Тарасівцях мало не зносить у річку броньовану багатотонну машину. В селі з затопленого будинку на бронемашині рятувальники вивозять та доставляють до пологового будинку жінку на останньому місяці вагітності.

«Десять години три я просиділа в Домі молитви, — вже з посмішкою згадує Людмила Будяну. Після такої бронеевакуації вона успішно народила здорового хлопчика, якого хоче назвати Мойсеєм, бо, за біблійною легендою, саме Мойсея вилунали в кошику з річки. — За той час бозна-що передумала і бозна-як перелякалась: а якщо ніхто мене звідси не врятує, а якщо почнуться пологи?!»

Зрештою жінка здогадалася за-телефонувати другові, який працює в пекарні, й попросити, аби він знайшов допомогу. При собі Люда вже мала всі необхідні ліки, халат, нічну сорочку, капці — набір для пологового будинку. Ось тільки на таку машину швидкої допомоги вона не сподівалася.

У прикордонних районах люди дізнаються новини з румунського

«Якщо вода піднялася до хвіртки, то це — шість метрів».

ФОТО: УМІСКОМ

радіо. Українське радіо транслює концерти. В Києві святкують. У гірських районах жах триває й 26 липня. Вітер вириває з корінням величезні дерева, які несє річками вниз, руйнуючи мости. Енергопостачання є тільки в лікарнях. У Путилі в магазинах закінчився хліб. Хто має борошно — пече сам, у кого нема — їдять куліш. Гинуть люди. В Кам'янці Глибоцького району 21-річна дівчина втопилася на власному подвір'ї. В Корчівцях того самого району втонули троє чоловіків. У горах зник безвісти водій вантажівки. Автомобіль впав у річку Черемош — провалилася дорога.

МАРОДЕРИ

У Чернівцях вода нібито пішла на спад. Борсаючись у воді, смітті та мулі, підприємці виносять і вивозять

з ринку те, що залишилося від товару. Стоси брудних весільних суконь, костюмів, взуття вантажать на автомобілі й везуть додому. Мити, прати, прасувати з надією потім ще продати. Малі контейнери з ринку вода знесла в Прут, і підприємці можуть знайти їх десь хіба що біля кордону із Молдовою. Дехто, сподіваючись на покращення погоди, вирішує зачекати, доки вода спаде, й потім рятувати майно. Чергове штормове попередження — й злива руйнує всі їхні надії. 27 липня Калинка знову «пірнула». Зранку тут уже значно більше підприємців. Усі активно рятують крам. Співробітники управління боротьби з організованою злочинністю затримують дві групи крадіїв, які вирішили поживитися на чужому горі. Молоді хлопці пояснюють, що приїхали з ▶

НАСЛІДКИ ПОВЕНІ

УКРАЇНА

На момент, коли верстався номер, було відомо про те, що з 23 по 28 липня 2008 року в Західній Україні було підтоплено: 40 601 житловий будинок, 33 882 га сільськогосподарських угідь, затоплено 360 автомобільних шляхів, 561 пішохідний міст, розміто 680,61 км автомобільних доріг.

Загинули 30 людей (з них 5 дітей).

Одна людина зникла безвісти.

Усього з початку проведення робіт врятовано 2758 осіб, евакуйовано 6105 осіб, відселено 13 703 особи. Затоплені Чернівецька, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька області (до м. Могилів-Подільський, нижче Дністровського водосховища), Біляївський район Одеської області.

У басейні Дністра паводок піднявся до 4,8 м у верхів'ї, 2,5-6,2 м на гірських притоках.

Вода піднялася на ділянці Дністра Роздол – Заліщики, на річках Закарпаття, на ділянці Тиси Рахів – Тячів, на її притоках та в басейнах Латориці й Ужа. На Тисі, нижче Тячева, на Боржаві біля В. Ремету, у басейні Прута та його притоках.

РУМУНІЯ

У гірських районах затоплено 140 населених пунктів, сотні будинків зруйновано. Найбільше постраждали повіти на кордоні з Україною. Загинули 4 людини.

Зникли безвісти 2 людини.

3 повітів Сучава та Мармурош евакуювали 12 000 осіб.

МОЛДОВА

Затоплено 600 житлових будинків (41 будинок повністю зруйнований), сотні гектарів сільськогосподарських угідь.

Евакуйовано 4000 осіб.

Повністю затоплена водозабірна станція в м. Окниця.

У Вадул-луй-Водах затоплено 23 бази відпочинку.

Жертв немає.

Постраждали також деякі прикордонні райони Польщі та Угорщини.

Для приватного підприємця це – мегафорс-мажор

Хотина «подивитися на потоп» і не втрималися від спокуси.

ДРУГА ХВИЛЯ

В обід 27 липня настає пік другої хвилі затоплення. Вода стрімко прибуває. У Чернівцях в районі Ленківців люди з тривогою спостерігають, як заливає виставлені ними мітки. В п'ятницю їхні домівки вже затопило. Декому довелось евакуюватися. Тому вони вже знають, як відстежувати рух води: «Якщо дійде до рівня хвиртки, то піднялася на шість метрів, а якщо рівно зі стовпами на брамі, то вже вісім». Усі згадують 1969 рік. Тоді в Ленківцях повин забрала ціле весілля з нареченим, нареченою, друзями та друзками. Але тоді вода раптово прийшла й раптово пішла, а цього разу все триває кілька днів.

Бабуся Вероніка, тяжко спираючись на криву ковіньку, краєм фаруха втирає сльози, а з кишені дістає документи й кілька пачок ліків – усе найнеобхідніше.

«Як втону, щоби могли бодай впізнати, – плаче старенька. – За що нам така біда? Отак і мій батько

втонув під час повені 1969 року. Повернувся нещасний, покалічений із фронту – без руки й ноги, а допомоги нізвідки було чекати. Щоправда, тоді, 1969-го, вулицями їздила «амфібія», й оголошували, щоби люди евакуювалися. Тепер тільки пожежники приходили. Попередили, щоби ми ховалися десь у сусідів, які живуть трохи вище».

«Удень бодай не так лячно, – каже Ганна Дмитрівна Кушук, – а вночі щось страшне робилося: гриміло, блискало. Я до себе сусідів стареньких забрала, і ми так на горищі ночували».

Дід Михайло й бабуся Вероніка бідкаються: вони не мають що їсти, бо їхні припаси в банках затопило у підвалі. Зрештою, і на майбутній врожай годі сподіватися – усе знищила вода. Дядько, сидючи на вулиці, яка перетворилася на річку, і спостерігаючи за тим, як вода потихеньку піднімається й рухається до його хати, з гірким сарказмом мовить: «Вони ж там у Києві зараз велику справу роблять. Моляться за нас. Тож тільки завдяки тому вода вчора трохи спала».

ФОТО: UNIAN

Після обіду вода почала поти-хеньку спадати. Тоді ж надійшли по-відомлення, що Ющенко вирушив в Івано-Франківську область, Тимо-шенко – в Чернівецьку. Вони наре-штї дізналися, що на Західній Україні стихія. Ющенко походив із підкато-ними штанами у воді, Тимошенко по-літала на гелікоптері над підтопленим Новоселицьким районом. Усе уважно фіксували столичні журналісти, які прибули разом з ними. Вже з трапа літака перед відльотом прем'єрка по-обіцяла виплати постраждалим.

У неділю та понеділок в Чернів-цях не було водопостачання. Насо-сні станції не могли качати та філь-трувати брудну воду. В магазинах масово розкупували мінералку. Калинівський ринок вивозить купи намулу з території. В гірські райони гелікоптерами доставляють про-дукти. У селах відкачують воду з хат та підвалів, чистять криниці. Питної води не вистачає, лікарі попередили про можливі спалахи інфекційних захворювань. Прогноз погоди не дає відповіді, чого насправді ще че-кати. А президент України поїхав відпочивати в Крим. ■

ТЕРИТОРІЇ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ПОВЕНІ

ДОПОМОЖИ!

Кошти потерпілим можна надіслати через SMS

Переказ коштів телефоном:

На прохання Кабінету Міністрів ВАТ «Укртелеком» відкрив телефонну лінію, за якою кожен бажаючий може одним дзвінком перерахувати 10 грн постраждалим від стихії в Західній Україні.

Номер телефону – 8-900-300-10-90

Також можна надіслати SMS-повідомлення на номер 1090.

Благодійний рахунок Івано-Франківської ОДА:

Одержувач: Управління ресурсного забезпечення та господарського обслуговування Івано-Франківської обласної державної адміністрації, ЄДРПОУ-33426782, р/р № 35425005001991.

Банк-одержувач – ГУДКУ в Івано-Франківській області МФО 836014. Обов'язкова примітка – «Для допомоги потерпілим унаслідок повені в Івано-Франківській області».

Благодійний рахунок Чернівецької ОДА:

Одержувач: Головне фінансове управління Чернівецької обласної державної адміністрації. Код ЄДРПОУ 02317304, р/р 37122050001099.

Банк-одержувач – УДК в Чернівецькій області МФО 856135.

Обов'язкова примітка – «Для постраждалих внаслідок стихії жителів Чернівецької області».

Благодійний рахунок Львівської ОДА:

Одержувач: Львівська обласна державна адміністрація. Банківські реквізити: код ЗКПО 00022562. МФО 825014. ГУДКУ у Львівській області м. Львів. р/р 35423033000568.

Благодійний рахунок Міністерства праці і соціальної політики:

Номер рахунку: 37117125000023, одержувач – Міністерство праці і соціальної політики України, ЄДРПОУ 00013669, Банк – Державне казначейство України, Київ, МФО 820172. Призначення платежу – перерахування благодійних внесків для ліквідації наслідків стихійного лиха в західних областях України.

Україна православна

ТИЖДЕНЬ
РОЗПОВІДАЄ ПРО
СУЧАСНІСТЬ Й
ІСТОРІЮ НАЙБІЛЬШ
ТРАДИЦІЙНОЇ ДЛЯ
УКРАЇНЦІВ ВІРИ

Цього тижня, 28 червня, в день Святого Володимира, православні України й усього світу відзначали 1020 років хрещення Русі. Ця подія миттєво набула політичного значення, тому ми вирішили почекати, коли інформаційні пристрасті, спричинені візитом до Києва двох патріархів, вгамуються. Але якщо відкинути політику, приїзд одразу двох православних владик такого рангу — подія екстраординарна, й вона нагадає про православ'я й тим, хто досі не задумувалися над вірою, яку наші предки прийняли ще 1000 років тому...

ЗМІСТ:

РЕЛІГІЙНА ГЕОПОЛІТИКА

Єдина помісна українська церква — хто є хто

СТОР. 42-44

МІЖ РИМОМ «ДРУГИМ» І «ТРЕТИМ»

Як Київська митрополія потрапила з-під юрисдикції Константинопольського патріархату до Москви

СТОР. 45-47

ПРАВОСЛАВ'Я У ВСЕСВІТІ

Всі Церкви світу

СТОР. 48-49

RADICAL ORTHODOXY

Найголовніший у православній церкві — Христос

СТОР. 50-51

НАША ВІРА

Що є унікального в українській православній традиції

СТОР. 50-51 ►

ТЕОполітика

СИТУАЦІЯ, В ЯКІЙ ОПИНИЛОСЬ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я, НЕ НОВА, ЗОКРЕМА Й У СВІТОВОМУ МАСШТАБІ

АВТОР: ПАВЛО СОЛОДЬКО

«Розкол — трагедія, але він трапляється часто і з часом долається», — казав настоятель одного з храмів УПЦ (Московського патріархату) на київському Лівобережжі. В подібній ситуації 80 років тому була грецька церква, 15 років тому — болгарська, зараз розколоті православні церкви Македонії (більшість місцевого єпископату Сербської православної церкви проголосила автокефалію, досі не визнану жодною помісною церквою світу), Естонії (частина перейшла під Константинополь, частина залишилася під Москвою) і Росії.

Як би це дивно не звучало, але одна з причин численних розколів в українському православ'ї — значна кількість вірян. Якщо об'єднати всю кількість парафій УПЦ (МП) і УПЦ (Київського патріархату), то Україна може вважатися найбільшою православною країною світу. Хто контролюватиме цей ресурс, той і домінуватиме у вселенському православ'ї.

Зараз в Україні немає автокефальної (незалежної) церкви. Є одна церква — УПЦ, яка підпорядковується Московському патріарху і є канонічною, тобто визнаною автокефальними церквами світу. Є дві самопроголошені церкви — УПЦ (КП) й УАПЦ, не визнані жодними з автокефальних церков.

Ще є величезна спільнота греко-католиків (з часів Берестейської унії 1596 року), яку теж зараховують до східного обряду.

Зараз за контроль над українським православ'ям змагаються Рим «другий» (Константинополь) і Рим «третій» (Москва). «Константинополь і помісні церкви, які на

нього орієнтуються, намагаються ніби «модернізувати» православ'я, а Москва та її церкви-сателіти залишаються оплотом «традиціоналізму», — говорить протоієрей Петро Зуєв. На кону — звання найбільшої православної церкви світу, і обидва рими мають свої козири в цьому прихованому протистоянні.

МОСКВА: ГРОШІ Й ТРАДИЦІЯ

Московський патріархат може похвалитися державною підтримкою, фінансовою потугою й 300-літньою спільною традицією. Київська митрополія давно пов'язана з Москвою — українці реформували московську освіту й церкву в XVI—XVII ст., українці ж (не завжди добровільно) здійснювали просвітницьку місію на колонізованих Росією землях. «З Братської академії в Києві вийшли 15 святих, визначили РПЦ, — каже історик із Могилянки Юрій Мицик. — З них 10 прославилися на території Росії».

Зараз зв'язки між РПЦ й Україною не менш міцні, хоч проповідників поменшало. «Ще кілька років тому половина семінаристів у московських училищах були вихідцями з Галичини. Хто вступив, тягнув за собою родичів, — розповідає один з київських семінаристів. — Зараз вступ для них неформально обмежили — мовляв, у вас є свої семінарії. Але подивіться на список російських єпископів, як не-ко, то-ук».

До речі, єпископ Чукотський Діомід, який зараз кинув виклик самому Патріарху Московському Алексію, звинувативши того у співпраці зі світовою закулісою — теж українець і має типове прізвище — Дзюбан.

Також в активі Московського патріархату — звання найбільшої

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАКІН

православної церкви — за рахунок УПЦ (МП) — і підтримка з боку Антіохійської і Сербської церков й церков-сателітів (на кшталт Японської).

КОНСТАНТИНОПОЛЬ: БРЕНД І ГРЕКИ

Вселенський патріархат, хоч і є нашою матір'ю-церквою, але втратив вплив на київську митрополію ще з XV ст., коли Візантія впала під ударами турків. З того часу й донині територія, яку контролює Вселенський Патріарх, обмежувалася півгектаром землі у Фанарі — районі, в якому знаходиться патріарша резиденція.

Те, що кажуть про Фанар московські фанатики-«фофуддисти», є правдою, але тільки наполовину: інтереси Константинополя справді захищає Америка. Але йдеться не про яструбів НАТО, а про православну діаспору — саме американські греки-мільйонери (оті всі онассиси, які є королями морських пеліканів) лобіюють інтереси Фана-

У 2007 році УПЦ (МП) офіційно засудила «політичне православ'я». РПЦ це не сподобалося

ру в американській владі і є головними жертводавцями для Вселенського патріархату. Інше джерело фінансів — пожертви від українських і російських прочан.

Вселенський патріархат не може похвалитися великою кількістю парафіян, натомість він володіє потужним, так би мовити, брендом. У диптиху, переліку автокефальних православних церков, Константинополь — на першому місці, до того ж Вселенський патріархат веде плідну роботу з налагодження відносин з іншими помісними церквами. Особливо з Грецькою і Румунською, які є одними з найбільших.

УПЦ (МП): ПОВЕРНЕННЯ ДО «УКРАЇНСТВА»

Традиційною для «націонал-патріотичного» дискурсу є думка, що УПЦ (МП) — осередок антиукраїнства. Однак така позиція не тільки є в корені неправильною, але й аж ніяк не сприяє створенню помісної УПЦ. «В'язні берети», які носять Києвом триколори й хоругви із зображен-

ням Миколи II, всілякі «Союзи православних громадян» на чолі з Кауровим, які пікетують навчання НАТО, товариші Волга й Вітренко — це не священики, а громадські організації, лідери яких переважно є грантоїдами різноманітних московських фондів.

Між іншим, наприкінці минулого року на соборі УПЦ (МП) було засуджено діяльність «союзів православних громадян», і на офіційному сайті церкви з'явилося прохання до журналістів не плутати позицію «союзів» із церковною. Інший аспект: митрополит Володимир у своєму зверненні рішуче засудив Голодомор, відверто назвавши його геноцидом. Під час Великодньої проповіді патріарх УПЦ (КП) Філарет вперше в історії своєї церкви сказав: «Цього року між УПЦ (КП) і УПЦ (МП) загорівся вогник любові».

УПЦ (МП) — неоднорідний організм, де зустрічаються люди з різними переконаннями. Наприклад, найбільший ревнитель «традицій-

ного» православ'я одеський єпископ Агафангел, який є етнічним росіянином і вчився — на відміну від більшості єпископів, поставлених уже в часи незалежності — ще в радянській семінарії. Також антиукраїнські настрої культивуються у багатьох чоловічих монастирях, до яких чимало ченців приїждять із Росії. Дехто про них говорить: «В погонах». Але поруч із ними є й Черкаський Софроній, який — за чутками — на одному із заходів у Києві за участю московської делегації обурювався: «От хохла, не могли програму по-українськи написати!» Софроній же — єдиний із кліру УПЦ, хто за кілька днів до приїзду Патріарха Варфоломія голосував за прохання до РПЦ надати українській церкві автономію.

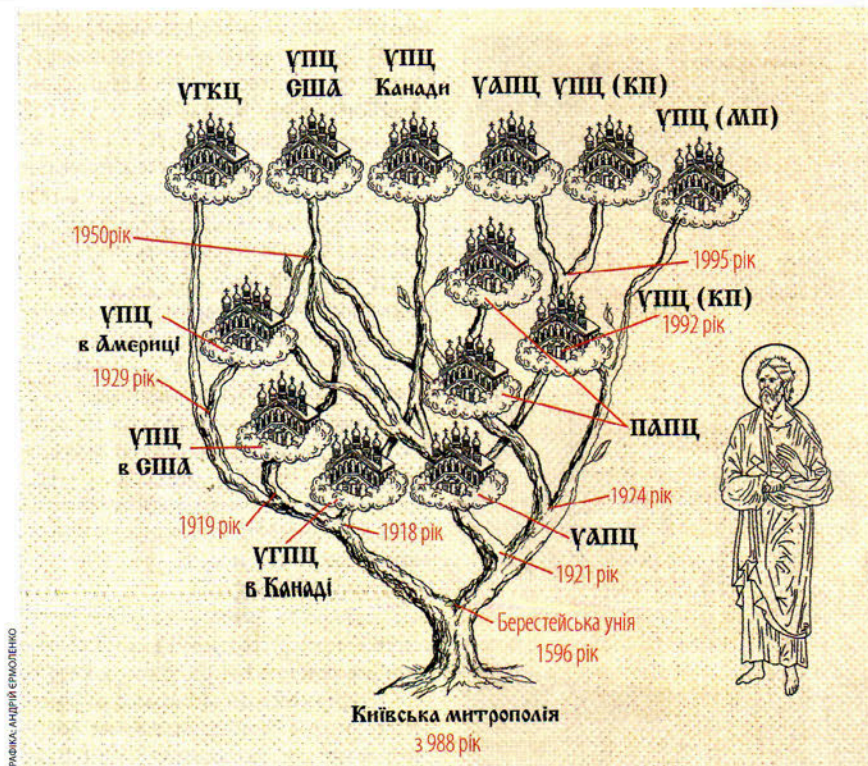
За даними **Тижня**, є в УПЦ (МП) і група, яка відстоює «українськість» церкви більш помірковано і хитро, ніж Софроній. Це люди, які перебувають поруч із митрополитом Володимиром: голова відділу зовнішніх церковних зв'язків УПЦ Кирило (Говорун) і вікарний єпископ, в минулому особистий секретар митрополита Олександр (Драбинко). Саме їм приписують інтонацію заяв про каурових і про Голодомор. Їхня позиція в церкві сильно залежить від митрополита, який є прихильним до Драбинка. Ходять чутки, що хтось із цієї групи може претендувати й на пост митрополита.

Наразі ж наступниками Володимира неофіційно називають єпископа Одеського Агафангела, голову церковного суду єпископа Буковинського Онуфрія і Донецького Іларіона, який родом із переселенців-лемків). Цікава деталь: митрополит УПЦ (МП) Володимир родом із Хмельниччини, а патріарх УПЦ (КП) Філарет — з Донбасу.

УПЦ (КП) і УАПЦ: ПИТАННЯ КАНОНІЧНОСТІ

Нинішній патріарх Філарет — очільник УПЦ (КП) — колись був одним із претендентів на посаду Патріарха Московського і всієї Русі. Саме він як екзарх УПЦ добився в 1990 році митрополії і широких прав для нинішньої УПЦ (МП). Поки люди біля Лаври скандували на адресу патріарха Алексія «Геть московського попа!», цього попа привозив саме Філарет, і оригінал грамоти від РПЦ про «самоуправність» для Києва досі зберігається ▀

ГРАФІКА: АНДРІЙ ЕРМОЛЕНКО

в резиденції УПЦ (КП) на Пушкінській, 36.

Погодившись на замисел президента Леоніда Кравчука створити українську церкву, Філарет програв внутрішню боротьбу у власній церкві й у результаті створив власну церкву, яка й отримала назву Київський патріархат.

УАПЦ (точніше, її «нащадок» у діаспорі — УПЦ в США) була ідейним натхненником повної автокефалії українського православ'я — щоб не підпорядковуватися ані Константинополю, ані Москві. В 70-х роках минулого сторіччя Вселенський Патріарх Афінагор писав митрополитові УПЦ в США Мстиславу: «Возлюблений брате во Христі...», натякаючи на можливість увійти під владу Константинополя. Мстислав тоді відхилив пропозицію Афінагора, ту ж саму думку пізніше став обстоювати й Філарет.

А от нинішня влада вважає інакше: за даними **Тижня**, брати Віктор і Петро Ющенко глибоко переконані — їхня місія полягає у зміні підпорядкування УПЦ з Москви на Фанар.

УПЦ (КП) і УАПЦ не позаздриш — їх ніхто не визнає у православному світі. Вони хочуть бачити центром автокефалії Київ — але цього не хочуть ні Москва, ні Константинополь. Останній натомість не проти «взяти

собі» частину УПЦ (МП). Подібну річ Вселенський патріархат робив із Польською православною церквою в 1924 році та з Естонською — в 1996-му (тоді 50 з 80-ти парафій РПЦ перейшли до Константинополя).

«Неканонічні» українські церкви стверджують, що питання канонічності — дискусійне. Так і є: у православ'ї немає чіткого визначення канонічності, тому часто буває, що Константинополь не визнає канонічно церкву, яку визнає Москва (наприклад, Американська православна церква) і навпаки (як у випадку з Естонською православною церквою Константинопольського патріархату).

НАЙБІЛЬША ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

За даними Держкомрелігій, станом на 1 січня 2007 року УПЦ (МП) має 11 233 парафії, УПЦ (КП) — 3963. Разом, не рахуючи УАПЦ і УГКЦ (яка здійснює обряд за православною традицією і не відкидає ідеї об'єднання всіх українських церков в одну помісну) — 15 196. Для порівняння — на архієрейському соборі цього року в Москві Алексій II сказав, що в Росії РПЦ має 14 290 парафій.

Також єдина церква могла б припинити суспільну ворожнечу, коли

ГІЛКИ КИЄВА

УПЦ (Московського патріархату) — 11233 парафії (кількість вірян в українському православ'ї не прийнято чітко визначати. В середньому одна парафія — це 50–500 парафіян).

УПЦ Київського патріархату — 3963 парафії. Заснована в 1992 році внаслідок злиття УАПЦ і частини УПЦ (МП).

Українська автокефальна православна церква (УАПЦ) — 1178 парафій. Заснована в 1921 році, з 1940-х — у Північній Америці, в 1992 взяла участь у створенні УПЦ (КП), в 1995 — зареєстрована як самостійна.

УПЦ Канади — 290 парафій. Заснована у 1918 році, в 1990 році перейшла в підпорядкування Константинопольського патріархату.

УПЦ США — 200 парафій. Заснована 1919 року, в 1995 році перейшла в підпорядкування Константинополя.

Польська автокефальна православна церква (ПАПЦ) — близько 270 парафій. Заснована в 1924 році Константинополем із православних українських і білоруських громад. В 1948 році перейшла до РПЦ.

Українська греко-католицька церква (УГКЦ) — 3526 парафій. Православні, які перейшли під юрисдикцію Риму, зберігаючи східний обряд.

мати ходить в один храм — «до розкольників», а син — «до агентів КДБ». Про це ще в «унійних» 1620-х роках писав Мелетій Смотрицький: релігійна боротьба один з одним не варта того, «аби ми, Русь, одна одну проклинали: батьки синів, брат брата, сини батьків».

Кілька років тому автор цих рядків, ідучи на недільну службу в Лавру, бачив на фортечному мурі графіті: «Слава УПЦ (КП)!» За тиждень хтось замазав КП, ще за тиждень — У. Залишилося «Слава Православній Церкві!» Гарна думка: якщо немає інших шансів, то питання автокефалії помісної Української православної церкви мало б вирішуватися саме так — на Вселенському Православному Соборі. ■

ЦАРГОРОД-КИЇВ- Москва

ЯК КИЇВСЬКА МИТРОПОЛІЯ ВТРАПИЛА З ПІДПОРЯДКУВАННЯ
ВСЕЛЕНЬСЬКОГО ПАТРІАРХА ДО МОСКОВСЬКОГО

АВТОР: о. Юрій Мицик, доктор історичних наук,
професор кафедри історії Києво-Могилянської академії

Православні єпархії існували в Україні задовго до Володимира – і вони були підпорядковані Константинополю. Йдеться насамперед про дві єпархії – Скіфську в районі нинішньої Одеси й Херсонську в Криму. Вони припинили існування в V ст., коли розпочалося Велике переселення народів.

988 РІК: КОНСТАНТИНОПЛЬ – ЦЕРКВА-МАТІР

Володимир прийняв християнство від Константинополя тоді, коли розкол між західним і східним обрядом ще не відбувся, хоча вже розпочався. В той же час у Русі діяла й місія Риму – католики намагалися християнізувати печенігів. Половців натовість християнізували ми.

Перший митрополит Київської імперії був грек – Михаїл. Перші єпископи теж прийшли з Візантії, очевидно слов'яни – серби, болгари, македонці. Саме вони керували у новостворених єпархіях – від Перемишльської до Суздальської. Біля Києва створили дві дрібніші єпархії – Юріївську й Білгородську – щоб зручніше було висвячувати нових єпископів (для висвячення потрібна участь мінімум двох-трьох єпископів).

1051: ПЕРША СПРОБА АВТОКЕФАЛІЇ

Уже тоді Київська митрополія намагалася досягнути автокефалії (від грецького «кефале» – голова й «аутос» – сам), тобто повної церковної незалежності. В часи Ярослава Мудрого собор (зібрання духовенства) ▶

й мирян) обирає митрополитом не священника з Візантії, а свого Іларіона — з Лаври. Константинополь його не визнав.

В середині XII ст. відбулася чергова спроба утворити автокефалію. Цього разу митрополитом став філософ і богослов Климент Смолятич із Києвщини. Зрозуміло, що Візантія його теж не прийняла.

1325: МИТРОПОЛИТ ПЕРЕЇЗДИТЬ ДО МОСКВИ

Коли Київ ослаб від князівських міжусобиць, отримати власну митрополію захотіли Галич і Суздаль. Константинополь нікому з них митрополії не дав, і центром величезної православної території від Білого до Чорного морів і далі залишився Київ.

У 1240 році після штурму Батия Київський митрополит чи то загинув із рештою киян під руїнами Десятинної церкви, чи то покинув місто.

В ординські часи Митрополит Київський і вся Русь все частіше навідується до Володимира-на-Клязьмі й Суздаля. Тамтешня влада, отримавши дозвіл від орди, керувала Києвом і прилеглими землями, претендуючи на «київську спадщину» й потребуючи ще й духовного обґрунтування своїх амбіцій.

Тому Київський митрополит живе то в Києві, то у Володимирі, а 1325 року Іван Калита запрошує його до Москви — той там і мешкає, зрідка навідуючись до Києва. Тоді ж, на початку XIV ст., Константинополь дає «другому Києву» — Галичу — митрополію, але з приходом на наші землі поляків та хиріє й зникає. Натомість Москві митрополію не дали — мовляв, у вас і так митрополит Київський по півроку сидить.

Ця обставина змусила православних України і Білорусі оголосити в 1415 році на соборі про потребу обрати нового митрополита, який би мав своєю резиденцією Київ. Це було вигідно й політично — таким чином литовська влада підкреслювала окремішність Західної Русі від Русі Московської.

1448: ДВА МИТРОПОЛИТИ

У 1439 році найвищі ієрархи Грецької та Римської церков, зібравшись на собор в італійській Флоренції, укладають унію — акт про з'єднання обох гілок християнства. За участь у цій акції собор московських владик проганяє тодішнього

митрополита Ісидора, обравши замість нього рязанського владика Іону. Вселенський Патріарх не визнав цього обрання, і в 1458 році він призначає митрополитом Київським Григорія Болгарина.

У відповідь Григорія не визнає Москва. На зібраному Іоною в 1448 році соборі митрополити епархій, які перебували на території, контрольованій московським князем, присягають «не відступатися від святої церкви Московської». В цьому документі вперше Руська церква називається Московською.

Таким чином, у 1448 році саме Москва розколола Київську митрополію, проголосивши власну автокефалію, яку Константинополь та інші церкви не визнавали 141 рік. Московські митрополити більше не претендують на титул «Київський», вони називають себе «Митрополит Московський і вся Русь».

Так у першому підручнику з історії — виданому за редакції Інокентія Гізеля «Синописі» — з'явився розділ «Откуда есть пошли на Руси два митрополита». Москва не визнає київського митрополита, Константинополь і Київ — московського. Це — початок протистояння Константинополя й Москви.

1589: МОСКОВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

1453 року під ударами турок-османів упав Константинополь. Москва оголошує себе «третім Римом», а через сторіччя вже замахується на патріаршество. Це було зроблено з політичних міркувань — у них навіть у документах так записано, мовляв, цар-батюшка сказав, і ми приговорили.

У 1589 році до Москви приїздить Вселенський Патріарх Єремія II. Правитель Борис Годунов запросив його на перемовини про можливий переїзд із захопленого турками міста, але з'ясувалося, що патріарху пропонують «стародавню столицю» — Володимир-на-Клязьмі, а в Москві залишать власного митрополита. Коли Єремія відмовився, світська влада тиском змусила його визнати московського митрополита незалежним патріархом.

Митрополита Київського тим часом і далі затверджував Константинополь. Це всіх задовольняло, тим більше, що Київ де-факто користувався автокефальними повноваженнями — собор обирав митрополита, а у Фанарі (резиденції Константино-

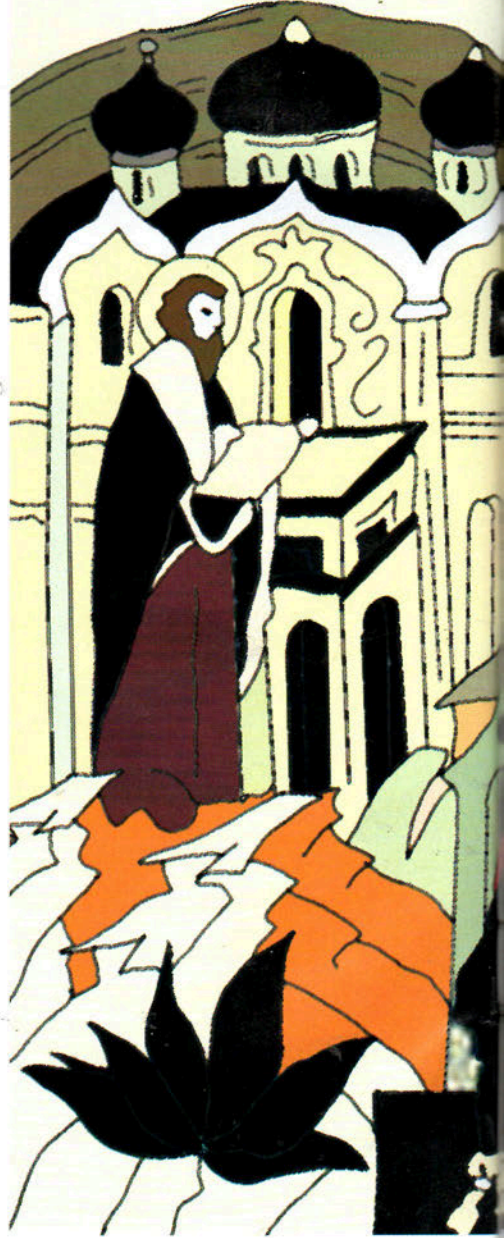
польського патріарха) тільки видавали грамоту, якою підтверджували його висвячення.

Через турецьку агресію патріарх сидів у своїй резиденції і без потреби намагався звідти навіть не виходити. Київському митрополитові натомість підлягала величезна територія — від Вільна до Білої Церкви, від Перемишля до Смоленська.

1620: ЄРУСАЛИМСЬКИЙ ПАТРІАРХ ВИСВЯЧУЄ МИТРОПОЛИТА

Після намагань Риму й Варшави запровадити в Україні унію (1596 рік) у національній еліті виникає чергова ідея про автокефалію — цього разу у

Обрання на Київську митрополію Климента Смолятича. XII ст.

вигляді Київського патріархату. Про це думали і Василь-Костянтин Острозький, і пізніше Петро Могила. Київського патріарха після копіткої роботи мали визнати всі ієрархи включно з Папою — це б дозволило тим, хто перейшов в унію, без проблем повернутися в лоно єдиної помісної церкви.

Тим часом проблема уніатського розколу постала вже нагально — на початку XVII ст. унію приймає навіть Київський митрополит, і престол стає вакантний. Зрештою, у 1620 році Єрусалимський патріарх, який мав необхідні повноваження від Константинополя, таємно, під охороною козаків

висвячує нового митрополита [детальніше про цю пригодищу історію читайте на стор. 54].

Потім унія перестала бути проблемою: після війни Хмельницького, коли українці дійшли до Вісли, її просто скасували. Показово, що українське духовенство категорично відмовилося присягати московському царю в Переяславі у 1654 році. До Москви на переговори їздила й духовна (не козацька і не міщанська) місія на чолі з богословом Інокентієм Гізелем — вони теж нічого не підписали.

Після укладення політичного союзу Москва хотіла й союзу церковного. Особливо наполягав на цьому патріарх Яким (Савелов). Разом із московським царем він кілька разів звертався до Константинопольського патріарха, просячи його поступитися Москві Українською церквою, але згоди на це не дістав.

1685: ВЛАДА ВІДДАЄ МИТРОПОЛІЮ МОСКВІ

У 1667 році Польща й Росія ділять Україну по Дніпру, причому Київ із осідком митрополита теж відходить до Росії.

Починаючи з митрополита Діонісія Балабана, який підтримував боротьбу за незалежність Івана Виговського, київські владики мешкають у тодішній державній столиці — Чигирині. Москва цих митрополитів не визнає, тому в Києві функції митрополита виконує «в. о.» — місцєблюститель митрополичого престолу.

1684 року на Лівобережжя з Волині емігрує, рятуючись від поляків, Луцький єпископ Гедеон Святополк-Четвертинський. Рюрикович, мученик за віру, та ще й сват тодішнього лівобережного гетьмана Івана Самойловича! Місцєблюститель Лазар Баранович іронічно зауважив: «його хіба митрополитом Київським зробити, бо іншого йому місця немає». Так і сталося.

Наступного року Самойлович скликає собор, на який не з'являється майже все вище духовенство. Осередком опозиції цьому соборові стала Печерська лавра (адже санкції Вселенського Патріарха на вибори Гедеона Четвертинського митрополитом не було).

Однак Гедеон, за якого на соборі проголосували віддані Самойловичу люди, їде на висвячення не в Константинополь, а до Москви.

У листопаді 1685 року Московський патріарх Йоаким висвячує Гедеона на київський престол, взявши присягу «під послушанням у Константинопольського патріархату не бути і з-під його пастирства, за віддаленістю путі, відстати».

У той час проти Туреччини почав складатися християнський військовий блок (Польща, Австрія, Венеція) — й офіційний Стамбул дуже боявся війни. Московський дяк Нікіта Алексєєв пообіцяв візирю не приєднуватися до війни проти ісламу, після чого турецька влада змусила Вселенського Патріарха Діонісія IV передати Москві Київську митрополію з усіма її єпархіями.

1686–1687: КОНСТАНТИНОПОЛЬ ВІДДАВ КИЇВ І... СХАМЕНУВСЯ

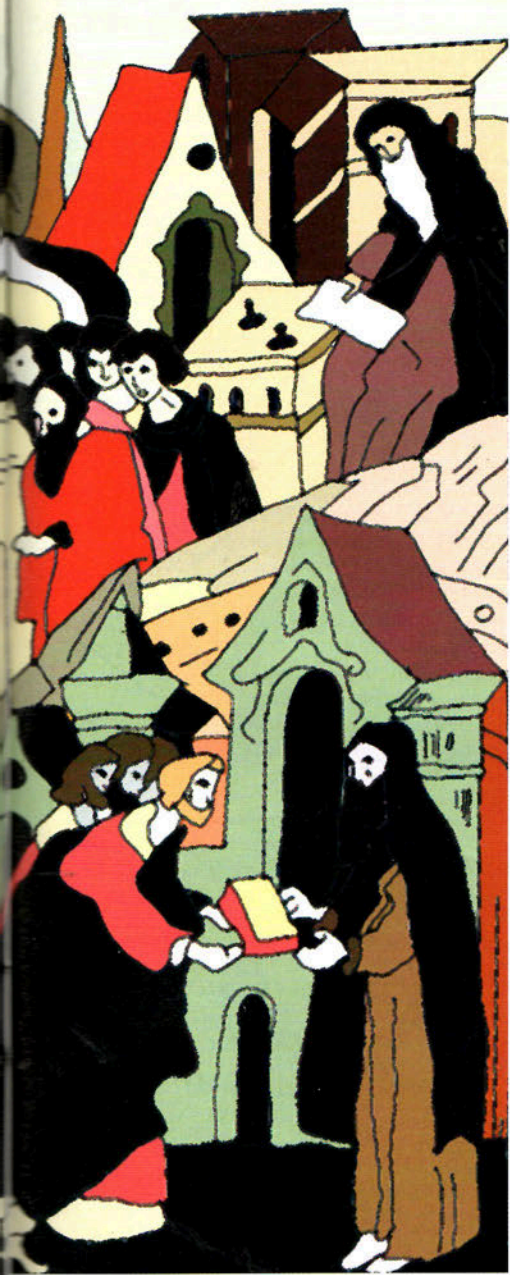
У травні 1686 року Діонісій видав грамоту про передачу Української церкви під юрисдикцію Московського патріархату, взявши за це від московського посла 200 золотих червінців і 120 соболів. Через рік обурені грецькі єпископи позбавили Діонісія патріаршого престолу, але церковну автономію Україні так і не змогли повернути.

З того часу в Фанарі не втомлюються говорити, що руські єпархії, які станом на 1589 рік входили до Київської митрополії — юрисдикція Вселенського патріархату.

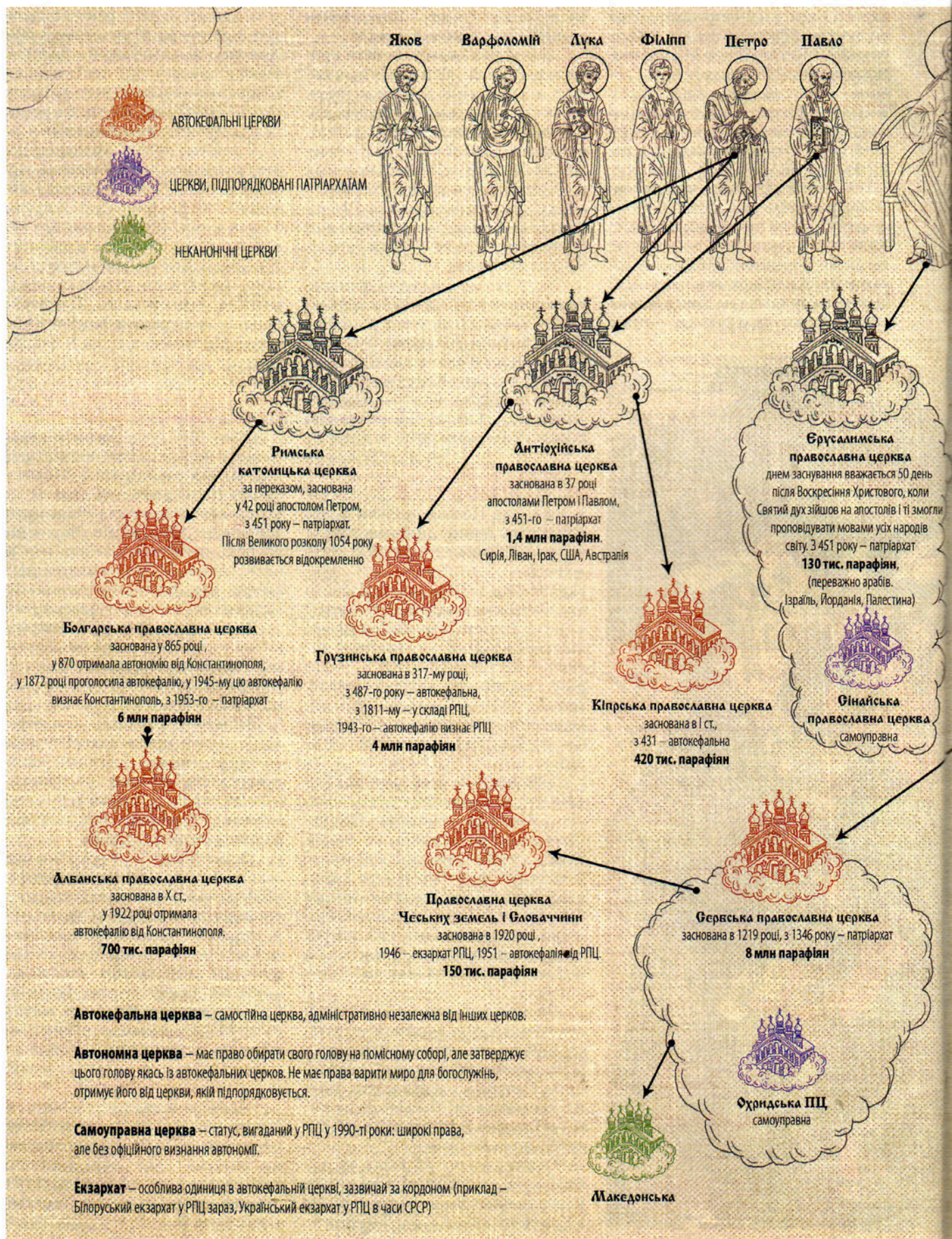
Яскравий приклад — автокефалія Польської православної церкви. Після Першої світової війни православні ієрархи (переважно західні українці й білоруси) звернулися до Константинополя з проханням про автокефалію.

13 листопада 1924 року Вселенський Патріарх визнав автокефалію Польської православної церкви, аргументуючи у своїй грамоті, що приєднання Київської митрополії до Московського патріархату в 1686 році, відбулося не за приписом канонічних правил, а тому Патріарх Константинопольський не визнає владу Московського патріархату на території стародавньої Київської митрополії (в тому числі в сучасних межах України та Польщі).

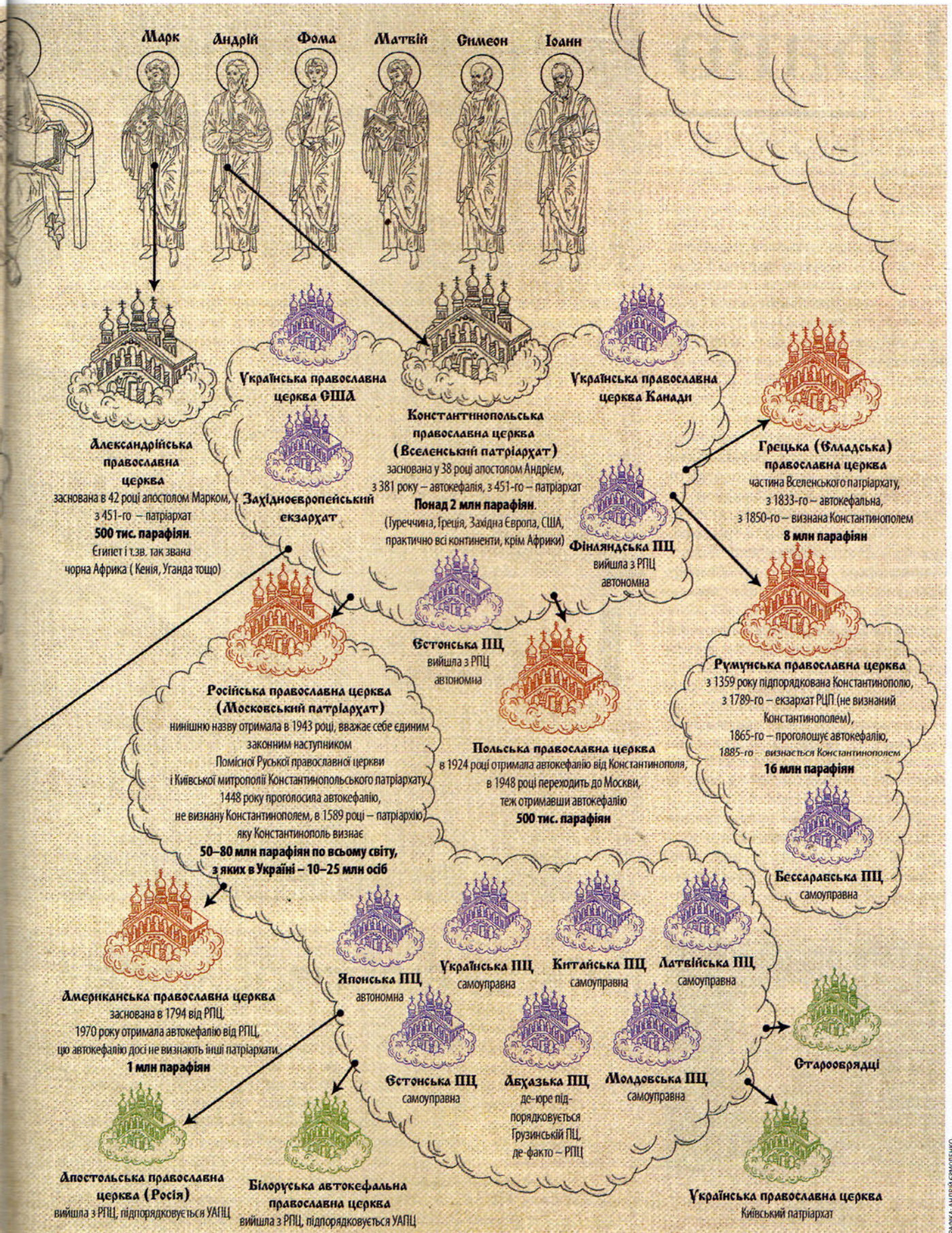
У 1948 році під тиском Московського патріархату та комуністичного уряду ПАПЦ «відмовилася» від ситуації 1924 року, натомість отримавши автокефалію від РПЦ, але цей акт не визнаний Константинополем. ■

Право бути СОБОЮ

ПРАВОСЛАВ'Я – УНІВЕРСАЛЬНА ЦІННІСНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

МОНОЛОГ ДИРЕКТОРА ВИДАВНИЦТВА «ДУХ І ЛІТЕРА» КОСТЯНТИНА СИГОВА ЗАПИСАВ Павло Солодько

Якщо точно перекладати з грецької «ортодоксія», то православ'я означає «правильний спосіб славити Бога». І всі патріархати першого тисячоліття нашої ери визначали себе саме за такою ознакою – правильно славити Бога. Католики теж визначають себе ортодоксами.

Православну церкву визначають як церкву перших Вселенських соборів. Найголовніші догмати християнства були утверджені на Нікейському соборі (325 рік) і є фундаментальними навіть для традиційних протестантських церков. Православна церква кожен пункт Символу віри сприймає всерйоз. Наприклад, догмат про те, що в особі Ісуса Христа людська і Божа природи є незмішаними й нероздільними. Тобто ми дивимося на Ісуса не тільки як на морального авторитета, але як і на Того, хто брав участь у творенні світу.

Церква й далі дивує нас святими людьми й подіями. Це найцікавіша інтрига світової культури – конкретна перемога Христа над смертю і християнство загалом.

Не треба вбачати протистояння у відносинах із католиками. Католики й протестанти – інославні, вони теж прославляють Бога, але по-іншому. Така важлива для укра-

їнців постать, як Климент Римський – єпископ, відправлений на заслання до Криму, – це взагалі символ єдності християн. Просвітителі слов'ян Кирило й Мефодій, віднаївшовши мощі Климента, перенесли їх до Риму. А князь Володимир привіз частку цих мощей з Херсонеса до Києва – в першу муровану церкву, яку назвали Климентовою, і це стало важливою підвалиною для літургійного служіння в Україні. Тепер частина мощей – у Римі, частина – в Києві. Люди, хрещені в православній традиції, є християнами для римокатоликів. І навпаки.

Київське православ'я ніколи не ізолювало себе від світу. Торік го-

років тому сталися дві події, які змінили життя багатьох. Перша подія – аварія на ЧАЕС, після якої чи не вперше масово почали цитувати Біблію, хоча б фрази з Одкровення Іоанна Богослова про «зірку Полин». Потім відзначення 1000-ліття хрещення Русі припало на момент, коли радянська ідеологія вже не могла заступити собою християнства і європейських цінностей. Люди віднайшли православ'я – давню й універсальну ціннісну систему України. І от для цих людей 20 років – певний підсумок. Це дуже важливий екзистенційний досвід, і не потрібно звужувати його до політичних вимірів.

«БУТИ ПРАВОСЛАВНИМ – ОЗНАЧАЄ ПІТИ ДО ШКОЛИ. ВІРА – ЦЕ НАУКА, А НЕ ІДЕОЛОГІЯ»

лова Папської ради зі сприяння християнській єдності кардинал Вальтер Каспер приїздив до Києва й відвідував Лаврські печери, його супроводжував архієпископ Полтавський Філіпп з УПЦ(МП). Так само на ізоляцію не страждає і вселенське православ'я.

Ми святкуємо не тільки 1020-річчя хрещення Русі. Приблизно 20

Бути православним у наш час означає вчитися. Не обирати якусь ідеологію з-поміж інших, не знайти собі натовп, який буде домінувати чи, навпаки, хвалитися контркультурою. Бути православним – означає піти до школи. Віра – це наука, а не ідеологія. Це вміння мудро діяти у світі. Це повернення до дуже конкретних повсякденних реалій і

ЮРІЙ ДОРОШЕНКО
експерт з міжконфесійної проблематики

Київське православ'я

Основи окремішності українського православ'я (також використовують термін «Київське православ'я») сформувалися в XV–XVII ст., коли Київська митрополія, перебуваючи в складі Вселенського патріархату, мала фактичну незалежність і від Константинополя, і від Москви.

Саме в середньовіччі проявилась унікальність ідеології УПЦ. Її головні ознаки – гуманізм і демократичність. На відміну від

нас, Московське православ'я цілком підпорядковувалось державі та абсолютизму.

Ось що пише російський історик Васілій Ключевській: «Російське церковне суспільство вважало себе єдиним істинно православним у світі, своє розуміння Божества виключно правильним. Творця всесвіту уявляло власним російським Богом..., свою помісну церкву ставило на місце вселенської».

Київ від початку намагається синтезувати різні християнські світи

ФОТО: АНДРІЙ ЛОЖАН

Найважливіша ознака УПЦ – соборноправ'я. Більшість питань церковного життя вирішувала саме громада. Кандидати на вищі церковні посади обиралися соборами мирян. Священиків теж обирали парафіяни, а лише потім затверджували єпископи, які не мали такої, як у Росії, залежності від митрополитів.

Різниця між українською та російською церквами існувала навіть на рівні треб. Так, наприклад, в Україні була традиція присяги молодих у вінчанні. Під час хрещення в Москві вимагали від українців обов'язкового занурення в воду, а не

обливання. В нас Євангеліє священнослужителі читали обличчям до людей, а царські врата під час літургії були більше відчинені. Активно практикували обряд «уцерковлення» новонародженої дитини. Це коли дитину на десятий або восьмий день приносили до церкви, де хлопчика священник ніс у вітар і обносив навколо престолу (дівчинку – лише до врат).

У Київській митрополії традиційно носили хрест перед первосвященником-митрополитом, що тривалий час дивувало росіян, які цього не робили навіть перед патріархом.

понять, яке допоможе подолати ідеологічні абстракції мінливого сьогодення.

Православ'я зараз – це право бути собою. Право самому визначати питання життя і смерті, обирати різні форми поклику, уважно шукаючи собі друзів на цьому шляху. Бути людиною. Спокійно й сумлінно виконувати повсякденні обов'язки у професійних, родинних і громадських спільнотах.

Православний і християнин – одне й те саме. Не можна бути православним, не будучи християнином. В англосаксонському світі є потужна богословська течія, натхненником якої є Гілберт Честертон – radical orthodox, тобто радикальна ортодоксія. Ще одного англійського професора – автора «Хронік Нарнії» Клайва Льюїса – називали «анонімним православним». Головне у православ'ї – не те, прикрашені ікони українською, російською чи ще якоюсь вишивкою. Найголовніше у православ'ї – Христос.

Основна місія українського православ'я – Схід і Захід разом. Кожен народ може похвалитися своїм талантом: візантійська догматика, грецька музика, російська та українська ікона... Український внесок – ми від початку намагаємося синтезувати різні християнські світи, які з давніх-давен почали розходитися. Увага різних духовних спільнот і традицій до Києва саме й пов'язана з тим, що Київ – це вузол. Зараз триває криза, але криза може бути початком одужання і шансом. І Київ має демонструвати не нашу здатність до розбрату, а нашу творчу здатність синтезувати й поєднувати. ■

Мали свою особливість і церковні книги. Росіяни їм не довіряли. Петро I наказав обов'язково цензурувати видання Київської та Чернігівської друкарень. Не подобався російським правителям український Місяцеслов (календар церковних свят), де не було свят, визначених у наших північних сусідів. Українці навіть мали власну вимову церковнослов'янських богослужбових текстів. Навіть тепер, попри величезний вплив українців (особливо випускників Києво-Могилянської академії) на розвиток російського православ'я, у нас відрізняються церковні архітектура, малярство, спів.

ЕЛЕКТРИЧКА Н

РОЗКЛАД РУХУ ПАСАЖИРСЬКИХ ПОЇЗДІВ

№ поїзда	Маршрут	Клас	З	Триває	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час		
108	ХАРКІВ — КІЇВ	3.33	3.33	X	ХАРКІВ	0.18	158													
109	ХАРКІВ — КІЇВ	3.44	3.44	X	ХАРКІВ	0.17	159													
146	ХАРКІВ — КІЇВ	3.54	3.54	X	ХАРКІВ	0.16	146													
108	ХАРКІВ — КІЇВ	4.14	4.14	X	ХАРКІВ	0.15	108													

РОЗКЛ

№ поїзда	Маршрут	Клас	З	Триває	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час	Станція	Час				
355	ХАРКІВ — КІЇВ	3.33	3.33	X	ХАРКІВ	0.18	355													
404	ХАРКІВ — КІЇВ	3.44	3.44	X	ХАРКІВ	0.17	404													
78	ХАРКІВ — КІЇВ	3.54	3.54	X	ХАРКІВ	0.16	78													

ВИХІД
НА ШЕПЕТІВСЬКУ ПЛАТФОРМУ

| МИ |

а Жмеринку

ТИЖДЕНЬ ПРОЇХАВСЯ
ПРИМІСЬКИМИ
ПОТЯГАМИ В
ЗАХІДНОМУ
НАПРЯМКУ –
ЩОБ ПОДИВИТИСЯ,
ЧИМ ЖИВУТЬ
МІСТЕЧКА ВЗДОВЖ
ЗАЛІЗНИЦІ

АВТОР: АНТОН ЗІКОРА
ФОТО: КИРИЛО ХАЙЛОВ

Що години з Києва навсібіч вирушають електрички. В них вирує своє життя, ритм якого зовсім інший, ніж у швидкого потяга. Якщо є час і терпіння, приміськими потягами можна проїхати всю країну – хоч до Львова, хоч до Севастополя. П'ять-шість пересадок, кількадесят годин спілкування з сусідами. Ми ж вирішили поїхати навмання: вирушаємо на вокзал, а далі – сядемо в першу ліпшу електричку, що трапиться, та й подамося світ за очі.

МАНДРІВОЧКА ПАХНЕ

Стартували з Києва опівдні: потяг оголосили на Фастів. Ми сіли у вагон й одразу зрозуміли, що у своїх інтелектуальних буднях уже дещо відвикли від подібного екстриму. В електричці стояв кислий дух. Довелося час від часу висовувати голову в вікно, відкривати рота, мов риба на березі, – і так майже до самого Фастова, поки не привычався.

Пасажири фастівської електрички зазвичай одягнені в

спортивні штани й майки чи футболки, на ногах — ляпанці або кросівки. Їхати довгенько, тож час від часу їх розважають невідомі особи, які, бажаючи підзаробити копійчину, ходять із вагона у вагон.

п'ють горілку опухлі посинілі люди, вони щось кричать один одному на вухо.

За вишивкою й поспіхом мало хто з відвідувачів фастівського вокзалу помічає вагон-музей, що причайвся за будівлею. У ньому в 1918—

ПАСАЖИРИ ФАСТІВСЬКОЇ ЕЛЕКТРИЧКИ ЗАЗВИЧАЙ ОДЯГНЕНІ У СПОРТИВНІ ШТАНИ Й МАЙКИ ЧИ ФУТБОЛКИ, НА НОГАХ — ЛЯПАНЦІ АБО КРОСІВКИ.

От з'являється жінка з картонною коробкою: «Морозиво. Купуємо, мої любі!» Стоїть спека, тож люди лізуть до кишень по гроші, при цьому ніхто не запитує, що це за морозиво й скільки воно коштує. Всі й так знають: найдешевший пломбір, і їсти його треба якомога швидше, бо вже тече.

До вагона заходить мужик у камуфляжі з гітарою. «Мабуть, військовий шансонє», — бурчимо. Їхати поруч із туалетом під хрипіння «в черном тюльпане, с водкой в стакане» — задоволення сумнівне. Проте співак, радуючи м'яким голосом, спочатку бажає всім доброї дороги, потім вибачається: «Даруйте, якщо заважаю, але, сподіваюся, вам буде приємно зустрітися з творчістю великого барда ХХ сторіччя Булата Окуджави!»

Співає природно, без театрального надриву — дрібні гроші шарудять і дзвенять у целофановому пакеті. Хоч ми й не поціновувачі бардів-шістдесятників, але теж розчулюємося й розщедрюємося.

ФАСТІВ ПЕТЛЮРІВСЬКИЙ

За дві години шляху до Фастова в електричці тричі перевіряють наявність квитків. Залізниця залучає до цієї операції товстих лайливих тітоньок, справжніх сердючок — такі виймуть душу в біса. Хоча проїзд коштує, здається, недорого — все ж таки знаходяться ті, хто воліють їхати зайцем. І сердючки їх не милують.

Фастівський вокзал — досить жалюгідне видовище, будь-яка добродія імпозантніше за місцеве кафе. Посеред зали встановлений музичний автомат ще радянського виробництва, з якого чути музику а-ля «дискотека 80-х». За столами

1919 роках був штаб на колесах, саме цим вагоном їздив сам Симон Петлюра. Хоча музей на колесах, певна річ, встановили вже за часів незалежності.

Але найголовніше про Фастів — інше. Саме тут — «гніздо» всіх столичних електричок. У фастівське депо вони приїхали після свого «народження» (звичай з вагонного заводу в латвійській Ризі), тут їх ремонтують, тут старі вагони й умирають, віддаючи свої деталі молодим.

КОМФОРТ ПІДВИЩЕНО

Ми збиралися подорожувати тільки звичайними електричками. Але довелося б заночувати у Фастові, чого не хотілося: вітер мандрів кликав уперед. Пішли на компроміс із совістю: вирішили діставатися до Козятина модним електропотягом — швидкісним, підвищеної комфортності. Опинившись у вагоні, зрозуміли, що недарма квитки на звичайну електричку (умовно назвемо її «соціальною») і швидкісну продаються на вокзалі в різних казах.

Навіть третій клас швидкісного електропотяга відрізняється від комфорту, що його пропонує звичайна електричка. Тут є провідники, досить чисто, немає зайвих запахів, у туалеті навіть зачиняються двері — як ззовні, так і зсередини.

Пасажири швидкісного електротранспорту охайніше і краще одягнені, ніж ті співгромадяни, які подорожують «соціальним» транспортом. Дехто зі «швидкісників» має ноутбуки й сидить в Інтернеті просто під час подорожі. Ось так: люди їдуть електричками наче й в одному напрямку, але в паралельних світах. Ніби за часів царату.

«КАЗАТИНЬ» ЦАРСЬКИЙ

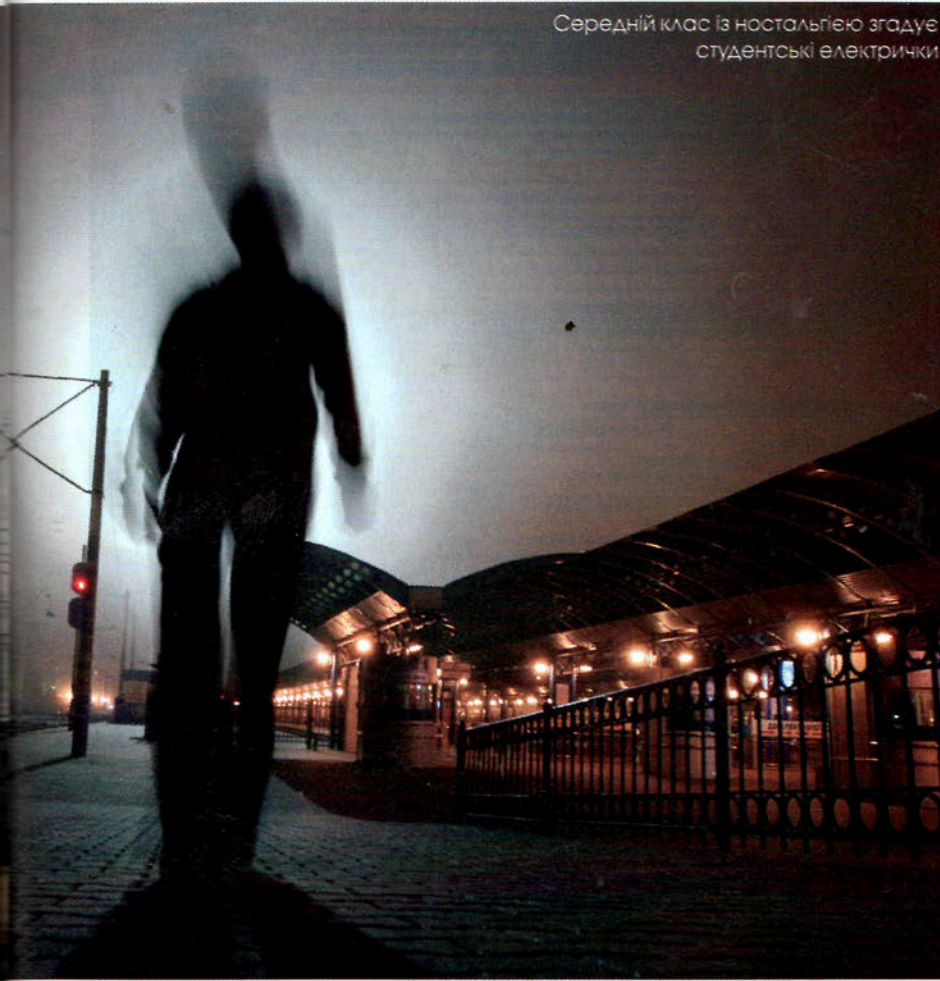
Тих, хто прибувають на станцію Козятин, зустрічає не вагон, як у Фастові, а цілий бронепотяг. Його встановлено тут на довичну стоянку на згадку «про бойові й трудові традиції козятинських залізничників».

Тутешній вокзал — споруда унікальна: збудований у 1889 році, він вважався чи не найкращим у царській імперії. Будівля починається з шикарного круглого буфету-ресторану й далі розділяється на два крила — вздовж шепетівського й вінницького напрямків колій. На вокзалі досі збереглися дореволюційні написи: «Казатинь» (так «облагороджено» звучав за царату Козятин), «Заль І і II класса» (все, як зараз!), «Кипяток» (фірмовий рецепт тих часів — чай «біла троянда»: окріп з цукром)...

Усередині — унікальний розпис, зроблений у довоєнний час. Буфет і зараз виглядає як ресторан. Так і уявляєш, як офіцери з військового ешелону цмулять шампанське, а на сцені витанцює яка-небудь циганщина. Зараз на

Середній клас із ностальгією згадує студентські електрички

сцені, просто на підлозі, встановлено інший культурний артефакт — кольоровий телевізор 90-х років минулого століття. А шампанське можуть взяти (разом із бутербродом з червоною ікрою або шпротами) й сучасні пасажири, навіть транзитні — потяги зазвичай стоять у Козятині довго, хвилин по 20, поки їм змінять локомотив.

Місцеві кажуть, у козятинському ресторані зупинявся обідати сам імператор Микола II. Але про це — жодної пам'ятки, натомість бовваніють аж два монументи Леніну, який ніколи не куштував тутешнього борщу.

Жив тут, однак, чоловік, який для нас цікавіший за царя й вождя. Чимчикуємо козятинською вулицею до центру міста. «У цьому будинку народився й провів дитячі роки Віктор Михайлович Іванов, визначний майстер української комедіографії», — читаємо напис на меморіальній дошці.

Постановник комедії «За двома зайцями!» Здається, тепер зрозуміло, в якому містечку виник Голохвастов...

З відстані сьогодення часу ми замислилися над феноменом безсмертя картини Іванова. Все, на чому спекулював головний герой фільму «За двома зайцями», так або інакше торкалося двох речей: гламуру й понтів.

БУФЕТ НА КОЗЯТИНСЬКОМУ ВОКЗАЛІ Й ЗАРАЗ ВИГЛЯДАЄ ЯК ЦАРСЬКИЙ РЕСТОРАН. ЩОПРАВДА, НА СЦЕНІ ВСТАНОВЛЕНО ІНШИЙ КУЛЬТУРНИЙ АРТЕФАКТ — КОЛЬОРОВИЙ ТЕЛЕВІЗОР 1990-Х РОКІВ

Обідаємо не без гламуру: на імператорському вокзалі з виглядом на телевізор. Їжа — смачніша й дешевша, порції — більші, ніж у Києві. Цар вибрав місце харчування напрочуд вдало. Сідаємо в наступну електричку — тепер на Вінницю.

ВІННИЦЯ ТРИПІЛЬСЬКА

Крокуємо вулицею Соборною та заздримо вінничанам: на їхніх до-

рогах порожньо й спокійно. Це не Київ, де кожен менеджер з продажу, узявши кредит на уживану Mazd'у, може на мосту Патона з легкістю тримати в заручниках півміста.

Ночуємо в готелі, що в самому центрі Вінниці: тут досить комфортні номери, є гаряча вода — коротше кажучи, цивілізація. На ранок відвідуємо місцеву пам'ятку — красназнавчий музей. Непогана експозиція, присвячена трипільській культурі: у Вінницькому краєзнавчому працював легендарний археолог Іван Заєць.

Під час війни він був контррозвідником, потім займався організацією охорони космодрому Байконур, дружив із Сергієм Корольовим. Рік тому археолога не стало, проте незадовго до смерті йому вдалося видати працю свого життя: «Трипільська культура на Поділлі». А поки ми розглядаємо черепиння, екскурсовод розповідає, як трипільці варили пиво.

До речі, про алкоголь. Після десятої вечора у Вінниці практично неможливо купити горілку. На запитання, де найближчий нічний магазин, нам відповіли: «В Києві. Ми орієнтуємося на європейські міста! А там вночі люди сплять, а не чаркують».

Ну, може, це й правильно. А то зайдіть уночі до будь-якого київського супермаркету: біля кас — черги «бідних» українців з переповненими візками, при цьому споживачі клянуть інфляцію, владу й жебрацьку зарплату.

ЗІ ЖМЕРИНКИ З ЛЮБОВ'Ю

Жмеринський вокзал за розмірами переважає козятинський. Лабіринт величезних зал, височезних коридорів, тунелів, входів-виходів і поверхів. І природно, що в цьому плетиві порожньо.

Ми блукали вокзальним лабіринтом, фотографуючи всі його повороти — щоб знайти зворотний шлях, про всяк випадок. ▀

В соціальній електричці

І тут із-за рогу на нас наскочив мінотавр у формі залізничниці-сердючки, який повідомив: вокзал — це стратегічний об'єкт, тому тут знімати й фільмувати зась. Ми вступили в дискусію, мінотавр утік, пообіцявши запро-

й Петрову, Остап Сулейманович якимось прорік: «Останнє справжнє місто на землі — це Жмеринка». Мабуть, у містечку ще не встигли увічнити й Шуру Балаганова: «зі світових вогнищ культури він, окрім Москви, знав тільки Київ, Мелітополь і Жмеринку».

На вокзалі зустріли місцевого Богдана. На відміну від жалюгідного козятинського Леніна й респектабельного жмеринського Бендера, Хмельницький Богдан був досить грізним. Ще грізнішими виглядали його кінь і булава.

Пізно ввечері ми сіли в потяг до Києва. В тамбурі розбалакалися з Василем. У його очах тремтіла скорбота, що зазвичай видає біль утрат. Так і було: людина щойно пережила смерть близької істоти.

«Корова в нас була, Квіткою звали, — співрозмовник виявився сільським теслею. — Але продав я її в сусіднє село... А вона так звикла до нас, що за два дні сама прийшла назад. Як собака чи кішка! Поки йшла, напоролася вим'ям на щось гостре. Почалося нагноєння, от вона й померла. Але тепер господар, якому я її продав, править: давай назад гроші. Ти спеціально навчив корову, щоб вона додому поверталася. Він думає, що я, напевно, дресирувальник. Що робити?»

Василь довго курив у тамбурі, а вночі вийшов на одній із маленьких станцій. Тих, куди не доходять столичні електрички. ■

НА ПРОЩАННЯ ЧУЄМО З РЕПРОДУКТОРА ПІСНЮ:

«ЖМЕРИНКА — МІСТО МОЄ. ДОБРЕ,
ЩО ТИ Є!» СХОЖЕ, АВТОР ЦЬОГО
ГІМНУ БУВ ЦІЛКОМ ЩИРИЙ

сити всю місцеву міліцію. Передбачаючи цікаву пригоду, з нетерпінням чекали, але, на жаль, більше ніхто так і не підійшов. Зате ми зустріли Остапа Бендера.

Великий комбінатор — себто монумент йому — стоїть в оточенні семи стільців, а восьмий, з відламаного ніжкою, тримає в руці. Пам'ятник спорудили в 2001 році за підтримки міського голови Віктора Жеребнюка та благодійних внесків громадян. Можна не сумніватися: внески робили охоче, адже, якщо вірити Ільфу

На прощання чуємо з репродуктора пісню: «Жмеринка — місто моє. Добре, що ти є!» Схоже, автор цього гімну був цілком щирий.

КУДИ НЕ ХОДЯТЬ ЕЛЕКТРИЧКИ

Пересіли в ще одну електричку, просякнуту все тими ж «соціальними» ароматами. Шлях проліг до одного з найменших обласних центрів України — Хмельницького.

Чогось особливого тут не побачили: чисто, затишно, камерно, зелено. Вулицями ходять студентки й студенти, п'ють пиво, спілкуються.

ПОГЛЯД

Життєдайні ПІРІЖКИ

18 РОКІВ ТОМУ Я ЖЕБРАЛА НА ВОКЗАЛІ В РОМОДАНІ

Червневої ночі 1995 року на вузловій станції Ромодан на Полтавщині поміж підозрілими стомленими чи просто сонними пасажирами ходила й жебрала худюща мала студентка з рудим хвостом і в драних джинсах. Це була я. Екзаменаційна сесія висмоктала всі сили й гроші. Вишкребаних залишків того, що давали батьки, й сміховинної стипендії мало вистачити на квиток на дизель «Київ – Полтава».

Пам'ять, яка довгі роки намагалася взагалі стерти цей епізод, не зберегла причини, чому я на нього не сіла. Здається, того дня дизель скасували. Я поїхала на чому Бог послав до Ромодана, сподіваючись пересісти на інший потяг там, але по приїзді з'ясувалося, що на другий квиток моїх купонів уже не вистачить. По дорозі до мене прибилася якась хіпушка з Харкова, яка опинилася в подібній до моєї ситуації, тільки ще й в одній майці серед хоч і літньої, та все ж ночі. Я позичила їй свій чорний гольф, і ми сіли на лавку, посеред чийось клумаків, думати думу. Думалося таке: наступний приміський поїзд, де не стоїть у дверях провідниця-цербер, і тиме годині о десятій ранку. Можна сісти на нього й забарикадуватися в туалеті до Полтави. Але що реально станеться? Чи не викинуть нас за шкірку в Миргороді? І що тоді? Чекати на дизель, у який контролери через переповненість просто не влязять? Середина 1990-х для дизеля «Полтава – Київ» була, як мені видається, шляхом на Голгофу. До того було таке, що веселий зелений дизель довозив людей зі столиці України до її серця за вісім годин; люди читали книжки й газети, лупили варені яйця, їли по сезону редиску, знайомилися, навіть знаходили спільних родичів. Із Києва до Полтави везли гостинці: «Фанту», «Пепсі», київський житній хліб. Із Полтави до Києва везли торбу: сало, ля-

СВІТЛАНА ПІРКАЛО
письменниця, Лондон

щів, домашню ковбасу. В тамбурах курили мужики, у вагонах тітки в хустках вимагали «закрити окно, бо дмьоть». І раптом наш дизель прирекли на мучеництво. Одна за одною позникали дермантинові обшивки сидінь, потім – поролон під ними, а потім – і самі дерев'яні дошки, лишивши одні металеві рами. Кількість квитків чомусь перестала бути фіксованою, і щоб потрапити в дизель, я просила хлопців закинути мене через вікно ще до його зупинки. Через те ж вікно кремезні мужики закидали торби: в 1990-х усі заметушилися й кудись поїхали з мішками, відрами, клейончастими сумками, здавалося, всім треба було в інший кінець країни. Дизель сповільнився до дванадцяти годин. У ньому сиділи на торбах, стояли, висіли в тамбурі. Побільшало п'яних і голодних, з'явилися перші торгівці непотребом – збірками анекдотів, сумками, прищипками, газетою «СПІД-інфо». Зажебрали сліпі, німі, каліки. Дизель плакав і хрипів від такого

знуцання своїх діточок, своїх пасажирів, але тягся далі, хоча почав пропускати дні. Дизель довів би мене додому, якби тільки міг. Але його в той день скасували – і ось я в Ромодані посеред ночі. Від утоми й голоду хіпушка задрімала. А я пішла просити по бабах. Баби сиділи групками, оточені клунками, торбами, замотані в хустки, попри літо, і при моєму наближенні замовкали й стискали губи. Я казала: «От, ми студентки, не хвата зовсім трійки на білет». Баби незмигну й мовчки дивилися перед собою, не вдалину, а близько, від чого очі в деяких скошувалися. Я йшла до наступних бабів, ті так само виставлялися на невидиму стіну, якою вони колективно відділяли мене й мою потребу від свого клункового баб'ячого світу. А мене заливали злість і відчай. Чому я тут, чому я жебраю в якихось бабів, які, мабуть, ненавиділи й кляли своїх свекрів, дітей і сусідів, від отрути розпухли і везуть її тепер ще не повністю проклятим родичам, які навіть не вважають мене гідною людського слова «ні»?

Але хоч тушкою, хоч опудалом, а їхати треба. Гідність мою вже попрано, то я взялася за хитрість. У черзі по квитки я знайшла підпилого, але з вигляду добродушного сільського дядька, який якраз ліз рукою в кишеню. Він вислухав мою проблему, витягнув руку зі стосиком грошей – мабуть, продав урожай полуниці, й дав удвічі більше, ніж я просила. Дядько сказав, що часи тяжкі, дітям, хоч і чужим, треба помагати. Я купила квиток на «проходящий» пасажирський поїзд собі до Полтави, сонній хіпушці до Харкова, і ще два жирні, життєдайні піріжки. Зараз із Лондона до Полтави я дістаюся за трохи більше, ніж дев'ять годин, включно з літаком, таксі й швидким поїздом із м'якими сидіннями, чистими вибиральними й бутербродами. Дизеля вже немає.

МИТРА й шабля

У 1620-МУ ГЕТЬМАН САГАЙДАЧНИЙ РАЗОМ ІЗ ВСЕЛЕНЬСЬКИМ ПАТРІАРХОМ
ВІДНОВИЛИ ПРАВОСЛАВНУ ІЄРАРХІЮ В УКРАЇНІ. ЧЕРЕЗ 30 РОКІВ ЦЯ
ДЕТЕКТИВНА ІСТОРІЯ ПРИЗВЕЛА ДО УТВОРЕННЯ СВІТСЬКОЇ ДЕРЖАВИ
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

АВТОР: КАТЕРИНА ЛИПА

Берестейська унія 1596 року поставила православну церкву на межу існування: більшість верховного духовництва на чолі з митрополитом Київським схилилися до союзу з римо-католицькою церквою. Найперше, чого в цій ситуації потребувало православ'я, — це відновлення організаційної структури церкви. Взагалі унійний (єкуменічний) рух розпочався чи не від самого моменту розколу християнської церкви на Східну і Західну й нічого поганого у цих об'єднавчих ініціативах не було. Вищі ієрархи Русі, які перейшли в унію, не були підлими зрадниками — вони чинили за переконаннями і вважали, що роблять все для блага вірян.

блі. Кров пролилася з обох сторін. Але спочатку на захист православної віри стала шляхта, яка спробувала діяти законними методами: вимагати відповідних ухвал сейму. Діпазон виступів на сеймах був щонайширший: від старанно підготованої аргументації на користь повернення рівноправ'я православним до нервового галасу й порпання в брудній білизні [див. Парламентські хроніки].

БРАТСТВА — ПРАВОСЛАВНА ПРЯМА ДІЯ

Парламентські методи не допомогли, тож люд на місцях почав боротися за свободу віросповідання самотужки. Дієвим засобом протистояння унії було заснування у великих містах церковних братств. Ці добро-

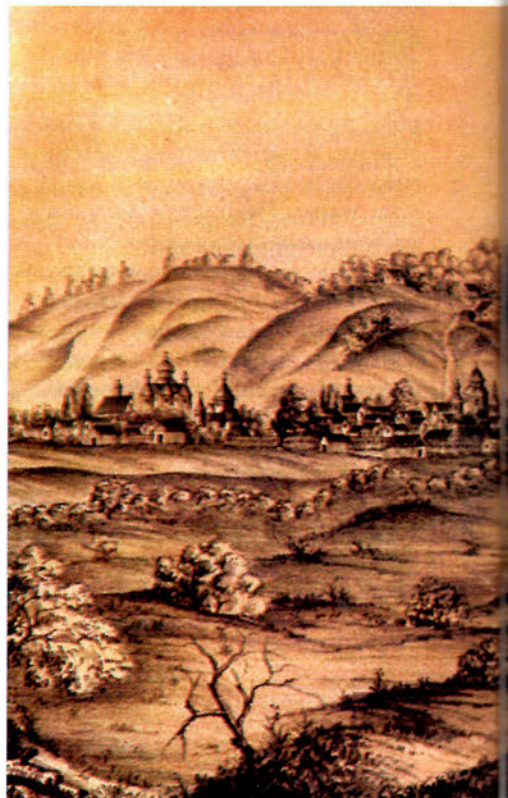
уніати в Києві навіть писнути боялися, адже, на відміну від шляхти чи міщан, козаки діяли методами, що перебували на межі закону й час від часу цю межу переступали. Наприклад, коли уніатський місцеблюститель київського митрополичого престолу Антоній Грекович в ультимативній формі закликав священників та вірян на молитву до Софійського собору, православні панотці заявили, що самі не підуть і парафіянам забороняють. Для більшої надійності якийсь козак Петро із своїми людьми зупиняли народ на підходах до храму. Грекович подав до суду. Невдовзі невідомий козак стрельнув в уніата з мушкета, коли той вийшов на ганок власного будинку,

ІЯКИЙСЬ КОЗАК ПЕТРО ЗІ СВОЇМИ
ЛЮДЬМИ ЗУПИНЯЛИ НАРОД НА
ПІДХОДАХ ДО ХРАМУ. ГРЕКОВИЧ
ПОДАВ ДО СУДУ. НЕВДОВЗІ
НЕВІДОМИЙ КОЗАК СТРЕЛЬНУВ
В УНІАТА З МУШКЕТА

КРОВ ЗА КРОВ

Протягом двох поунійних десятиліть опір православних наростає, а прибічники єднання з Римом та королівська адміністрація закручували гайки — конфлікт тривав і ставав дедалі жорстокішим. Королівський універсал 1596 року офіційно віддавав всі вищі церковні пости і пов'язані з ними прибутки уніатам. Нижче духовництво та православний люд, які зазнавали чимраз більших утисків, не бажали з цим миритися. Поки уніатські й православні богослови гаряче дискутували, влада заходила насаджувати унію силою, гарячі голови взялися за кий, а потім і за ша-

вільні об'єднання міщан організували взаємодопомогу православних у життєвих та професійних сферах, підтримували шкільництво, фінансували локальні церковні потреби: замовляли ікони, збирали кошти на будівництво храмів. Найбільше пощастило київському Богоявленському братству, що квартирувало на купецько-ремісничому Подолі: воно розташовувалося відносно близько від Січі і за потреби братчики могли розраховувати на збройну допомогу. А після того, як гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний офіційно вписався до братства з усім Військом Запорозьким,

але не поцілів. Звісно, стрільця не знайшли. Антоній Грекович не зрозумів попередження й на початку 1618 року спробував захопити давній і багатий Михайлівський монастир. Терпець громадськості увірвався: козаки (знову ж таки неопізнані) витягли Грековича з дому й утопили в Дніпрі — «під лід підсадили води пити», як своєрідно жартували у тогочасному Києві.

Але подібні дії не вирішували головної проблеми: без легітимної ієрархії православна церква була приречена.

ШАНС ІЗ ЄРУСАЛИМА

У 1618 році з'явився шанс поновити православну ієрархію на українських землях. Саме тоді до Московії прибув патріарх Єрусалимський Теофан. Метою його подорожі було висвячення на Патріарха Московського тамтешнього митрополита Філарета. Теофан мав повноваження, надані йому Вселенським Патріархом Тимофієм, «справувати всі архієрейські справи у підлеглих царгородському патріархові єпархіях». Тобто в Україні також. Оскільки подорожували у ті часи неквапно, то й відпочивали після подорожей довго. Патріарх Теофан затримався у Москві на тривалий час — достатній для того, щоб встигло над'їхати ко-

зацьке посольство, очолене Петром Сагайдачним. Про що домовлялися гетьман з Патріархом і як у Москві дивилися на недавнього завойовника, нині невідомо. Однак подальший перебіг подій свідчить про те, що козаки мали план відновлення православної ієрархії та запросили східного гостя до Києва.

Коли влітку 1619 року патріарх Єрусалимський закінчив свої справи у Московії і вирушив додому, на кордоні України його зустріла почесна варта — козацтво на чолі з самим гетьманом Сагайдачним. З надзвичайними почеснями, під звуки сурм і литавр, високого гостя повезли до Києва. Тут йому влаштували таку розкішну гостину, що Теофан радо розслабився і вирішив деякий час відпочити у приємному місці, приймаючи дарунки від городян, роздаючи ставропігійні грамоти церковним братствам різних міст і розважаючись інтелектуальним спілкуванням з місцевим духовництвом.

ПАТРІАРХ МІЖ ДВОХ ВОГНІВ

Та невдовзі над головою патріарха почали збиратися хмари. Як не дивно, очільники Речі Посполитої навіть гадки не мали, що йдеться про висвячення православної ієрархії — агентура, вочевидь, не спрацювала.

Те, що єрусалимський гість занадто довго і тісно спілкувався з козацтвом, драгувало і викликало щонайменше цікавість. Отже, невдовзі у керівних колах почали дедалі більше говорити про шпигунську місію патріарха Теофана. Одні вважали, що він працює на московського царя, другі — на турецького султана, а третім ввижалось, буцімто Теофан є подвійним агентом, тобто шпигує на користь обох заклятих ворогів Речі Посполитої. Щоб вияснити це докладно, треба було допитати патріарха. Та як взяти на допит священика, який перебуває на території, контрольованій Запорозьким Військом і всюди з'являється у супроводі величезних підрозділів озброєних по саме нікуди козаків? Патріарху почали м'яко натякати, що, мовляв, час би вже й додому. Вертатися йому пропонували у супроводі почту з польських жовнірів через Кам'янець-Подільський. А щоб надихнути Теофана швидше пакувати валізи, до Києва надіслали королівського коморника (представника виконавчої влади) Щесного Почановського.

Козаки та київське духовництво захвилювалися, що всі дипломатичні зусилля та представницькі витрати можуть виявитися даремними. Тож запорожці з максимальною ввіч-

Вид Києва, мальований голландцем Абрагамом ван Вестерфельдом 1651 року. В центрі — Богоявленський монастир (ще дерев'яний)

Елисей Плетенецький – архімандрит Києво-Печерської лаври

Мелетій Смотрицький – архієпископ Полоцький

ливістю, але цілком прозоро натякнули Теофанові на те, що виконати посадові обов'язки йому таки доведеться: «Не був би патріархом, не був би добрим пастирем, не був би намісником Христа й апостолів, якщо б не посвятила твоя святість народові руському митрополита і єпископів, особливо, коли знайшов нас гнаними і без пастирів, і ми навіть боїмося, щоб за цей спротив не вбив тебе на дорозі цієї подорожі в ім'я Христа який лютий звір».

Патріарх зрозумів, що потрапив у серйозну халепу: доводилося вибирати між можливістю опинитися у королівській в'язниці за шпигунство та перспективою залишитися без козацького ескорту в подорожі через контрольований Ордою степ і наразитися на «випадкову» стрілу чи «лютого звіра». Дратувати польського короля подальшим перебуванням у Києві Теофан теж не хотів, тому виявив лояльність і зібрався в дорогу з королівським коморником. Висвячення нової православної ієрархії опинилося під загрозою.

ТАЄМНЕ ВИСВЯЧЕННЯ МИТРОПОЛИТА

Та не судилося патріарху залишити Україну, не виконавши домовленостей. Не встиг достойник із конвоем дістатися Білої Церкви, як до Почаївського примчав гонець із звісткою про страшну поразку польського війська у битві з турками під Цецорою. Королівський коморник швиденько покинув високого гостя

на руки козацького полковника Богдана Кизима, який саме опинився поблизу, і разом із жовнірами рвонув на захід. Кизим негайно повернув патріарха до Києва, де почали прискореними темпами готувати висвячення ієрархів.

Чимало людей вважають, що висвячення православної ієрархії відбувалося або у розкішному Богоявленському соборі, зруйнованому більшовиками у минулому столітті,

або навіть у невеличкій церкві старого академічного корпусу сучасної Києво-Могилянської академії. Насправді ж цих споруд у 1620 році ще не було. За п'ять років, що минули від часу дарування київською шляхтянкою Галшкою Гулевичівною ділянки під забудову, було зведено лише найнеобхідніші для діяльності Братського монастиря дерев'яні будівлі, серед них – і Богоявленську церкву. Муровані споруди з'явилися згодом за прямої фінансової участі митрополита Петра Могили, а ще пізніше на місці невеличкої церкви гетьман Іван Мазепа фундував величний бароковий собор.

Тож саме у скромному храмі на київському Подолі жовтневої ночі

1620 року в обстановці суворої секретності відбувалося висвячення православних ієрархів. Вікна церкви затулили дошками і завісили цупкими шторами, щоб жоден промінь світла не пробився назовні й не привернув сторонньої уваги. Літургію служили ледь не пошепки, а замість хору був єдиний півчий з почту патріарха Теофана. Тієї ночі ігумена київського Братського монастиря Ісайю Копинського висвятили на єпископа Перемишльського, Йова Борецького – на митрополита Київського, Мелетія Смотрицького – на архієпископа Полоцького. Справа не закінчилася нічною акцією в Києві. Дорогою додому Теофан теж висвячував владик. У Трахтемирові ігумена місцевого монастиря Єзекіїла Курцевича патріарх висвятив на єпископа Володимирського, у Білій Церкві Ісаакій Борискович отримав луцьку єпископську кафедру, а насамкінець подорожі Україною – в Животові Теофан висвятив на єпископа Холмського Паїсія Іполитовича.

Щасливо оминувши Поділля, на яке його так старанно запрошувала королівська адміністрація, патріарх Єрусалимський прибув до прикордонного містечка Буша. Тут він розгрішив козаків за війну проти православної Московії, закликав їх

ВІКНА ЦЕРКВИ ЗАТУЛИЛИ ДОШКАМИ, ЛІТУРГІЮ СЛУЖИЛИ ЛЕДЬ НЕ ПОШЕПКИ, А ЗАМІСТЬ ХОРУ БУВ ЄДИНИЙ ПІВЧИЙ ІЗ ПОЧТУ ПАТРІАРХА ТЕОФАНА

до боротьби з невірними, подякував своїй почесній варті й щасливо перетнув державний кордон, радіючи, що нарешті виплутався з небезпечної ситуації.

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИК

Отже, православну ієрархію було відновлено, й новопоставлені єпископи поквапилися до місць своєї служби. Втім, кожен з них усвідомлював, на яку небезпеку наражається. Адже владик було висвячено напівзаконно: з погляду православної церкви вони були легітимними, а з погляду законодавства Речі Посполитої – зовсім ні. Тож справу ще не було закінчено, а почуватися відносно комфортно й безпечно міг тільки один із свіжос-

печених ієрархів — Йов Борецький був надійно захищений волею киян та шаблями запорожців. Київського митрополита не хвилювало, що король видав наказ заарештувати його та архієпископа Полоцького Мелетія Смотрицького.

Але королеві не варто було робити різких рухів у бік православних. На обрії вимальовувалася серйозна війна з Туреччиною, що загрожувала самому існуванню Речі Посполитої. Без козаків виграти цю війну було неможливо, і переважна більшість католицького загалу це розуміла. Звісно, православні вирішили скористатися ситуацією. У липні 1621 року, поки турецька армія збиралася на війну, до Варшави вирушила делегація на чолі з Петром Сагайдачним та князем-єпископом Єзекієм Курцевичем. Крайніх переговорників годі було шукати. Сагайдачний був відомий лояльністю до Речі Посполитої, прославився у війнах з Московією, а під час останньої кампанії фактично врятував життя королевичеві Владиславу. Князь Курцевич не поступався родовитістю жодному з сенаторів, мав панські манери (на той час це важило багато), а європейською освіченістю перевершував багатьох.

Благородні переговірники знехтували порадою Йова Борецького: той рекомендував пообіцяти королю брати заручників із католицької шляхти, якщо питання легалізації православної ієрархії не буде вирішено негайно. Король повісився більш практично. Він дав слово вирішити проблему одразу після того, як турків буде розбито, й Сагайдачний, як належить лицареві, повірив лицарському слову.

ВІД ВІРИ ДО ДЕРЖАВИ

За пару місяців стараннями козаків величезну турецьку армію вщент розбили під Хотином, їх почали захоплювати величати рятівниками вітчизни. Але поставлену цими рятівниками православну ієрархію ніхто й не думав затверджувати. Для того, щоб дотиснути уряд і легалізувати єпископів, знадобилося більше десяти років. Цього часу було досить для того, щоб всі зацікавлені переконалися — колишні степові добичники стали справжніми захисниками віри і вже не дозволять з неї збиткуватися. Козацтво перетворилося на серйозного політичного гравця, недооцінювати якого було

Таким побачили гетьмана Сагайдачного сучасники

небезпечно. До усвідомлення українцями своєї окремішності та бажання стати третім рівноправним членом «Речі Посполитої двох народів» залишався один крок. До громадянської війни — 20 років. ■

ПАРЛАМЕНТСЬКІ ХРОНІКИ

ЧОРНИЙ ПІАР

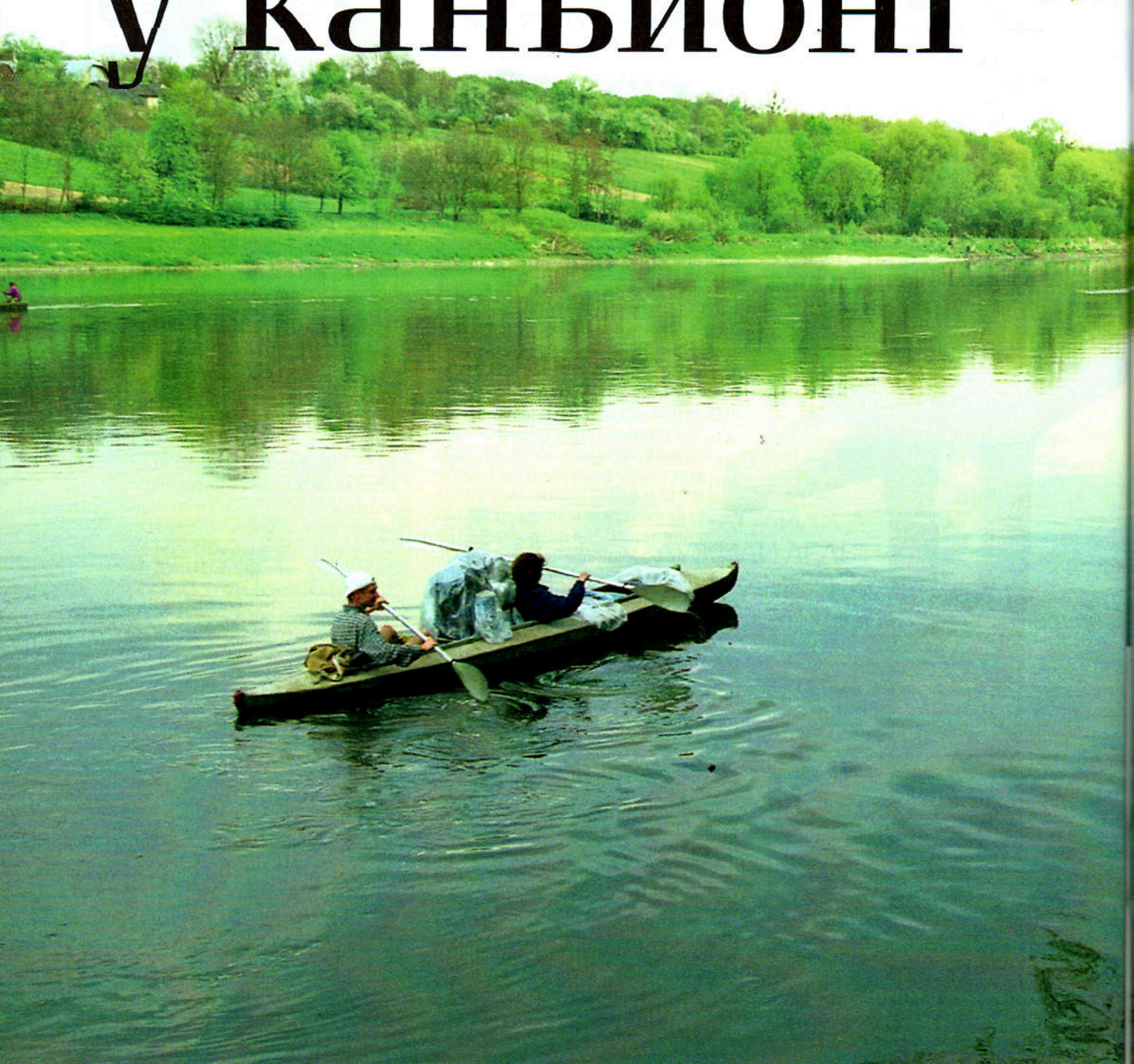
В обороні православ'я українці вдавалися й до незвичних аргументів — мовляв, уніатські єпископи — холопи і злодії

... А ті кривди стаються через те, що ваша королівська милість проти справедливості, проти прав і вольностей шляхетських на престоли владичі ставить людей, незважаючи на їх рід. Хто не знає, що нинішній — як він себе зве, архієпископ полоцький — родом з Володимира, син Кунця шевця, а зробивши з того собі шляхетське прізвище, називає себе Кунцевичем. Хто сього на очі не бачить, що нинішній черемиський владика, прізвищем Шишка, родився зі свинара і рідний брат його батька його і тепер сидить у підданстві київського воеводи? Хто не знає, що володимирський владика — син львівської міщанки Стецькової Моримушиної, який народився за півтора роки по смерті Стецька?... Кому не звісно, що владика холмський — син віленського купця, прізвищем Пакость, що в одного бурмиистра віленського украв кармазин (дорогу тканину — **Тиждень**), і якби не урятував його чернецький клобук, давно був би пішов на шибеницю?

З виступу на сеймі 1620 року православного волинського шляхтича Лаврентія Древинського.

П'ять днів у каньйоні

СПЛАВЛЯЧИСЬ ПО ДНІСТРУ НАПЕРЕДОДНІ ПОВЕНІ, МИ ПИЛЬНУВАЛИ, АБИ БАЙДАРКУ НЕ ПЕРЕЇХАВ ТРАКТОР

АВТОР: АНДРІЙ ШЕВЕЛЬОВ
ФОТО АВТОРА

Позичивши в друзів тримісний «Таймень» (туристична байдарка радянського штибу), я почав шукати річку й веслувальників на два вакантних місця серйозно залатаної брезентової «галери».

Річка знайшлась одразу: помірно стрімкий, як пишуть довідники, Дністер зі стародавніми замками на крутих скелястих берегах. Його найдовший у країні каньйон (близько 250 км) не залишав шансів іншим річкам-конкурентам. З гребцями було важче. Їсти приготовану на багатті їжу й спостерігати дику природу погоджувались майже всі, напинати намет і збирати дрова теж погоджувались, але вже не так охоче. Плюс до того ж п'ять днів гребти веслами, не зважаючи на вітер і втому, обносити пороги й мілини, бути готовим до екстреної евакуації з плавзасобу...

Провівши безліч консультацій, я нарешті знайшов собі компанію. Й за два тижні ми стояли на березі Дністра. Течія виявилася доволі швидкою, значно перевищуючи навіть енциклопедіями очікування. Ми озирнулися в сторону дороги — стареньке таксі, швидко зменшуючись у розмірах, тікало назад до Франківська. Вайлувата корова, припнута на соковитому лузі, підняла голову від паші й здивовано оглянула нас співчутливими очима. Вперед! У бій! ■

Бійниця однієї з Червоноградських веж

Далі течія буде спокійніша, але загалом течія — це дуже добре, бо вона дозволить нам пройти значну відстань, побачити більше фортець, скель, водоспадів, одним словом, отримати більше нових пригод і вражень.

Перші метри, пройдені човном, можна порівняти хіба зі злетом у повітря: те саме відчуття невагомості, свободи й приємної пружності, що не дає тобі впасти, а несе вперед, погойдуючи в такт плавбі. До води навіть не рух — півруху. Ти кладеш

СЛОВНИЧОК

Боксити — осадова гірська порода, що складається переважно з оксидів і гідроксидів алюмінію. Зазвичай червоного або бурувато-коричневого кольору.

Меандр — вигін русла річки. Назва походить від грецької Μαίανδρος — стародавньої назви звивистої ріки Великий Мендерес у Малій Азії.

ЛЕП — лінія електропередачі.

весло, ти у воді, ти разом із нею, але водночас — поза нею: ти сухий, ти знову береш весло, щоб підкорити собі нестримну силу течії!

ДЕНЬ ПЕРШИЙ: ПОДИНОКІ СКЕЛІ

Ми недарма починали подорож ледь не від самого Галича — там, де Дністер лише входить у каньйон. Там, де володарюють пологі луки й поодинокі невисокі скелі, але за день доброго веслування вони поступаються солідним багатометровим стінам, які виникають на поворотах і змушують повертати велетенські маси води.

Зазвичай червонясті від високої концентрації бокситів [див. словничок], надвечір скелі стають уже зовсім багряними, але швидко згасають, щойно сонце сідає за сусідню гору. Витягаємо човен, важкий від набраної кризь старі рани води. Таборуємо під високою горою, вкритою на гребені темною смужкою сосен. Місцеві рибалки пропонують рибу, скаржаться на владу й брак роботи. «Там, нижче, помідори добре родять, а в нас земля слабка, хіба риба в річці добра».

Варимо юшку, п'ємо міцний місцевий самогон, потім чай. Загасивши вогонь, дивимосся на зорі й поодинокі вогні села по той бік Дністра. Праця тут важка, але час глянути вгору є. Бо село так і зветься — Горигляди. Зорі тут надзвичайні — великі й яскраві. Їх напрочуд багато: спокійніші живуть угорі, а мерехтливі й хвилясті ховаються в Дністрі разом із місяцем, що почав сходити ближче до півночі, утворюючи на воді незвичні зигзаги і сцява.

Вночі прийшли хмари, подарували сирій ранок, спрагу й легкий дощик на шляху до найближчого потічка. Тому що за всієї поваги до Дністра, воду на харч брали тільки джерельну або криничну.

ДЕНЬ ДРУГИЙ: ДІВЧИНА З ВЕСЛОМ

Поснідавши, ретельно заклеїли старі латки й упевнено попливли далі. Дністер почав крутитися, мов вуж. Інколи, так нам здавалося, ми пливли назад, але наступний меандр [див. словничок] знову вивертав нас майже на 180 градусів, тому ми й покинули пильнувати за напрямком руху, віддаючи навігацію дністровській течії.

Кожен поворот приносив нові чудернацькі скелі, які більшали й видовжувалися, інколи простягаючись на кілька кілометрів. Учорашні луки змінилися лісом. Дністер ширшав, але там, де скелі підступали впритул до води, раптово стискався, пришвидшуючись у намаганні проскочити на вільний простір.

Швидше калатали й наші серця. Чи то від надлишку адреналіну, чи від учорашньої оковитої мучила спрага. По полудню вона стала нестерпною, але на обрії не видно було жодного села чи розпадку, здатного подарувати бодай невеликий струмок або джерельце.

Нарешті ми побачили біля берега шмат заліза, що колись слугував причалом, і кілька хатин у затінку ряних дерев. Від протилежного берега відплив човен, у ньому дівчина років чотирнадцяти граційно навстоячки (!) помахувала чималим веслом.

— Фізкультурною займаєшся? — пожартував я.

— Мама по городину відправила, — серйозно відповіла дівчина й, полишивши човен і весло, зникла поміж дерев.

Йти проти течії добру сотню метрів, щоб набрати городини?! Мама відправила... Може, вони і в школу так плавають? Другий день на Дністрі, а щось жодного мосту не пригадую, тільки труби величезні плигають з одного берега на інший і ЛЕПи [див. словничок] дроття тягнуть за обрій, лишуючи за собою широку смугу від винищеного лісу.

Після привалу ми запливли в геть дикі місця, довкола —

Червоноградська Фортиця

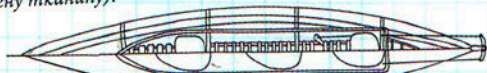
Техніко-тактичні дані байдарки «Таймень»

Типовий розмір тримісної байдарки:
довжина – 5,7 м, ширина – 0,88 м, висота – 0,4 м.
Цей плавзасіб простий за конструкцією,

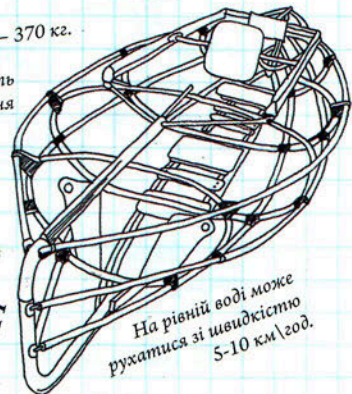
швидко збирається і розбирається, має дві основні частини – «кістяк» або ж каркас і «іхуру» (прорезинену тканину).

У зібраному стані має габарити
1,42 м х 0,45 м х 0,35 м. Важить 40 кг.

Корисна вага, яку
витримує на плаву – 370 кг.

Є можливість
встановлення
вітрила.

На рівній воді може
рухатися зі швидкістю
5-10 км/год.

ЧЕРВОНОГРАДСЬКА ФОРТЕЦЯ

розташована на високому виступі в каньйоні річки Джурин, притоки Дністра. Нещодавно її обриси з'явилися на рекламних матеріалах Євробачення

**ПЕЧЕРИ МОНАХІВ
ВІДЛЮДНИКІВ**

у селі Летячі утворені самою природою. Від них, розташованих на високому скелястому березі, відкривається чудова панорама каньйону

ГАЛИЧ – перша столиця галицького князівства. У 12-13 ст. був одним з найбільших міст слов'янського світу. Протягом останніх століть набув приємного шарму, притаманного невеличким галицьким містечком

ХМЕЛІВКА СТІНКА

розташована неподалік Червоної гори – там, де Стрипа впадає у Дністера. Дивлячись на неї, мов за книгою, можна вивчати історію земних надр протягом 400 млн. років

Так виглядав Дністер напередодні шалених злив...
За тиждень-другий вода спаде,
й ріка повернеться у ці ж береги

жодних доріг чи вигонів, натомість багато густого лісу. Ліс дихає прохолодою і тріщить тисячами пташиних голосів.

Траплялося, ми полохали тонконогих чапель, здавалося, що зараз із лісу вийде щось таке велике й грізне. І справді, раптом зі страшним тріскотом з-за дерев виринула... корова! За нею — ще дві, тоді почулися міцні матюки, а за мить вибіг невеличкий чолов'яга з дрючком у руках.

Зупинилися на ніч біля чудернацького, порослого мохом водоспаду, що нагадував величезний гриб. Вода збігала з нього тонкими сріблястими струнами. А з-під гриба було видно веселку, яка дугою зависла над Дністром. Але втома бере своє. Жодних думок про юшку й споглядання неба.

ДЕНЬ ТРЕТІЙ: КИТАЙСЬКА АКВАРЕЛЬ

Ранок зустрів нас рясною росою й густим туманом, що повільно сповзав зі скель. Згодом з нього виринули кілька рибальських човнів.

Пейзаж нагадував китайську акварель. Ми ж у тумані знайшли сонячний рай — чималу плантацію ягід на схилах соснового лісу.

Близько обіду допливли до чудернацької вежі неподалік селища Раковець. Вона скидається на сванську — така ж висока й сіра, з невеличкими отворами для ведення бою. Поруч — новітня потвора — ретранслятор, що дав сподівання на

дав, як їхню байдарку десь у цих краях ледь не переїхав трактор, який мчав просто через річку, з правого берега на лівий.

Разів зо три ми сідали на міліну — і це при тому, що осадка в байдарки практично нульова. Аж ось потужне тіло ріки розтеклося на три рукави. Лівий видався найбільш повноводим, але за кілька секунд підступна мілина знову зупиняє нас, різко розвернувши човен.

ДОПЛИВЛИ ДО ВЕЖІ НЕПОДАЛІК СЕЛИЩА РАКОВЕЦЬ. ВОНА СКИДАЄТЬСЯ НА СВАНСЬКУ — ТАКА Ж ВИСОКА Й СІРА, З ОТВОРАМИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БОЮ

мобільний зв'язок, адже спіймати сигнал у каньйоні доволі важко. Але, видно, мій оператор ще не доплив до Раковця.

Дністер відчутно ширшає і, як не дивно, мілкішає. Знайомий розпові-

ДЕНЬ ЧЕТВЕРТИЙ: ШТОРМ

Підсохле на ранок днище невблаганно нагадувало про солідний до-свід човна. Ще раз перевіривши проклеєні шрами, занурюємо байдарку в воду. Мапа підказувала, що

до обіду маємо пройти повз Червону гору. Неоригінальна назва з огляду на те, що добра половина гір довкола червоні. Це — найтепліша частина каньйону з унікальним кліматом, рекордною кількістю сонячних днів і високою температурою. Кажуть, навіть сніг узимку в цих краях не лежить довго.

Ось виринула висока й гостра, немов акулочий плавник, гора. Вона стоїть наче навкис, підрізаючи Дністер і змушуючи нас брати праворуч. У бік відходить інший каньйон — його дном тече бурхлива Стрипа, ми бачимо її останні метри. Бачимо, як, віддавши враз свої води, Стрипа стає Дністром, його частиною, безіменним додатком, що разом із сотнями інших приток врешті-решт розчиниться в Чорному морі.

Після обіду зібралися хмари, спека щезла. Натомість вітер підняв хвилі на відчутно поповнілому Дністрі. Енергійно веслюючи, ми поволі просуваємося вперед. Як навмисне, вітер б'є в обличчя, раз у раз сильні-

шає, намагаючись відкинути нас назад. Човен високо задирає носа, щоб потім гойднутися донизу разом із хвилею.

У цю мить ізсереди судна вичавлюється тривожний металевий стогін. Це алюмінієвий каркас байдарки — якщо він розкладеться, замість човна ми отримаємо шмат брезенту. На річці вже справжній шторм, аж не віриться, що ми пливемо тим самим Дністром: якась інша ріка вкупі з вітром нас тепер шматує!

Ризикуючи перекинутися, підставляємо борт хвилям і чимдуж пливемо до берега. Розкладаємо намет на березі, на обійсті пана Петра. В нього дві доньки: одна — в Києві, друга — в «Гішпанії», файний яблуневий садок і собака, який буде охороняти наш намет уночі. Інакше Петро дуже образиться!

Виявилось, ми таки дістались Устечка, яке було одним із варіантів закінчення водної частини подорожі. Звідси добре вибиратися на трасу, є непоганий зв'язок... А за

три кілометри — Червоноградська фортеця і найбільший рівнинний водоспад України. Але це все завтра, а поки — треба пригостити ковбаскою Петрового цуцика й мерщій спати.

ДЕНЬ П'ЯТИЙ: ВОДОСПАД

...Затяжний дощ тримає в наметі. Під його акомпанемент пригадуємо бурхливі моменти походу, снідаємо й, віддавши речі Петрові, йдемо мальовничим лісом у напрямку Нагорян. Перемастившись болотом, дістаємося потужного водоспаду (16 м заввишки і 5-6 м завширшки) і замаскованої піонерським табором фортеці. Дощ і підліткові графіті на фортечних мурах трохи псують настрої. Обіцяємо одне одному неодмінно повернутися сюди із сонцем. І до тебе, Дністре, теж. А велика липнева повинь навряд чи зможе відлякнати від Дністра справжніх поціновувачів байдарочного екстриму: у них з'являться нові об'єкти для споглядання. ■

СОЛОНІ ласощі

ПРАВИЛЬНО ВИБРАТИ СУШЕНУ РИБУ – ЦЕ СПРАВЖНЄ МИСТЕЦТВО

АВТОР: РОМАН КАБАЧІЙ

У нагороду за привезений мною диплом про вищу освіту моя мама не захотіла, за порадою сусідки, різати козеня. Натомість вона купила платанку – малосольного лясца. Його ми залюбки з'їли, закушуючи свіжими помідорами й хлібом. Тож якщо хтось вважає, що сушена риба – така собі малосерйозна закуска до пива, він дуже помиляється. Справжня тараня – це справжня їжа.

Втім, останнє віяння в Україні – все подавати й споживати в «цивілізованому вигляді» – солоній рибі тільки шкодить. Навіть дивитися на кістляві трушки заморожено-засолено-закопчених лясців за склом вітрин магазинів трохи лячно. Адже після соління рибу кількаразово вимочують, а потім сушать на сонці. У стані готовності вона не потребує -20°C. Бо завдання солі, що лишилася в рибі, – надавати їй смак, а не виморожуватися рясною висипкою на риб'ячій лусці.

Не краще, коли ви купуєте того самого лясца в щільній вакуумній упаковці. Це воістину «риба в мішку»: навіть свіжа дата виготовлення часом не гарантує якісної

риби, майстри приготування тарані стверджують, що кожна риба після соління «поводиться індивідуально». І коли вона почне псуватися – то її (а особливо її риб'ячої голови, з якої, як відомо, все починається) особиста справа. Тому якщо ви вирушаєте по справді якісну сушену рибу – ласкаво просимо на ринок!

ПРОБА ПЛАВЦЯ

У Херсоні, який справедливо пишасте своєю сушеною рибкою, на ринку її прийнято куштувати. І, що характерно, якщо вам не сподобається, маєте цілковите право не купувати. Особливо це стосується згаданих на початку платаних лясців, термін придатності яких вимірюється кількома днями. Для непосвячених: платанка має таку назву від способу приготування: лясца «розплатують» разом з головою на дві половини так, щоб він міг спокійно лежати на столі обома своїми боками. Засолюють невеликою кількістю солі, тому до Києва влітку з Херсона таке щастя не довести. На відміну від «нормального» в'яленого лясца, якого може вистачити на добру компанію, з кілограмовою платанкою можете «розправитися», за бажання, й самостійно.

У Києві дають на пробу меншу рибу – плотву або ж тараньку, відриваючи від неї плавничок з-під зябер – найсмачніше, як на мене, місце. Але це вже залежить від особистого смаку.

Та яка б не була рибка смачна, перед тим, як купувати, її обов'язково потрібно понюхати. Одне отруєння може відбити охоту від солоні риби на все життя. Тим же, хто не купує тараню та її різновиди принципово, може лише поспівчувати.

Їсти ж тараньку також треба вміти.

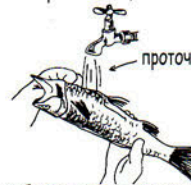
ЯК ЗРОБИТИ ПЛАТАНКУ?

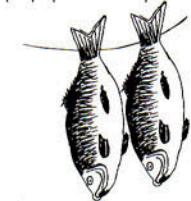
рибу розрізають гострим ножом вздовж хребта від голови до хвоста так, щоб нутрощі випали самі собою

рибу складують у невелику посудину шарами і пересололюють, солимо одну добу

потім рибу промиваємо проточною водою

і ввішуємо просушитися хвостами догори на протязі у тіні на день, захистивши від комах сіткою або марлею

ПРИВАКА ПЛАВНО ІЦІ

ІСТОРІЯ

Чумацька їжа

Без солоні риби життя наших предків неможливо було уявити. Її розвозили на своїх мажах по всій Україні чумаки, заготовляючи в пониззі Дніпра, а пізніше й на Кубані. За історичними даними, тільки кубанці вилловлювали за рік близько 5 млн штук тарані. Оскільки морозильників людство на той час не придумало, для зберігання риби використовували сіль. При цьому рибу, як правило, не чистили.

ПРИСУШЕНЕ ЧИ ПРИВ'ЯЛЕНЕ?

Любителі солоні риби поділяються на два види. Одні – це очі полісувати достатньою кількістю прив'яленого м'яса лясца чи товстолаба, інші – «посмоктати» присушені кісточки невеличкої тараньки: бичка чи плотви. За таким принципом можна визначити й типи риби, за якими полюють її любителі. Тож якщо ви віддаєте перевагу дещо «мокруватій» рибі, вам можна сміливо купувати непатраного в'яленого лясца, плотву, чехоню (остання, попереджую, нерідко просто «стікає» жиром), жереха (інша назва – білізна). Якось його мені на

Цей в'ялений осетр був придбаний **Тижнем** за 100 грн і з'їдений за 5 хвилин

ГРАФІКА: ПАВЛО НІЦ

базарі настійливо радив один колоритний дід, доводячи, що м'ясо хижака набагато ліпше будь-якого «мулоїда». Скажу чесно: не переконав.

Якщо ж ви побоюєтеся недосоленого-недосушеного м'яса, яке часом ще й тхне тим-таки мулом, то для вас — невеличка сушена тараня, патрані лящі, судаки (їх м'ясо ніжне й вишукане), добре висушена плотва з ікрою, морські й річкові бички.

Окрема категорія — це сушена таранька. Говірки продавщиці не-

нань і теж обирають «свіжу тараньку».

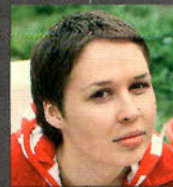
...Якось довелося взяти через кордон Євросоюзу гостинець: рідне українське сало з Бесарабки, а також два лящі з дому для друзів-студентів. Як відомо, на територію Європи заборонено ввозити будь-яку продукцію тваринного походження. Все м'ясо, молоко, сало, ковбаса мають викидатися у смітник, навіть коли це дбайливо покладений на канапку шматок шинки. Як не маскувався, польська практикантка на митниці таки відкопала в

ЧАСТИНА ЛЮБИТЕЛІВ ДОБРЕ ЗАСУШЕНОЇ РИБИ ТЕЖ ОБИРАЮТЬ «СВІЖУ ТАРАНЬКУ» — ЖИРНУ, ЛЕДЬ ПІДСОЛЕНУ, НЕРІДКО З КРОВ'ЯНИСТИМИ ТКАНИНАМИ

рідко закликають купувати «свіжу тарань», тобто ледь підсолену, нерідко з кров'янистими тканинами і, передусім, жирну. Як не дивно, частина любителів добре засушеної риби відходять від власних переко-

бездонному рюкзаку й сало, й рибу. Щодо сала, то його відправили в смітник. А от засушеного ляща дівчина, а також усі її колеги, бачила вперше в житті, тож пропустила на територію Євросоюзу безперешкодно. ■

Плюватися лускою

Вона купувала чебуреки в засмаглих хлопчиків, купувала пиво і сушену рибу, розмовляла з сусідками, розмовляла з сусідами,

пригощала їх сушеною рибою, плювалася в море лускою. Галіна, казав Валентин Геннадійович, навіщо ж Ви едіте сольону тарань? А пиво п'єте, як мужик, їй-богу. Дивиться протівно! А Галя презирливо кривилась, фоскала і з підкреслено байдужим виглядом відверталася в інший бік. Мені смакує, а Вам яка різниця, неохоче цідила вона. Ви мені хто, щоб вказувати? Я нікому нічого не винна. Захочу — буду купатися голюю і пити горілку з пляшки!

Софія Андрухович,
«Сьомга»

“

Порушник спокою Олександр Алієв (ліворуч) на початку сезону проявляє неабияку активність

ФОТО: UNIAN

ШИЛО на МИЛО

ФУТБОЛЬНИЙ СЕЗОН В УКРАЇНІ РОЗПОЧАВСЯ З УТРАТ «ШАХТАРЯ»
І ПЕРЕЖИВАНЬ «ДИНАМО»

АВТОР: Владислав Головахін

Чемпіонат традиційно стартував матчем за Суперкубок України з незмінним складом учасників — київським «Динамо» й донецьким «Шахтарем». Оскільки зустріч відбувалася в Пол-

таві, її поспішно і, як виявилось, даремно охрестили «Полтавською битвою». Битви не вийшло — максимум м'ява сутичка. Децю поживив гру красень-гол Артема Мілевського. «Гірники» із відповіддю не забарилися: ще в першому таймі

Дмитро Чигринський відновив паритет. У серії пенальті сильнішими виявилися «помаранчево-чорні».

Гучну сенсацію на початку вітчизняної першості створило керівництво «Дніпра». Власник клубу Ігор Коломойський поставив перед

командою завдання завоювати мінімум «срібло», аби потрапити до Ліги чемпіонів. Щоправда, шеф не опустився до уточнень, яким чином команда це робитиме. Тим більше, що протягом літнього міжсезоння дніпропетровці на трансферному ринку жодної активності не проявили.

ОГНЕН І БЕТОН

Зате очікувано відірвалися на спортивному шопінгу українські гранди. Об'єктом запальної суперечки став гравець збірної Хорватії Огнен Вукосевич, якого на батьківщині називають не інакше, як хорватським Гатгузо. Учасник Євро-2008 віддав перевагу столичній команді і підписав з нею чотирирічний контракт. Фінансові деталі угоди наразі не розголошуються, але експерти вважають, що сума коливається в межах від €4,5 до €6,5 млн. У цій гонитві-переслідуванні «Динамо» випередило не лише «Шахтар», але й шотландський «Селтик».

Оборонні редути «біло-синіх» підсилюються завдяки бразильцю Бетау – 24-річний південноамериканський захисник, до якого вже прилипло прізвисько Бетон, переїде на береги Дніпра щонайменше на п'ять років. Атакувальна потужність команди має зрости за рахунок латвійця Маріса Верпаковскіса, котрий повернувся з оренди, та нігерійця Емануеля Окодуви, останнім клубом якого був бельгійський «Жерміналь».

А ось «Шахтар» свої витрати не приховує. Найважливіше придбання команди – молодий нападник збірної Болівії Марсело Морено Мартінс – потягнуло на €9 млн. Колишній голеадор бразильського «Крузейро» покликаний замінити Крістіано Лукареллі й скласти конкуренцію в атаці не завжди стабільним Олександрові Гладкому та Брандао. Спробує щастя в Донецьку й один із найкращих українських снайперів – Євген Селезньов, який залишив столичний «Арсенал». З «Бохума» до «Шахтаря» повернувся Олексій Белік – під час шестимісячної оренди в Німеччині він слави не зажив і, ймовірно, дуже старатиметься, щоб довести свою спортивну спроможність тренерському штабові. Враховуючи ліміт на легионерів, «гірники» уклали угоди і з перспективними співвітчизниками: воротарем Рустамом Худжамовим

(офіційно його купили у ФК «Харків» за 582 тис. грн) і трьома захисниками – Артемом Федецьким, Миколою Іщенком, Олександром Чижовим.

Чергову «Оksamитову революцію» затіяв донецький «Металург». Щосезону команда кардинально змінює свій склад і фінішує в другій половині турнірної таблиці, хоча має бюджет на рівні третього-четвертого клубу України. Цього разу «Металург» перевершив усіх, представивши одразу дев'ять новачків: чотирьох наших і п'ятьох іноземців. Останні можуть слугувати наочною ілюстрацією до тези про дружбу народів, яка «не просто слова, а правда жива». Болгарський наставник «Металурга» Микола Костов запросив кіпріота Констан-

кваліфікаційного раунду Ліги чемпіонів з ірландською «Дрогеда Юнайтед» провели ефектну демонстрацію сил.

Коуч динамівців Юрій Сьомін проявив мудрість і пробачив Олександрові Алієву чергове порушення режиму: за чутками, напередодні фіналу Кубка України Алієв у компанії свого друга Артема Мілевського добряче приклався до пляшки. Півзахисник віддячив за тренерську доброту двома головними передачами в Дніпропетровську, а Мілевський забив вже четвертий гол у трьох матчах. Поки що він, а не його колега по амплу – гвінеєць Ісмаель Бандура – перебуває в оптимальній фізичній формі.

Закінчив «реабілітацію» власного реноме Алієв уже в єврокубковому

ГУЧНУ СЕНСАЦІЮ НА ПОЧАТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕРШОСТІ СТВОРИЛО КЕРІВНИЦТВО «ДНІПРА». ВЛАСНИК КЛУБУ ІГОР КОЛОМОЙСЬКИЙ ПОСТАВИВ ПЕРЕД КОМАНДОЮ ЗАВДАННЯ ПОТРАПИТИ ДО ЛІГИ ЧЕМПІОНІВ

тіноса Макрідіса, бразильця Вільяма Боавентуру, Сані Еке Кінгслі з Нігерії, болгарина Велізара Дімитрова й португальця Маріо Сержіо.

ЛВІВСЬКИЙ ШЛАГБАУМ ДЛЯ «ШАХТАРЯ»

Гіркий сюрприз на початку сезону подарував своїм шанувальникам чемпіон країни. Попри бойове повнення, «помаранчево-чорні» у першому турі поступилися новобранцеві прем'єр-ліги ФК «Львів», а в другому мирно розійшлися з «Карпатами». Як наслідок – 15-те місце «Шахтаря» в турнірній таблиці.

Центральним поєдинком другого туру стала зустріч у Дніпропетровську, де «Дніпро» приймав кивське «Динамо». В березні поточного року столична команда вже демонструвала свою зверхність, розстроцивши місцевих 4:0. Можливо, саме тому підопічні Олега Протасова рвонули з місця в кар'єр, та це їм однаково дивідендів не принесло. Натомість гості, у складі яких знову відзначилася зв'язка Мілевський – Алієв, напередодні зустрічі в межах другого

матчі із «Дрогедою». Після його ювельної подачі рахунок відкрив Тарас Михалик. А в другому таймі сам Алієв вивів «Динамо» вперед.

Після поразки «Дніпра» знову поширився погалос про швидку відставку тренера команди Олега Протасова. Фахівці стверджують, що саме з цією метою кілька тижнів тому на пост спортивного директора клубу було призначено Володимира Безсонова. Крім того, на заміну Протасову може вийти і його найближчий друг Геннадій Литовченко, який нині очолює дубль столичного «Динамо».

А от Сьоміна наразі хвилюють зовсім інші питання. «Для «Динамо» склали напрочуд незручний календар, – зітхає Юрій Павлович. – В ньому практично не враховано те, що команда представляє Україну в Лізі чемпіонів. За десять днів ми маємо провести три гри, але це нереально. Одне із завдань прем'єр-ліги на найближче майбутнє – розібратися з календарем і врахувати інтереси збірної та клубів, які виступають у єврокубках. У нас же лише в серпні заплановано десять ігор». ■

«Запасного сві

НІМЕЦЬКИЙ ПРОЗАЇК ГЕРБЕРТ РОЗЕНДОРФЕР РОЗПОВІДАЄ ПРО ТЕ, ЩО ОБ'ЄДНУЄ ЮРИСТІВ І ПИСЬМЕННИКІВ, І ПРОРОКУЄ КІНЕЦЬ СВІТУ

МОНОЛОГ ПИСЬМЕННИКА ЗАПИСАЛА ТЕТЯНА КАПУСТА

Вступивши до мюнхенської Академії мистецтв, Розендорфер за два роки вирішив цей навчальний заклад залишити. Бо зрозумів, що гарним театральним художником ніколи не стане, а посереднім бути не хоче. І змінив журавля в небі на синицю в руках – отримав диплом юриста. Та творча натура своє взяла. За 30 років суддівської праці Розендорфер написав і опублікував десятки романів, оповідань, п'єс, телесценаріїв, пугівників. Іноді його небезпідставно називають фантастом, але за способом зо-

браження вигаданої ним дійсності цей письменник-правник ближчий до сатирика.

«Коли я змінив спеціалізацію та навчальний заклад, найбільше зраділа моя мама. Вона вважала, що професія судді надійніша за божемне театральне життя.

Я ніколи не шкодував. «У кожній справі пісня спить...» Навіть у найбільш нудних і сухих законах є своєрідна юридична поезія. Пам'ятаю випадок із практики, який схвилював мене до самого серця. Одна літня жінка мала оформити довіреність і

на запитання про майно відповіла: «Кішка. З Божою допомогою, — додала вона, — у мене є лише ця кішка і нічого іншого». Це сумна поезія. Та поезія часто буває печальною.

Замолоду я роками писав «у стилі», просто для задоволення. «Архітектор руїн» — єдина моя книга, яка робилася не від першої до останньої сторінки, а «зшивалася» зі шматків. Коли приблизно три чверті роману було написано, мені раптом зателефонував видавець, який випадково прочитав моє оповідання й розшукав мене. «У вас є щось побільше?» Я так невпевнено кажу:

ТУ В НАС НЕМАЄ»

«Дещо є». Бо навіть і не думав про видавництва — боявся, що мені повернуть тексти. «Надсилайте». Редактор прочитав рукопис і відповів: «Це піде, швидше допрацьовуйте». Книга вийшла друком 1969-го, і її перевидають і досі.

Усі тоді кричали: «Це так оригінально!» Відтоді я подібного успіху в пресі більше не мав. Зате все написане потому, одразу оприлюднювалося: мені більше не потрібно було боятися, що рукопис повернуть.

Завжди суворо розмежовуючи літературну роботу та суддівську практику, я жоден документ не відклав, аби зайнятися письменницькою працею. І навпаки — ніколи не працював із паперами вдома. Для мене це питання дисципліни: концентруватися на роботі й виконувати її чітко та ефективно. Так, цей віз скрипів, але їхав.

Я провів невелике історичне дослідження й знайшов більше ста юристів, які водночас були літераторами: Йоганн Вольфганг Гете, Генріх Гайне, Ернст Теодор Амадей Гофман, Франц Кафка, Теодор Шторм... Чому так відбувається? По-перше, юристів і письменників об'єднує почуття мови — буквоїдство та словесна гра. Всі правники зобов'язані бути буквоїдами: одне нечітко підібране формулювання змінює зміст документа. Одне фальшиве слово у вірші одне неправ-

ильне речення в романі здатні позбавити твір сенсу загалом.

Є ще глибше пояснення: юрист, який справді любить свою роботу, прагне справедливості. Й часто він не задоволений тим, що правосуддя не звершується повною мірою. Бувають випадки, коли навіть ретельно зважене судове рішення правди не знаходить.

Як письменник я веду «допит» своєї епохи — в межах моєї компетенції. Тут я остання інстанція, для якої жодна ревізія чи апеляційні

ховувати. Я оповідач, старий фантаст, який вигадує історії. Лише одну тему для моїх книг можна назвати провідною — це боротьба з дурістю, заклик до самостійного мислення.

В глибині душі я історик. Представники цієї професії мають юридичний склад розуму: саме так потрібно думати, щоби розуміти причинно-наслідкові зв'язки. Історична наука, зокрема, XIX ст. базувалася на дослідженні династій чи військових кампаній. Та ще важливіші документи — угоди, акти,

«ЮРИСТІВ І ПИСЬМЕННИКІВ ОБ'ЄДНУЄ ПОЧУТТЯ МОВИ — БУКВОЇДСТВО ТА СЛОВЕСНА ГРА»

звернення не мають значення. Літературна праця — це ерзац дійсності, спроба встановити справедливість принаймні в світі фантазій.

Я вірю в краще в людях, але це трапляється до біса рідко. Водночас я не мізантроп — швидше, схильний до критики. Якщо лікарі бачать невтішну картину стану здоров'я наших сучасників, то судді бачать не менш трагічну картину духовного стану соціуму.

Брехливість як невід'ємна складова людської природи, на мій погляд, є обов'язковою умовою соціальної гігієни. Але я своїми художніми текстами не намагаюся нікого переви-

контракти, що прояснюють, чому через наявність або відсутність того чи іншого «папірця» відбулися ті чи інші події.

Світ не перестає мене дивувати. Падіння комуністичної системи, наприклад, стало для цілкової більшості сюрпризом. Ще 15 років тому про «ісламську загрозу» не йшлося, а як усе змінилося сьогодні. Карл Маркс не мав рації: хід світової історії не підлягає закономірностям, він випадковий.

Коли іслам підімне під себе християнські країни, Європа опуститься до «середньовіччя» в найгіршому сенсі цього слова. Іслам — ►

Суддя і його талант

Улюблений літературний прийом Герберта Розендорфера можна схарактеризувати містким словом — «зненацька»

Одного разу дрібний службовець Антон Л. прокидається і виявляє, що залишився єдиною людиною на Землі. Як особа субтильна він геть не переймається долею інших: дбає про себе та сусідську ігуану, налагоджує побут, відстрілює голодних псів, згадає власне минуле, аж доки раптом не знаходить загадкового листа... Звідси роман «Велике соло для Антона», сповнений турботами егоїста і саркастичними авторськими пассажами про знайомих головного героя, ро-

бить сальто-мортале й перетворюється на філософський детектив.

І так щоразу: на яку би тему не висловлювався Розендорфер, в якій би стилістиці не писав тексти, завдяки таким несподіванкам читач рано чи пізно потрапляє в «точку X», де конкретні події обертаються на свою протилежність. У книзі «Латунне сердечко», наприклад, пересічний німецький інтелігент несподівано стає шпигуном. Блискача пародія на «Бондіану», з котрої жодного слова не викинути. Наче

скупердяй Шейлок, автор збирає нюанси й відтінки, напівтони й варіанти, понад усе цінуючи точність висловлювання. Крім пристрасності до життєподібної фантастики, письменник завжди демонстрував схильність до спостереження. Особистий рецепт «два-в-одному» — суддя на роботі, літератор удома — дозволяв йому тридцять років поспіль збирати матеріал для роздумів безпосередньо «біля станка». На ниві уїдливої іронії щодо недосконалості homo sapiens Розендор-

екстремально примітивна релігія. Один із «законів Мерфі» говорить так: «Де тонко, там і рветься». Історія не виняток, тому я вважаю, що все розвиватиметься по спадній.

На скільки мільярдів людей вистачить ресурсів? Раптом несподівано розпочнуться епідемії, через які буде знищено третину людства... Або воно «ліквідує» себе само. Напевне передбачити важко, та все ж я відчуваю: щось трагічне повинно статися.

Від усесвітньої катастрофи нас можуть врятувати суворі кордони: й територіальні, й особисті. Плюс максимально обережне ставлення до природних ресурсів. І треба навчитися думати. В нас лише один світ – про це не можна забувати. Запасного світу в нас немає, але ми, здається, цього ще не зрозуміли». ■

фер – реінкарнація Джонатана Свіфта. За рівнем концентрації абсурду на одній сторінці тексту – рідний брат Ежена Йонеско.

Програмовий роман письменника, «Листи в Давній Китай», сповнений ущерть нісенітницями. Двоє китайських мандаринів у Х сторіччі вигадують машину часу, й Гао-дай вирушає на 1000 років уперед у сучасний Мюнхен, звідки доповідає колезі про побачене. Кумедності додає не так змалювання ним цивілізаційних принад – підвод, які він називає Ма-шин, пристроїв Те Лей-фань, скриньок далекого бачення, як невідповідність конфуціанства та актуальних для сьогоднішньої Європи соціально-політичних засад. Гао-дай скрізь суне свого носа, але особливо дістається нинішній політкоректності. Він ніяк не второпає, чим перейменування божевільні на «лікарню для душевнохворих» змінює сутність цього закладу. І чому потрібно вважати всіх людей рівними, коли на практиці це зовсім не так.

Подібними питаннями Розендорфер переймається досі. Нині 74-річний прозаїк живе в мальовничому тирольському селищі Еппан. Щороку випускає нову книгу. Щодня не менше години музикує за роялем. А нещодавно місцева художня галерея відкрила нову експозицію його малюнків. Відповідно до улюбленого вчення Кун-цзи, він поставив своєю метою правду, зробив своєю помічницею добротність, знайшов собі опертя в людяності й відшукав спочинок у мистецтві.

ВІКТОРІЯ ПОЛІНЕНКО

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Китайці й Кіплінг

ІДА ВОРС
художник,
журналіст-концептуаліст

Мій юний приятель, харківський драматург-початківець і останній романтик нашого часу одного разу вирішив, що готовий до Подорожі. Саме з великої літери, бо це не просто мандрівка з дівчачим на курорт, а справжній цивілізаційний прорив.

Світлий, наївний, з осяйними очима й трипотливими вушками, що світяться ніжним рожевим, наш герой – дитя нового періоду історії, тому до своєї авантюри готувався належним чином: збирав гроші, робив документи, вираховував маршрут, завів сторінку в ЖЖ, аби ділитися своїми враженнями і щоб ніхто не хвилювався, що він зник. Бо вигадав він непересічне – доїхати з Харкова до Китаю автостопом. Через РФ і Казахстан.

Ми заздрили його дурості та рішучості. Супроти Піднебесної нічого не мали – нас лякала лише Росія. Картинка: український хлопчик сам-один у безкраїх степах. Плюс бозна-які водії за кермом, провінційні міліціанти, мирні селяни з вилами і таке інше. Але Росію він проскочив «на дурика». Казахстану майже не

помітив і, перетнувши кордон, почав пробиратися безмежними рисовими полями в бік Пекіна. Перед ним лежала дорога в тисячу лі, котра, як казав давній мудрець, починається з одного кроку.

Цей божевільний його зробив – і саме тут почався великий цивілізаційний прорив. Дрібні, полохливі, якесь «не такі» мешканці «чайна-таунів» усього світу там виявилися великою спільнотою на своїй території. З'ясувалося, що довготелевільний, клаповухий білий хлопець на тлі китайської сільської глушини не просто дивна істота, а ніби не зовсім людина. З нього постійно кепкували й шарпали, як циркову мавпочку.

Як не дивно, наш мандрівник в обставині цілковитого неглобалізму спромігся заглибитися в нетрі Китаю – частково пішки, іноді під'їжджаючи на розбитих автобусах, з вікон яких на нього з жахом дивилися підстаркуваті селянки. Він запросто контактував з місцевим населенням, яке тягло його частувати до хати, куди миттєво набивалися сусіди. Наш хлопчик був щасливий, Подорож вдалася. Так тривало до того часу, поки в нього на півдорозі не вкрали паспорт.

Скажіть, будь ласка, кому в китайській провінції потрібен український паспорт? Хіба як сувенір. І мандрівник поплентався здаватися владі, бо документи все ж такі в нього раз у раз перевіряли. Влада відтранспортувала його до омріяного Пекіна, в наше посольство. Деякий час він ще вештався давньою столицею, поки його з почестями та довідкою, яка засвідчувала особу, не депортували на батьківщину.

Тут він став стовідсотковим героєм, довго розповідав про свої блискучі поневіряння й підтвердив давню істину про принципову відмінність Сходу від Заходу, сформульовану ще Кіплінгом. А ще торочив про «тягар білої людини» – мавпочки у величезному чайна-тауні.

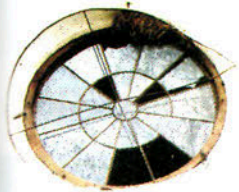
ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

III МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ НЕЗАЛЕЖНОГО КІНА

КІНОЛЕВ

Львів 21-24 СЕРПНЯ 2008

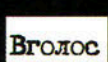

ЗА ПІДТРИМКИ

МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

УКРАЇНСЬКИЙ КІНОКЛУБ КОЛУМБІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

WWW.IDEM.ORG.UA

CD

Третій не зайвий

У середині 1990-х британську музичну сцену збурила поява трип-хопу, який уособлювали Portishead, Massive Attack і Tricky — їхні дебютні альбоми нині є еталонними. Завдяки ним Об'єднане королівство, а згодом і Європу, охопила трип-хопоманія. Головним винуватцем «гармидеру» став саундпродюсер, клавішник і аранжувальник Джеф Берроу. Працюючи штатним «звучачем» на студії, він продюсував Tricky та Massive Attack, а також створив з нуля і очолив Portishead. Саме цей гурт і вважають батьком-засновником стилю, який утворився на перехині електронних семплів, психоделіки, авангардного джазу та яскравого вокалу.

Після двох успішних альбомів 1995-го та 1997-го років команда без жодних пояснень зникла з поля зору, аби щойно повернутися з альбомом «Третій». У шоу-бізнесі цю ескападу потрактували як неприпустиму легковажність. Та Берроу пояснив, що під час роботи над першими релізами музиканти так себе виснажили емоційно й духовно, що потім довго не могли оговтатися, а згодом почалися проблеми зі здоров'ям у співачки Бет Гіббонс. Тим часом підросла нова генерація адептів трип-хопу, стиль дуже комерціалізувався. Тож новий альбом, який уже нарекли «шедевром», усе має повернути до витоків. «Головною темою диска, — стверджує Берроу, — є абсурдність тих цінностей, що пропонує глобалізований світ за допомогою медійних монстрів». Думка не нова, але в трип-хоповому обрамленні звучить оригінально й переконливо.

Олександр Євтушенко

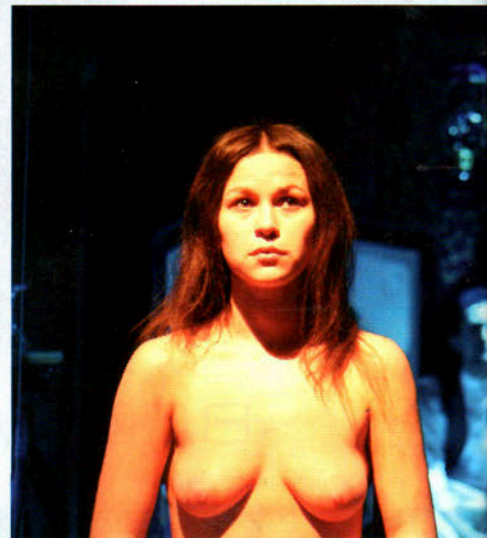

Portishead. Third. — Island rec, 2008.

ТЕАТР

Робінзон і фарисеї

Щоб тебе почули, не варто кричати й відчайдушно махати руками, ніби ти на безлюдному острові. Особливо, коли ти на безлюдному острові. Тим більше, коли ти на острові, але не безлюдному. Героїня вистави Влада Троїцького «Сексуальні неврози наших батьків» за п'єсою сучасного швейцарського драматурга Лукаса Берфуса — Дора (актриса Руслана Хазіпова) — протягом усього дійства сидить нерухомо на стільчику, що стоїть серед води перед самим носом глядача. Вона психічно хвора дівчина, яку довго тримали на транквілізаторах, що приглушували її емоційне життя. Але одного дня мати — чи для експерименту, а, може, сподіваючись на диво, — припинила напихати свою дитину ліками. Юнка пробудилася від сну почуттів та інстинктів і перетворилася на сексуальну маніячку. Так би її назвали в «нормальному» суспільстві. А вона свято й чисто полюбила секс.

Історію про розпливчасті кордони норми й збочення, про фарисейську мораль і так званий гріх Троїцький вирішив у стилістиці радіовізуального театру, де засоби артистичної виразності та режисерської інтерпретації зведені до мінімуму.

ВИСТАВКА

Ниви на узбіччях

Микола Кривенко — з тих художників, чії роботи з'являються в галерейних залах нечасто. Ні, він не лінійний — просто по його полотна шанувальники приходять прямо до майстерні. Один із головних учасників легендарного «Живописного заповідника», який спеціалізується на майже однотонних медитативних абстракціях, Кривенко заслужено вважається класиком української колористики. Та нещодавно затятий прихильник нефігуративу зважився на створення колажів, де форма превалює над кольором. Назву виставці «Узбіччя» дала серія експонованих нині в галереї «Боттега» пейзажів. Взагалі митець називає тільки цикли — окремі роботи залишаються безіменними. Позиція цілком зрозуміла: навіщо обмежувати словами те, в чому кожен може побачити щось своє? Головним матеріалом для колажної роботи стали журнали «Нива» 1904 року. Рівно

через 100 років, у 2004-му, художник вдихнув у давно забуті сторінки нове життя. Так з'явилася серія, на аркушах якої поживклі фотокартки сусідять із видами старих вулиць і рекламними оголошеннями.

До 21 серпня

Галерея «Боттега» (Київ, вул. Михайлівська, 226)

Анна Шабеко

КНИГА

Самотність без порно

Актори тут майже не рухаються, не контактують один з одним, бо перебувають на своїх персональних островах життя, до того ж — у

скляних банках-кабінках. Акторка, яка створила роль Дори, грає обличчям і голосом. Їй вдається фокусувати увагу глядачів зовсім не через власну оголеність: її гра настільки проста, що межує з геніальністю. Вона запрошує у світ буквального сприйняття речей. А це

сьогодні трапляється так нечасто.

Центр сучасного мистецтва «ААХ»
(Київ, вул. В. Васильківська, 136)

Наталія Шевченко

Берлін, Прага, Стамбул, Пітер, Джакарта, Канді, Анурадхапура... Далеко не повний перелік місць, куди заносить головну героїню роману «Супермаркет самотності. Перламутрове порно» Катакану Клей, в образі якої закопано чи не всі зовнішні й внутрішні особливості самої авторки. Туристична складова позбавленої тямущого сюжету книги якщо не рятує загальну літературну ситуацію, то принаймні її пожвавлює. Вартісною в тексті виявляється не так історія про українську журналістку та її друзів і коханців, як дослідження далеких від гламуру країв. Бо навіть коли йдеться про капіталістичну Європу, Ката, а також Карпа, вивчає ті закапелки, куди порядні відпочивальники добровільно не пхаються.

Додатковий бонус — збірка друкованих у різних виданнях тревел-есе «Кокореч та інші містичні їдла». До вже згадуваних у романі держав додаються Швеція, Камбоджа, Лаос, Італія, Лапландія, Грузія, США та абсолютно казковий Бутан. На відміну від

художніх витребеньок, де сьак-так треба дотримуватися романної конструкції, тут справи йдуть жвавіше: тексти лаконічні й — найважливіше — інформативні. На що звертати увагу, які ліки брати з собою, несподіванки, що чигають на хороброго мандрівника, пам'ятки культури і, звичайно, анонсовані «їдла». Вихідна теза — «Хто не топче ряст за позначкою «Вхід без спеціального дозволу заборонено», той не п'є пива, сидячи на холодному камінні, бовтаючи ногами над прірвою, мружачись до обіднього сонця і його відблисків на багаторічних пташиних какашках».

Галина Іваненко

Ірена Карпа. Супермаркет самотності. Перламутрове порно. — Х.: КК «Клуб сімейного дозвілля», 2008.

КІНО

Діти підземелля

У дебютній стрічці Ігоря Волошина «Нірвана» культовий гурт 1990-х та його фронтмен Курт Кобейн не фігурують навіть у саундтреці. Хоча з бюджетом у кілька мільйонів доларів використати композиції засновників гранжу нереально. Втім, творці фільму таки трохи брязнули гаманцем і ефектно завершили своє кінематографічне дітище пісню британського рок-гурту Joy Division. Картину це не врятувало: шукати тут логіку чи зрозуміти мотивацію героїв — однаково, що дертися крізь хащі намальованого лісу.

Про те, що наркотики шкодять здоров'ю, докладно розповідали Дарен Арановскі, Денні Бойл, Гас Ван Сент та Террі Гіліам. Порівняно з ними потуги Волошина виглядають не надто переконливими. Судить самі: медсестра-москвичка Аліса приїжджає до Пітера в пошуках нових вражень і знімає кімнату поряд із любителями внутрішньовенних

ін'єкцій — Валерою Мертвим та його подружкою Вел. Знайомство з м і с т о м вона розпочинає з сексу з Валерою, що обертається стандартним любовним трикутником. Зрештою, після кількох бійок і взаємних залякувань, Аліса рятує Вел від передозування, й вони стають подружками нерозливом. Згодом дівчата демонстративно занурюються в нетрі пітерського андеграунду, де кожен персонаж виглядає як ілюстрація до книжок у стилі кіберпанк. А театральнo-містеріальна естетика фільму, домінування в

кадрі синіх і червоних кольорів та підкреслено яскраві костюми нагадують тривалий наркотичний «трип», який рано чи пізно закінчується поверненням до буденної реальності.

У кінотеатрах України
з 17 липня

Наталія Петринська

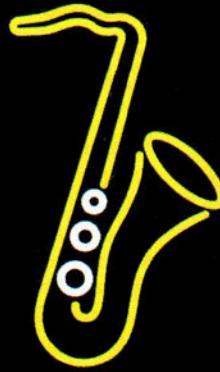

ФЕСТИВАЛЬ

ВИСТАВКА

ДЖАЗ

ТЕАТР

НАПРОРОЧИЛИ

РОК Літня навала фестивалів котиться регіонами й невдовзі зупиниться в Конотопі. Під час цьогорічної імпрези «Про рок» відіграють 28 гуртів з різних куточків України, а також Білорусі, Польщі, Німеччини та Росії. Основний склад учасників — молоді виконавці, зокрема, «Віскула», «Ефір», «Система Корр», однак і хедлайнерів не бракуватиме. Перший день дійства завершуватиме німецький колектив Rage, який з 1980-х років виконує хеві-метал з елементами трешу, поєднуючи цю суміш із гостро соціальними текстами. А насамкінець другого дня публіку тишатиме Олег Скрипка та гурт «ВВ». Додатковими цікавинками для меломанів стануть виступи польського колективу Devilish Impressions, який спеціалізується на авангардному блек-металі, та івано-франківської панк-формації «Пан Пупец». Також до нас завітають російський рок-гурт «Пілот» і білоруська метал-ватара Rasta.

2–3 серпня

Центральний стадіон «Юність» (Конотоп)

РУЧНА РОБОТА

Організатори фестивалю електронної музики Hand Made Sound Fest не прагнуть вразити аудиторію новизною, але об'єднують справжній еклектичний коктейль із «вітчизняних самородків». Виступатимуть: діджей-інтелектуал The Maneken, клавішник гурту «Люк» Олег Сердюк із сольним проектом Younnat, лагідна індітроніка «Надто сонна», NimB та українсько-іспанська Zhanna.

8 серпня

UAM Beach Club (Київ, Гідропарк)

ЗАБУТЕ СТАРЕ

ЖИВОПИС Художник Георгій Меліхов до звання класика пройшов шляхом, звичним для більшості відомих українських митців ХХ ст. Ще замолоду він потрапив на війну, звідки привіз фронтові замальовки, а далі настав тривалий період компромісу — спроба самовиразитися в межах формальних завдань соцреалізму. Його найвідоміша картина — «Молодий Шевченко у майстерні Брюллова», завдяки якій Меліхов і прославився, — написана у притаманній більшості адептів цього напрямку реалістичній манері. Нинішню виставку творів майстра Національний художній музей «підверстав» під круглу дату — соту річницю з дня народження митця, оскільки наразі для подібної демонстрації потрібна вагома підстава. Всього експонується близько 150 полотен, більшість із яких зібрано з фондів українських музеїв. Деякі картини надано родиною художника.

До 7 вересня

Національний художній музей України (Київ, вул. Грушевського, 6)

ДО ЗБРОЇ

Запорізький музей історії зброї, де можна познайомитися з 4 000 найрізноманітніших експонатів, починаючи від списів епохи палеоліту до сучасних вогнепальних зразків, поповнився свіжими експонатами. Нові надходження стосуються різних відділів — «авторська зброя», «зброя Київської Русі», «зброя народів Сходу», «вогнепальна зброя народів світу».

До кінця серпня

Музей історії зброї (Запоріжжя, п-т Леніна, 189)

БІЛЯ ФОНТАНА

ФЕСТИВАЛЬ «Джаз-диліжанс» — самотній виклик столичний концертній байдужості, який бере початок у місті-герої Смілі. Саме там зафіксована адреса громадської організації «Творча майстерня Крашеніннікова» — відомого на всю Наддніпрянщину джазового осередку. Її засновник, джазовий піаніст Сергій Крашенінніков, на рідних теренах відомий як щасливий збирач грантів, організатор і керівник проєктів Cherkasy Jazz Quintet і Pelican Quartet, герой гастролей по клубах Західної Європи та США і провідний підбурювач музичного життя в обласному центрі. Від ще одного його дітища, фестивалю «Черкаські джазові дні», «Диліжанс» відрізняється сезонними нюансами. Його проводять біля водограю БК «Дружби народів». Серед гостей імпрези — сумський джаз-ансамбль Funky Nohol's Band, львівська група Blues Market та столичний Bloom Band.

2 серпня

Черкаси, площа Дружби народів

ПЛЮС БОРЩ

Романтичне місце Dixieland давно перетворилося на своєрідний джаз-клуб, де правлять бал європейська гармонія, американські мелодії та африканські ритми. Серця прихильників джазу наразі примусить битися частіше один з найпопулярніших джазових колективів столиці — дискленд «Хрещатик». У програмі — нові композиції, написані для нещодавніх європейських гастролей.

8 серпня

Ресторан Dixieland (Київ, вул. Кирило-Мефодіївська, 14/2)

МАСКАРАД

ОПЕРЕТА Якщо для всіх інших українських театрів літо — період відпочинку, то для одеських колективів це чи не найгарячіша пора. Зокрема, Театр музичної комедії ім. М. Водяного в розпал курортного сезону підготував для шанувальників співочого мистецтва «Летючу мишу» Йоганна Штрауса — твір, який виконується настільки часто, що вважається найпопулярнішою в світі оперетою. Аби достойно представити автентичну партитуру композитора, у виставі задіяли не лише досвідчених майстрів і запрошених вокалістів, але й вивели на сцену фактично весь молодіжний склад трупи. Класична історія з численними переодяганнями, курйозами, феєричним балом і тюремними «пригодами» розігрується в оригінальних декораціях. Особливо ж вабить око різнобарв'я костюмів. Театр на строях віденського бомонду кінця ХІХ ст. вирішив не заощаджувати, хіба що трохи їх стилізував.

1 серпня

Театр музичної комедії (Одеса, вул. Пантелеймонівська, 3)

ЛІТАКИ Й ДІВИ

Театр «Дель П'єро» запрошує на прем'єру вистави «Дівчата неба — у літак!» за п'єсою Марка Камолетті «Боїнг-Боїнг». Ненав'язлива французька комедія оповідає про архітектора, який затіяв любовний роман одразу з трьома стоардессами. Аби не потрапити в халепу, він вибудовує власне життя відповідно до розкладу авіарейсів. Саме з цим пов'язані всі кумедні ситуації, яких у виставі не бракує.

10 серпня

Будинок актора (Харків, вул. Красіна, 3)

КЛАСИКА

ЛІТЕРАТУРА

ЕТНО

ЧАРІВНІ ЗВУКИ

МУЗИЧНІ ВЕЧОРИ Імпреза «Українського філармонійного товариства» під головуванням диригента Йосипа Франца нещодавно заявила про себе двома гучними подіями. Перша — прощання з Андріївською церквою, осередком, з яким приручені меломани давно звикли ототожнювати звучання камерної музики. Остаточно втративши надію порозумітися з УАПЦ, виконавці забрали свої віолончелі, гобої та важенький рояль і переселилися до музейного комплексу «Хлібня». І одразу ж оголосили про відкриття нового музичного фестивалю «Чарівні звуки скрипки». Музичні тандеми скрипала Антона Говоруна й піаніста Павла Гінтова (2 серпня) та, відповідно, Зої Сорель і Деніса Шрамка (3 серпня) триматимуть увагу слухачів якісними підбірками від Баха до композиторів-романтиків з епізодичними зануреннями в спадщину Прокоф'єва.

2 – 3 серпня

Музей «Хлібня» заповідника «Софія Київська» (Київ, вул. Володимирська, 24)

ПАМ'ЯТІ КОРОЛЯ

Музична концерт-вистава «Бал на честь короля» у постановці Едуарда Митницького присвячена пам'яті легендарного актора Михайла Водяного. За життя він був утіленням стовідсоткового одесита й залишився в пам'яті глядачів Мішкою-Япончиком, Попандоупом і Тев'є-молочником. У виставі тривалістю 2,5 години зайняті солісти, хор та балет театру.

2 серпня

Театр музичної комедії (Одеса, вул. Пантелеймонівська, 3)

РОЗВАЗИМОСЯ?

МІКС На втіху фанам рідного слова зустріч у карпатських горах призначають українські письменники. Читання відбуватимуться в режимі спарингів: Галина Петросаняк — Юрій Издрик, Ірена Карпа — Андрій Бондар, Лесь Белей — Сашко Бойченко. Випробування на міцність чекає молодих письменників Тараса Жеребецького та Андрія Любку, які змагатимуться з Тарасом Прохаськом і Юрієм Андруховичем відповідно. Літературну частину доповнюватимуть виступи гуртів «ДримбаДаДзига», «Рура», «Гуцул Каліпсо», «Русичі», «Мертвий півень». Італійська La Skarenemurta в Україні побуває вперше. Родзинка фестивалю — нічна кінематографічна програма, яку на свій смак та ризик склав режисер Олесь Санін. Феричності імпрезі додасть фаєршоу команди «Фенікс» із Чернівців та арт-розвага «Розмалюємо твою лису голову як писанку» художньої групи Яреми Стецька з Івано-Франківська.

2 серпня

Будинок культури (Яремче, вул. Свободи, 270)

ТИСЯЧІ ТОНН

Назва фестивалю «Руді тексти» стає зрозумілою після ознайомлення з його програмою. Окрім традиційного поетичного слему та концерту місцевих бардів, тут заплановано читання віршів на териконі в режимі «вільного мікрофону» та посвячення у шахтарів «словесної руди». Серед учасників — поети з Кривого Рогу, Севастополя, Дніпропетровська, Запоріжжя та Вінниці.

9 серпня

Кривий Ріг, дендропарк «Дубова Балка»

СПІВАНКИ

ЗУСТРІЧ «Коломия — не помя, Коломия — місто. В Коломії дівчаточка, як пшеничне тісто». Цю жартовливу коломийку записав ще у 1820-х роках фольклорист Григорій Ількевич. Відтоді минуло чимало часу, але короткі гумористичні співанки живуть і донині. Яскравим підтвердженням їхнього безсмертя є етнографічний фестиваль «Коломийка-2008». Цьогоріч музичну складову дійства забезпечать народні колективи, у репертуарі яких обов'язково мають бути взірці жанру. Програмою передбачені виставка робіт майстрів декоративно-ужиткового мистецтва, різноманітні конкурсні розваги та вистава Коломийського музично-драматичного театру ім. І. Озаркевича. Для тих, хто забажають навчитися традицій гуцулів, будуть працювати творчі майстерні краєзнавця Миколи Савчука, композитора-фольклориста Михайла Тимофіїва та автентичних місцевих коломийкарів.

9 – 10 серпня

Урочище Дубрава с. Печеніжин, Коломийський р-н, Івано-Франківська обл.

РІДНИЙ КРАЙ

Арт-містечко ковалів і гончарів, майстер-класи з виготовлення ляльок-мотанок, екскурсії до історичних і природних пам'яток Сколівських Бескидів у поєднанні з «Піккардійською терцією», «Перкалабою», «Вієм», виступами Валерія Маренича, Едуарда Драча й інших українських бардів, а також поетичною програмою — на фестивалі «Бескиди».

8 – 10 серпня

Княжа галявина біля с. Верхнє Синьовидне, Сколівський р-н, Львівська обл.

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

ІМЕНІ ІВАНА СІРКА

Фестиваль, присвячений пам'яті кошового отамана Війська Запорозького низового: виступи фольклорних колективів і дискотека по-козацьки.

1 – 3 серпня. с. Капулівка, Нікопольський р-н, Дніпропетровська обл.

SCANONE

Інтелектуальна суміш електронного звучання, стилю техно та експериментальних ефектів.

2 серпня. Клуб Suba (Київ, Труханів острів)

PSYCHO ATTACK OVER UKRAINE

Bollox Quiffz, Dillberrizz, Shocking Spiders, Rebel Gang, Poison Bar запрошують на вечірку в стилі сайкобіллі.

2 серпня. Розважальний комплекс «The Most» (Київ, Московський міст)

«ІВАСИК-ТЕЛЕСИК»

Прем'єра експериментальної драми з елементами комедії для дорослих.

3 серпня. Театр «З вулиці — на сцену» (Львів, вул. Японська, 9)

METAL HEAD'S MISSION

Фестиваль метал-року просто неба за участі гуртів «Інкунабула», «Рикошет», Wolfshade, Formalin, Brainwash, Draco Hypnatis, Parricide та ще трьох десятків команд із Білорусі, Бразилії, Великої Британії, Греції, Польщі, Росії, США, Туреччини, Фінляндії, Чехії, Швейцарії та України.

4 – 9 серпня. ПК «Сонечко», 9-й кілометр траси Євпаторія — Сімферополь

OTTAWAN

Концерт ветеранів диско-сцени.

6 серпня. Клуб «Ітака» (Одеса, Аркадія)

ЕСОPOINT

Плакати екологічної тематики з колекції міжнародної трієнале «4-й блок» у супроводі відповідних інсталяцій та відеопроектів.

До 10 серпня. «Я Галерея» (Київ, вул. Волоська, 55/57)

ЖИВОПИС

Персональна виставка Євгена Коровянка — 153 пейзажі, натюр-морти та класичні портрети.

До 15 серпня. Будинок художника (Харків, вул. Дарвіна, 11).

НОТАТКИ Понад два десятки загиблих та кілька мільярдів збитків — це результат повені в західних областях країни. Весь день переймаюся, чи вимкнув я праску. Люди рятуються на горищах та дахах. Ні, здається, я її сьогодні навіть і не вмикав. Сотні кілометрів шляхів зруйновано, понад 40 тис. будинків затоплено, 33 тис. га полів та городів цього року не дадуть урожай. До речі, треба щось купити на вечерю. Уряд терміново шукає кошти на ліквідацію наслідків. Зараз допишу і зайду до банкомата, бо закінчується готівка. Президент Росії Дмитрій Медведєв співчуває українцям у зв'язку зі стихійним лихом. Треба зателефонувати мамі. ■

▲
**АНДРІЙ
ЛАВРИК**

▼
**ІННА
ЗАВГОРОДНЯ**

ЩАСТЯ ЛИСТА Щотижня мені на електронну скриньку або в ICQ приходять щонайменше 2-3 листи щастя. Люди діляться на тих, хто пересилають ці листи, й на тих, на кому вони обривають свій триумфальний лет. Я належу до других. Колись іще в школі, в ті прадавні часи, коли не існувало спаму, мені підкинули такого листа. В ньому йшлося про тих, кому лист уже приніс щастя або гроші. Я знищила його через погрози, на які наражалася, якщо не перешлю його далі. Але переписувати цю маячню п'ять разів від руки я не хотіла. Зараз мені такі листи шлють мої подруги (дорослі жінки!), часом дописуючи від себе «Перепрошую, але шлю». Іноді це єдина звістка, яка надходить від них за тривалий час. Те саме, що написати: жива-здорова, вже майже щаслива. ■

ЗДОРОВА ЦІКАВІСТЬ Мабуть, той пан у швидкісному потязі «Київ — Львів» у чомусь мене зацікавив. Ще б пак: коли повз ваше крісло періодично проходить якийсь коротко стрижений здоровань і при цьому щоразу кидає погляд на те, що ви тримаєте в руках, ви б теж почали хвилюватися. Насправді ж моя поведінка мала залізобетонне виправдання: в руках у пана був примірник **Тижня**. І, звісно ж, мені кортіло побачити, що саме він читає — а раптом якраз щось із розділу «Економіка». Не побачив — дуже вже придивлятися було незручно, так само, як і пояснювати причину своєї цікавості. Але, як би там не було, в тому вагоні я виявився не єдиною людиною, яка читала наш журнал. ■

▲
**СЕРГІЙ
ЛУК'ЯНЧУК**

▼
**МАРІЯ
СТАРОЖИЦЬКА**

ФОТОШОП РУЛИТЬ! Треба було сфотографуватися на посвідчення. Доки чекала черги, оцінила вигляду фотографа: хлопця в майці той одягнув у сирій костюм і вправно добирав краватку, щоб пасувала до кольору очей. Клієнт був у захваті від процесу й зізнався всім, що вперше та востаннє в житті мав такий прикид тільки на шкільному випускному. Виявилось, пропозицій для чоловіків — понад 50, і серед них є досить екзотичні — ні, я не про байкерську шкіряну жилетку на голе мускулясте тіло, хоча й такий торс пропонують. Писк столичної моди — скромне фото «три на чотири», де ти з депутатським значком на лацкані. Спитала про відповідний жіночий варіант — на жаль, не було. Як компенсацію мені дещо підрівняли зачіску та додали засмаги. ■

ІНІЦІАЦІЯ БАГНОМ Торік — очікуваний вибух, цього року — безкінечні зливи. Хоча фестиваль у Підкамені переслідують реальні проблеми, кількість поціновувачів етно на Заході України лише зростає. Прапори України, Польщі, Великої Британії, Білорусі вказували на географію прибулих. І, як виявилось, не цілком, оскільки другого дня пропав... австралієць: чи то вода змила, чи українське питво... Чи, може, його принесли в жертву богам дощу й затоптали в глині перед сценою? Правду кажучи, в багноку можна було пірнати, що чимало гостей фестивалю робили із задоволенням. ■

▲
**РОМАН
КАБАЧІЙ**

▼
**НАТАЛІЯ
ВАСЮТИН**

ОБАМОМАНІЯ Напевно, ще ніколи іноземці (не політики, а прості громадяни) так уважно не стежили за виборами президента США. Ще на початку року навіть у нашій редакції точилися суперечки, хто переможе: Обама чи Клінтон. Зараз про це вже не розмовляють, бо після програшу Клінтон усі вірять у перемогу Обами. В США у це теж вірять. Принаймні, в обамоманії його супротивник МакКейн уже звинуватив місцеві ЗМІ. Проте дивуватися засиллю статей про Обаму не варто. Він, на відміну від МакКейна, по-перше, чорношкірий і саме тому цікавий, по-друге, активно їздив останнім часом по Афганістанам та Іракам. А кандидат у президенти поряд із військовими — це завжди ефектно. Це шоу. Й портрети, ну як можна не написати про страченого вбивцю, який, сидючи на електричному стільці, закликав голосувати за Обаму. ■

ЕЖЕДНЕВНО

3 000 000 ГЛАЗ ВИДЯТ РЕКЛАМУ НА НАШИХ ЭКРАНАХ

Контрактовая площадь

размер 6x3 м
OTS 46 406
GRP 1,5

Центральный вокзал

размер 7x5 м
OTS 245 767
GRP 7,6

Соломенская площадь

размер 6x3 м
OTS 85 968
GRP 2,7

Пригородный вокзал

размер 6x3 м
OTS 85 402
GRP 2,7

Арсенальная площадь

размер 4x3 м
OTS 110 672
GRP 3,5

...и ещё 15
LED-экранов Киева

КРУПНЕЙШАЯ СЕТЬ
ВИДЕО-БОРДОВ

Найбільша мережа відео-бордів. Щоденно 3000000 очей бачать рекламу на наших екранах. Контрактова площа. Центральної вокзал. Соломенська площа. Пригородний вокзал. Арсенальна площа. 15 LED-екранів Києва.

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 235-88-54
office@book-ye.com